

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Økonomien i landbruket i Trøndelag 2017

Utviklingstrekk 2008-2017

Tabellsamling 2013-2017

NIBIO RAPPORT | VOL. 5 | NR. 18 | 2019

Siv Karin Paulsen Rye, Anna Landrø, Elisabeth Jensen, Jostein Vasseljen
Divisjon for kart og statistikk

TITTEL/TITLE

Økonomien i landbruket i Trøndelag 2017

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Siv Karin Paulsen Rye, Anna Landrø, Elisabeth Jenssen, Jostein Vasseljen

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
08.02.2019	5/18/2019	Åpen	14306	17/01029
ISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-02267-1	2464-1162	83		

OPPDRAAGSGIVER/EMPLOYER:

Landbruks og matdepartementet

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Torbjørn Haukås

STIKKORD/KEYWORDS:

Driftsøkonomi, foretaksøkonomi, Trøndelag

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Driftsøkonomisk analyse

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Rapporten viser det økonomiske resultat for gårdsbruk i Trøndelag i 2017, og utviklingen i sentrale økonomiske nøkkeltall fra 2008 til 2017. For skogbruket viser rapporten resultater for et større geografisk område der også Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden er med.

Resultatene er basert på gårdsbruk som har vært med i driftsgranskningene i disse regionene.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Trøndelag

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Trondheim

STED/LOKALITET:

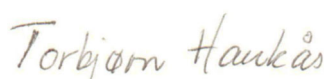
Trondheim

GODKJENT /APPROVED

HILDEGUNN NORHEIM

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

TORBJØRN HAUKÅS

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig regnskapsundersøkelse, der det på landsbasis er med 928 gårdsregnskap i 2017. Av disse var 133 med i de spesielle driftsgranskningene i skogbruket.

I tillegg til hovedpublikasjonen fra regnskapsundersøkelsen, har vi siden slutten av 1950-tallet publisert oversikt over økonomien i jordbruket i Trøndelag. Denne rapporten inneholder data fra Trøndelag og den omfatter 146 bruk i 2017.

Resultatmessig har forskjellene mellom Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag vært uvesentlige, og vi har derfor brukt tallmaterialet for Trøndelag samlet. Det gjør derfor ingen forskjell for resultatene at fylkene nå er sammenslått. Det gir bedre muligheter til å utarbeide resultater fra enkeltproduksjoner som melkeproduksjon, korn, korn/svin, sauehold og spesialisert storfekjøttproduksjon.

De regnskapsdataene som hentes inn, er supplert med avlings-, ytelses- og arbeidsnoteringer. I tillegg utføres det en spesiell skogbruksgransking på grunnlag av data fra de brukene som har minst 50 m³ balansekvantum. I den spesielle skogbruksgranskningen brukes det tall for Midt-Norge (Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden i tillegg til Trøndelag). Ved siden av data for landbruket er det også lagt vekt på å beskrive totaløkonomien for brukerfamilien.

NIBIOs kontor i Trondheim har ansvaret for driftsgranskingsarbeidet i Midt-Norge og de nordligste kommunene i Hedmark og Oppland.

Grunnlagsmaterialet for årets notat om økonomien i jordbruket i Trøndelag er utarbeidet av Siv Karin Paulsen Rye, Svein Olav Holien, Therese Hunstad, Eystein Ystad, Jostein Vasseljen, Anna Landrø og Elisabeth Jenssen.

Siv Karin Paulsen Rye, Anna Landrø, Elisabeth Jenssen og Jostein Vasseljen har i samarbeid utarbeidet rapporten. Kjell Staven har bistått med å lage tabellene. Geir-Harald Strand og Torbjørn Haukås har kommet med verdifulle innspill til rapporten. Anne Bente Ellevold har stått for klargjøring av manuskriptet for publisering.

Bergen 08.02.19

Torbjørn Haukås

Innhold

1	Innledning.....	5
1.1	Definisjoner	5
2	Landbruket i Trøndelag	8
3	Melkeproduksjon.....	13
3.1	Lønnsomhet og nettoinntekt.....	13
3.2	Nettoinvesteringer og gjeldsutvikling.....	14
3.3	Melkeproduksjon – forskjeller basert på bruksstørrelse.....	15
3.4	Melkeproduksjon - sammenligning av grupper basert på resultat før avskrivning.....	16
3.5	Melkeproduksjon i flatbygder og andre bygder	19
3.6	Gårdsbruk med melkerobot	20
3.7	Sammenligning av økonomien på bruk med melkerobot og bruk med konvensjonelle melkesystemer	23
4	Spesialisert storfekjøttproduksjon	25
4.1	Lønnsomhet og nettoinntekt.....	25
4.2	Nettoinvestering og gjeldsutvikling	26
5	Korn	28
5.1	Lønnsomhet og nettoinntekt.....	28
5.2	Nettoinvestering og gjeldsutvikling.....	29
6	Kombinert kornproduksjon/svinehold	30
6.1	Lønnsomhet og nettoinntekt.....	30
6.2	Nettoinvestering og gjeldsutvikling.....	31
7	Sauehold	33
7.1	Lønnsomhet og nettoinntekt.....	33
7.2	Nettoinvestering og gjeldsutvikling.....	33
8	Gårdsskogbruket.....	35
9	Tabellsamling 2013 – 2017	39
10	Forklaring på faguttrykk	79

1 Innledning

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig, landsomfattende regnskapsundersøkelse. I 2017 omfattet undersøkelsen 928 regnskap, hvorav 146 fra gårdsbruk i Trøndelagsfylkene. Gårdsbrukene er valgt ut for å gi et tverrsnitt av det yrkesmessig drevne jordbruket i Norge. Utvalgsbruk med tilstrekkelig størrelse på gårdsskogen er også med i granskingene av gårdsskogbruket. For å sikre et større tallgrunnlag for skogbruksgranskingene i Midt-Norge er brukene med gårdsskog fra Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden i Møre og Romsdal med i materialet som benyttes i denne delen av undersøkelsen.

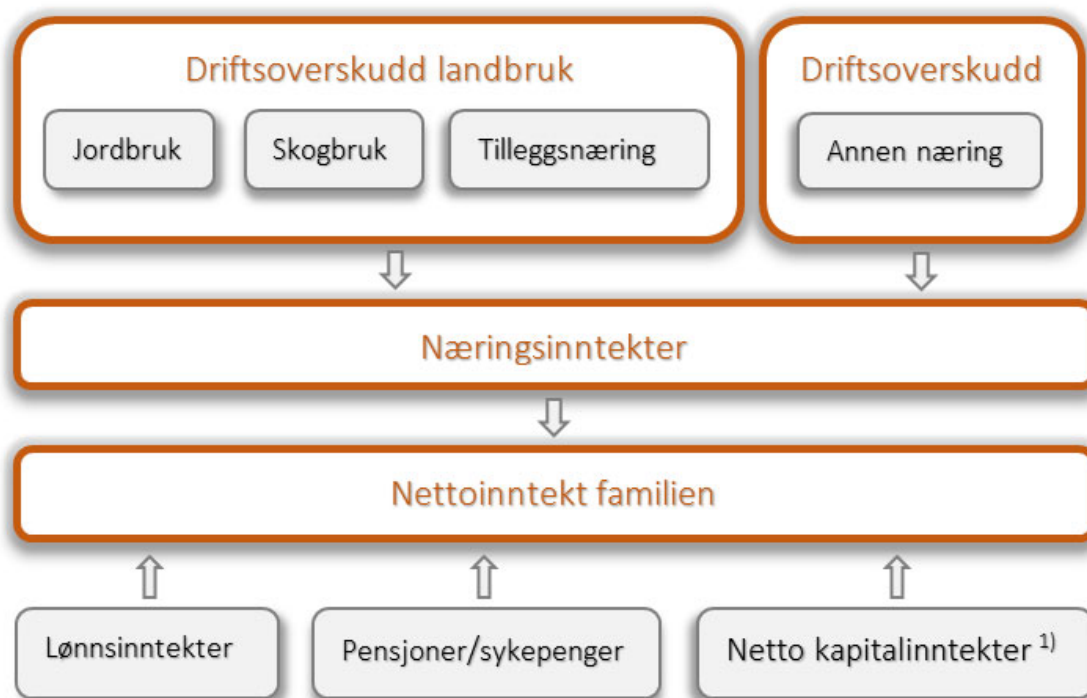
Hovedvekten i regnskapsundersøkelsene er på virksomheten i jord- og skogbruk, men også annen næringsvirksomhet tas med. I tillegg til regnskapstallene inneholder materialet data om avlinger, ytelse og arbeidsforbruk. Gårdsbruket blir sett på som en familiebedrift, og de foretaksøkonomiske resultatmålene gjenspeiler dette. Det er ikke tatt hensyn til inntektsvirkningen av jordbruksfradraget ved beregningene av resultatmålene.

Viktige definisjoner som brukes er omtalt i delkapittel 1.1, mens de ulike faguttrykkene som brukes er forklart i kapittel 11.

1.1 Definisjoner

I driftsgranskingene deles næringsaktiviteten på bruket inn i fire yrkesgreiner: Jordbruk, skogbruk, tilleggsnæringer og annen næring (Figur 1.1). «Tilleggsnæring» er næringsvirksomhet som tar utgangspunkt i gårdens driftsapparat utenom jord- og skogbruk, mens «annen næring» er næringsvirksomhet som er uavhengig av driftsapparatet. Det er viktig med klare definisjoner av yrkesgreinene for at fordelingen av inntekter og kostnader mellom disse skal bli riktig.

Jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringer er basert på bruk av gårdens driftsapparat eller landbruksressurser: Areal, bygninger, maskiner og råvarer. Utnyttelse av brukernes kompetanse og menneskelige ressurser vil også inngå som en viktig del av tilleggsnæringerne, men bruken av landbruksressursene er en forutsetning for tilleggsnæringsaktiviteten. Annen næring er basert på brukerfamiliens økonomiske og menneskelige ressurser til næringsaktivitet utenfor bruket, og kunne potensielt vært drevet uten landbruksressurser på eiendommen.

Figur 1.1 Skjematisk oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt

¹⁾ Netto kapitalinntekter består av renteinntekt + aksjeinntekt + familiens arbeid på nyanlegg – rentekostnad – kår

Jordbruk

Jordbruk er produksjon av jord- og hagebruksråvarer som melk, kjøtt, ull, honning, egg, korn, oljefrø, erter, frukt, bær, poteter, grønnsaker, blomster og lignende jordbruksprodukter. Jordbruk omfatter også utleie av jordbruksareal til jordbruksaktivitet og utleie av maskiner i mindre målestokk, slik det er definert i driftsgranskingene. I den grad jordbruksressurser inngår som produksjonsfaktor i andre næringsgreiner, godtgjøres jordbruket for bruk av disse ressursene.

Skogbruk

Skogbruk er tradisjonell produksjon av skogbruksråvarer som skurtømmer og massevirke. Vedproduksjon, juletreproduksjon og produksjon av pyntegrønt defineres som tilleggsnæring. Hvis det drives vedproduksjon på bruket og virket hentes fra egen skog, godtgjøres skogbruket for råvarene, og råvarene utgjør da en kostnad i tilleggsnæringen.

Tilleggsnæring

Tilleggsnæring er næringsaktivitet på gårdsbruk/landbrukseiendom som drives i tillegg til eller ved siden av tradisjonelt jord- og skogbruk, hvor en eller flere av brukets landbruksressurser (areal, bygninger, maskiner og landbruksråvarer) inngår og er nødvendig som faktorinnsats i produksjonen. Utleie av jordbruksareal til jordbruksaktivitet og utleie av maskiner defineres som nevnt ikke som tilleggsnæring, men som jordbruk.

Annen næring

Annen næring er annen næringsvirksomhet enn jordbruk, skogbruk og tilleggsnæring, hvor det ikke benyttes og er behov for landbruksressurser som innsatsfaktor i produksjonen.

Resultatmål

I notatet benyttes ulike resultatmål. De resultatmålene som nyttes mest i notatet, blir beskrevet her.

Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk brukes i omtalen av de enkelte produksjonene. Familiens arbeidsfortjeneste (beregnes bare for jordbruket) er driftsoverskuddet fratrukket kalkulert rente av eiendelene i jordbruket. Dette resultatmålet viser hva familien har igjen som godtgjørelse for egen arbeidsinnsats og for innsatsen til eventuelt ubetalt leid arbeidskraft. Som uttrykk for jordbruks-eiendelenes verdi brukes gjennomsnittet av inngående og utgående balanse.

Driftsoverskudd per bruk beregnes for jordbruk, skogbruk, tilleggsnæringer og andre næringer. Driftsoverskuddet er produksjonsinntekter minus kostnader.

Driftsoverskudd landbruk brukes som betegnelse på summen av driftsoverskudd fra jordbruk, skogbruk, tilleggsnæring og familiens arbeid på nyanlegg.

2 Landbruket i Trøndelag

Trønderske gårdsbruk oppnådde i gjennomsnitt 312 400 kr i familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i 2017. Dette er en nedgang på 4,6 prosent fra året før. Størst prosentvis nedgang hadde brukene med kornproduksjon, med 40 prosent nedgang i arbeidsfortjeneste fra 2016 til 2017. I kroneverdi var nedgangen størst i driftsformen korn/svin, med 77 100 kroner, og dette tilsvarer 12 prosent nedgang for gårdsbrukene i denne gruppen. Melkeproduksjonsbrukene har hatt en jevn økning i inntektene de siste årene, men hadde en nedgang på 5,8 prosent det siste året. På landsbasis gikk resultatet ned med 3 prosent fra 2016 til 2017.

Kalkulasjonsrenten ble satt ned fra 3 prosent til 2 prosent fra 2014 til 2015. Den er holdt uendret på 2 prosent i 2016 og 2017. Nedgang i kalkulasjonsrenten påvirker familiens arbeidsfortjeneste positivt.

Produksjonsinntektene økte med 4,5 prosent fra 2016 til 2017, mens kostnadene økte med 8,7 prosent i samme periode. Gjennomgående bedre priser på melk og kjøtt samt større omsatte mengder, ga høyere inntekter. De variable kostnadene økte noe mer enn de faste dette året. Kraftfôr, som er en stor kostnad i husdyrholdet, økte med 7,8 prosent det siste året. Av faste kostnader var det spesielt vedlikehold og leasing av maskiner som økte.

Resultat for hver driftsform

Gårdsbruk med melkeproduksjon oppnådde 319 000 kr i familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i 2017, en nedgang på 19 500 kr fra året før. Priser på melk og kjøtt har gått opp, og produksjonsomfanget har økt, men kostnadene har hatt en større økning enn inntektene. Kostnadene som økte mest var til kraftfôr, leid hjelp og leasing.

Bruk med kombinasjonen korn/svin hadde størst nedgang dette året. Denne gruppen hadde en betydelig oppgang i årene 2014 til 2016, og har fremdeles den høyeste arbeidsfortjenesten av driftsformene i Trøndelag. Lavere priser på smågris og svinekjøtt ble oppveid av økt driftsomfang. Inntektene fra kornproduksjonen økte som følge av bedre avlinger, men de totale kostnadene økte med mer enn inntektsøkningen. Kostnader til veterinær og leid hjelp hadde betydelig økning. Kraftfôr er den største kostnadsposten, men den var tilnærmet uendret fra 2016 til 2017.

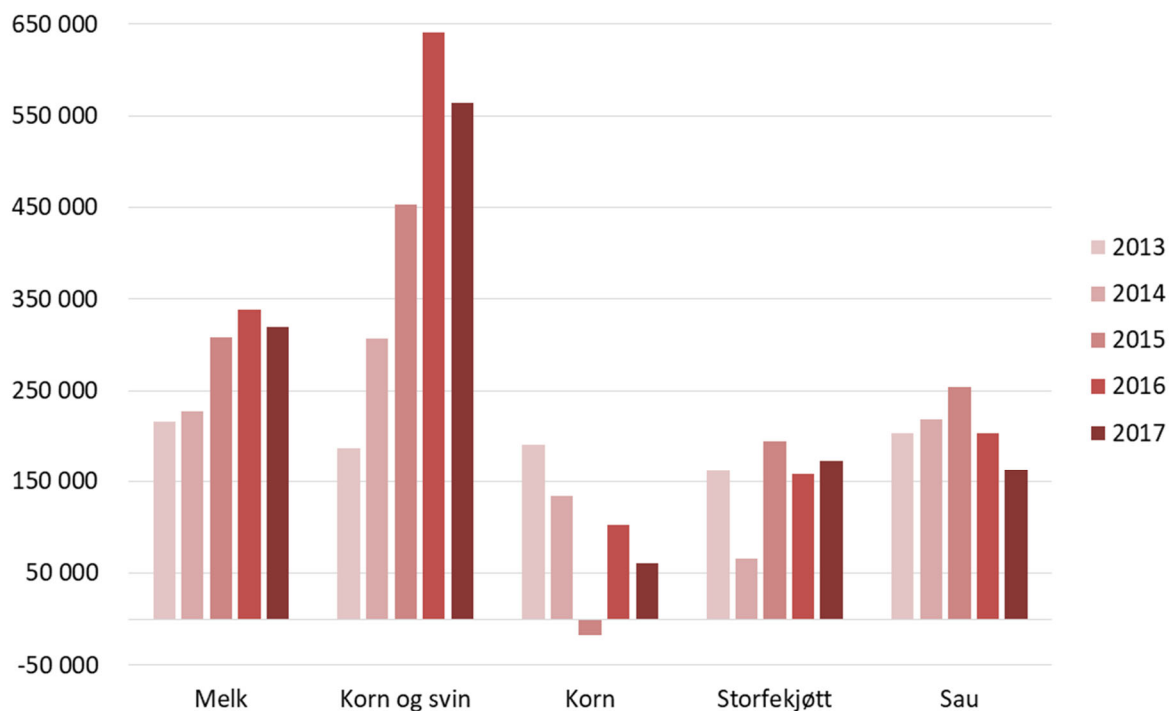
Bruk med ensidig kornproduksjon oppnådde et resultat på 60 600 kr når en ser på familiens arbeidsfortjeneste per årsverk. Dette var en nedgang på 41 300 kr fra 2016. Hovedårsaken til nedgangen dette året var utskifting av bruk. Avling og priser på korn var omtrent på samme nivå som året før.

Gårdsbruk med spesialisert storfekjøttproduksjon var den eneste driftsformen som hadde økt resultat fra 2016 til 2017. Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk ble 173 100 kr i 2017, en økning fra 157 400 kr. Produksjonsinntektene økte på grunn av økt omsetning av storfekjøtt, mens det var små endringer i priser. Storfekjøttproduksjonen er den produksjonen som har størst variasjon i lønnsomhet fra bruk til bruk.

Sauebruk oppnådde 163 100 kr per årsverk i familiens arbeidsfortjeneste, en nedgang på 40 600 kr fra året før. Prisen per kilo lammekjøtt har gått ned med over 7,00 kr, og for sauekjøtt er prisreduksjonen på 5,60 kr per kilo. Kostnadene har økt med 4,7 prosent og det er de variable kostnadene som har økt mest.

Figur 2.1 viser utvikling i familiens arbeidsfortjeneste per årsverk for de ulike driftsformene siste 5 års periode.

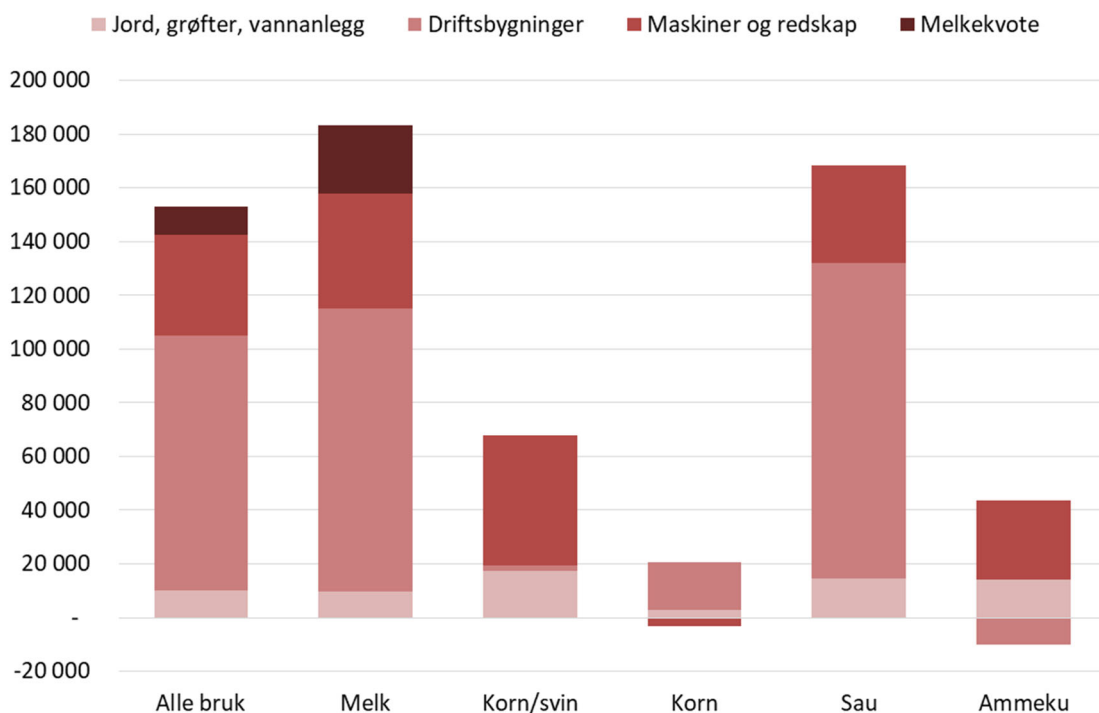

Figur 2.1 Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket etter driftsform i perioden 2013 – 2017, i løpende kroner

Økte investeringer og økt gjeld

I gjennomsnitt var nettoinvesteringene per bruk i Trøndelag 195 200 kr i 2017. Dette er en økning fra 159 500 kr per bruk i 2016. I snitt for alle bruk er det hovedsakelig driftsbygninger det investeres i dette året. Figur 2.2 viser nettoinvesteringene på alle driftsformer, med gjennomsnittstall for de siste fem årene. Det er bruk med driftsformen melk som har investert mest de siste årene, og det er investert mest i driftsbygning.

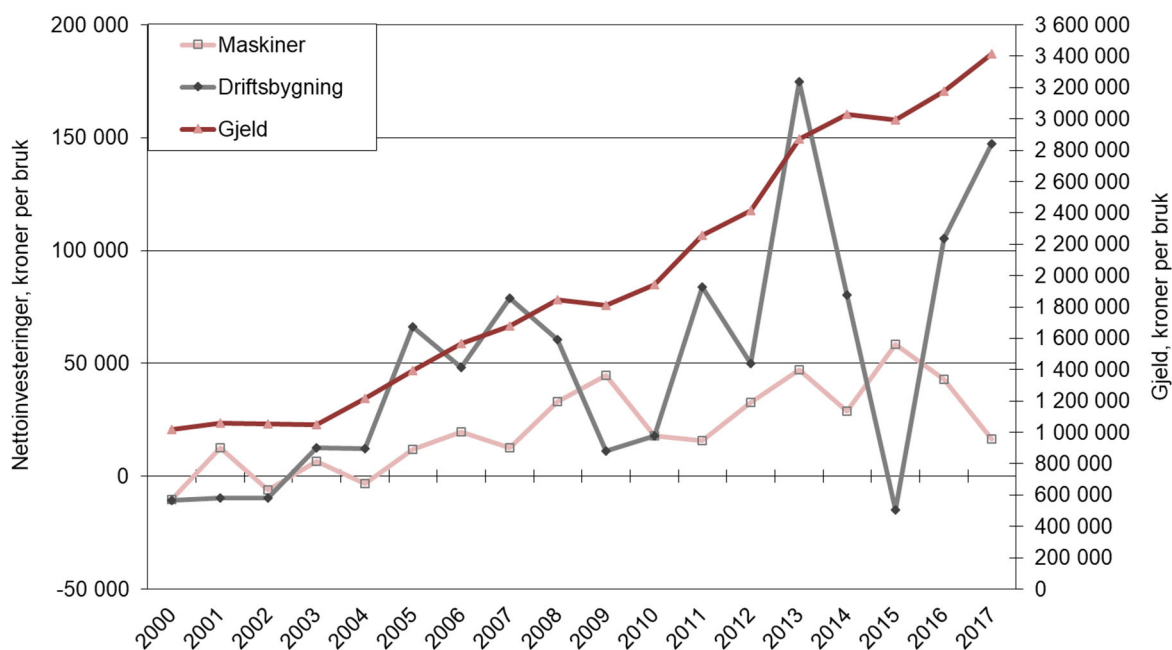
På landsbasis var nettoinvesteringen 126 500 kr i 2017, en nedgang fra 150 700 kr i 2016.

Figur 2.2 Nettoinvestering i gjennomsnitt for de siste 5 år, alle driftsformer.

Gjelda økte med 7 prosent fra året før, mens egenkapitalandelen holdt seg på 52 prosent, som de to siste årene. Gjennomsnittsgjeld for alle bruk i trøndelagsgranskningene er 3 413 700 kr per bruk i 2017.

Figur 2.3 viser utviklingen i gjeld samt nettoinvesteringer i bygninger og maskiner på alle bruk i Trøndelag.

Figur 2.3 Nettoinvestering og gjeld, alle bruk i Trøndelag. Faste 2017-kr

Jordbruksfradrag, arbeidsinnsats og jordbruksareal

Inntektsvirkningen av jordbruksfradraget inngår ikke i resultatmålene, og utgjorde 36 700 kr per årsverk i jordbruket i Trøndelag. Maksimalt jordbruksfradrag i 2017 var 166 400 kr, og i Trøndelag var fradraget i gjennomsnitt 139 500 kr per bruk, en økning på kr 600 fra 2016. På landsbasis var fradraget 133 100 kr per bruk, dvs. 80 prosent av maksimalt fradrag, og en nedgang på kr 700 fra året før.

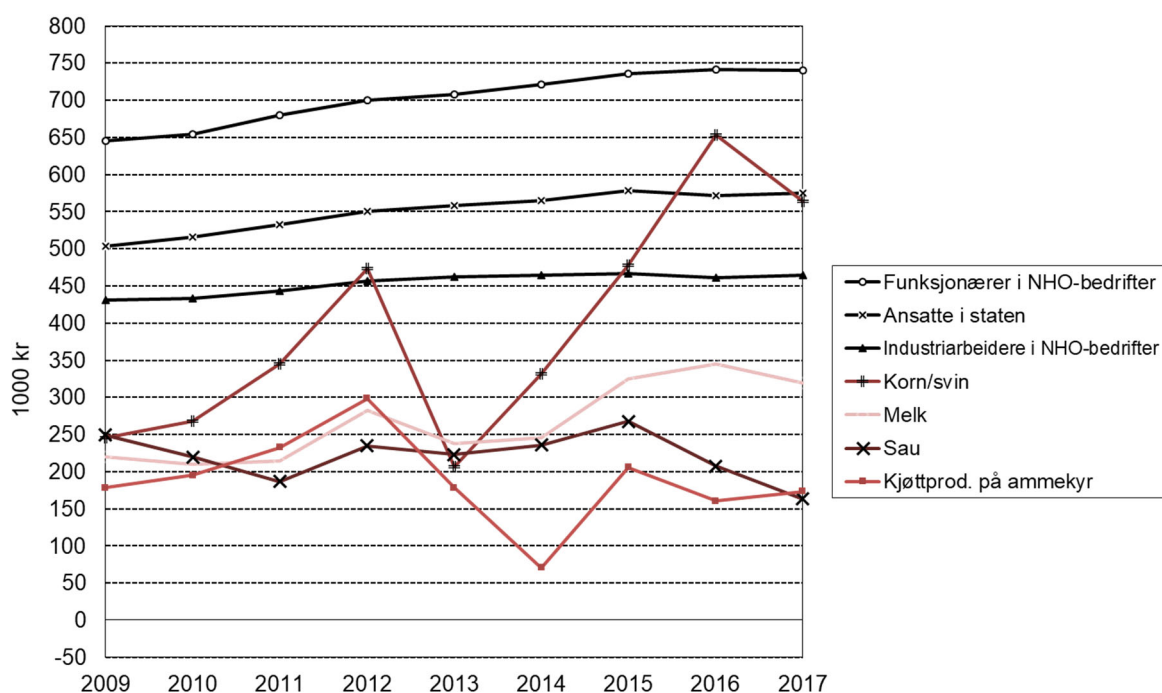
Brukerfamiliens samlede arbeidsinnsats var på ca 1,1 årsverk (1 årsverk = 1845 arbeidstimer). Gjennomsnittsalder blant deltakerne i Trøndelag er 49 år.

Jordbruksareal i snitt per bruk økte med 10 dekar til 398 dekar i 2017. Leid areal utgjør 163 dekar per bruk.

Sammenligning med andre yrker

I Figur 2.4 er utviklingen i familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i fire driftsformer i jordbruket presentert sammen med «Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene» sine resultat for gjennomsnittlig årslønn for heltidstilsatte innenfor ulike yrker i Norge.

Driftsformen korn og svin er den driftsformen i jordbruket som stort sett har ligget høyest i hele perioden. Med unntak av denne driftsformen viser driftsgranskingene at det er store inntektsforskjell mellom jordbruket og de andre yrkesgruppene som er vist i figuren. Ett årsverk er beregnet etter 1845 timer for jordbruket og 1750 timer for andre yrkesgrupper.

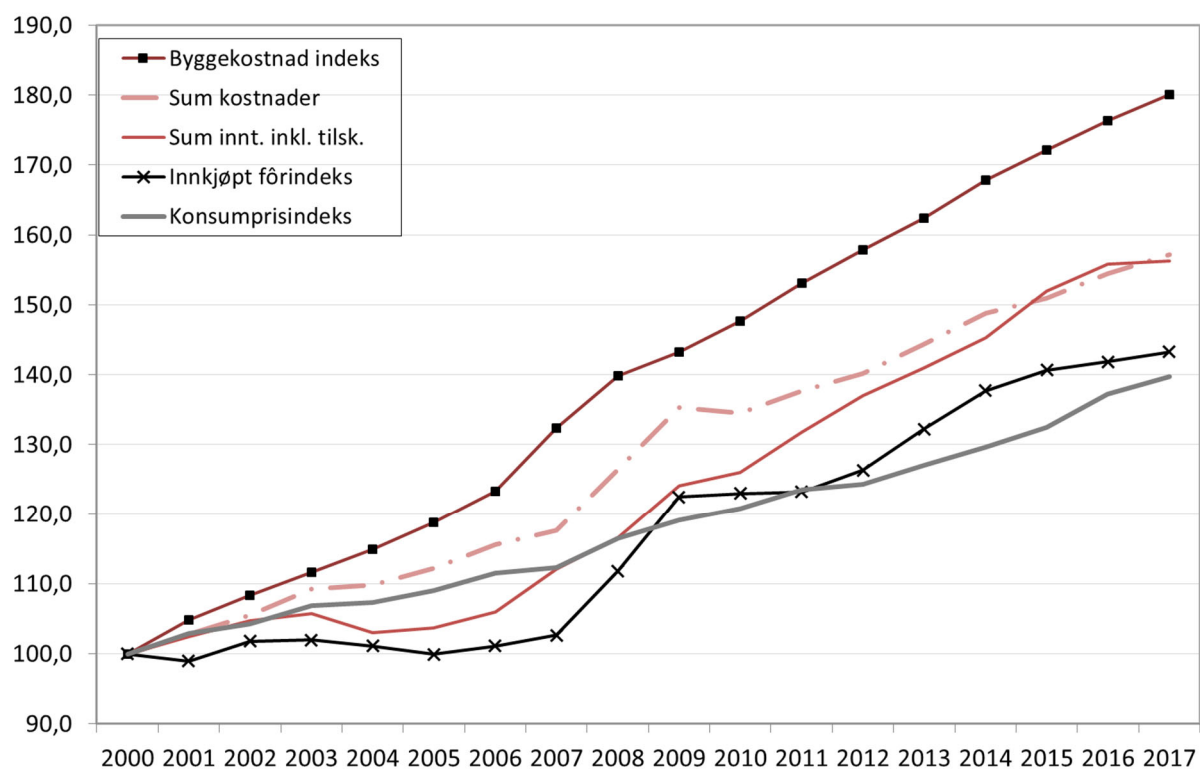
Figur 2.4 Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk for ulike driftsformer i Trøndelag sammenlignet med andre yrkesgrupper, faste 2017-kroner.

Kilde: Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene og Driftsgranskingene

Figur 2.5 viser relativ prisutvikling for viktige innsatsfaktorer i jordbruket i perioden 2000-2017.

For jordbruket var den relative økningen på sum kostnader større enn sum inntekter (inkludert tilskudd) fram til 2014. I 2015 og 2016 hadde jordbruket inntektsøkning, og det gjorde at den relative økningen i inntekter for første gang var høyere enn relativ økning i kostnader for perioden etter år 2000. I 2017 var kostnadsindeksen igjen så vidt over indeksen for inntekter.

De ulike kostnadselementene har hatt ulik utvikling i perioden fra 2000 til 2017. Byggekostnadene har i hele perioden økt relativt mer enn andre kostnader. Sum kostnader har økt med 57 prosent i perioden, mens byggekostnadene har økt med 80 prosent i samme periode.

Figur 2.5 Relativ prisutvikling for viktige faktorer i jordbruket. 2000-2017. Tall for hele landet.

Kilde: SSB og Budsjettnemda for jordbruket

3 Melkeproduksjon

Melkeproduksjon er den viktigste driftsformen i trøndersk landbruk, noe som også gjenspeiles i driftsgranskingene. I perioden fra 2008 har antall deltakere i denne gruppen i Trøndelag variert mellom 58 og 70 bruk. I 2017 var 58 melkebruk med i undersøkelsen. Resultatene er gjennomsnittstall for alle melkebrukene i det enkelte år. I tillegg er det gjort en sammenligning av grupper av bruk basert på økonomisk resultat, der brukene er sortert etter resultat før avskrivning per kuenhet.

Nytt for regnskapsåret 2017 er at data fra ti samdrifter innen kumelkproduksjon er tatt inn i det ordinære driftsgranskingsmaterialet. To av disse samdriftene ligger i Trøndelag.

Gjennomsnittsresultatene til deltakerne i en samdrift blir nå publisert som samdrifta sitt resultat, og samdrifta blir regnet som en driftsenhet. Fram til og med regnskapsåret 2016 har resultater fra samdrifter blitt presentert separat i driftsgranskingene. Denne praksisen opphører nå, og årsaken til omleggingen er liten forskjell i resultat mellom samdrifter og enkeltbruk og at mange av samdriftene er oppløst. Endringer i rammevilkår ligger til grunn for denne utviklingen.

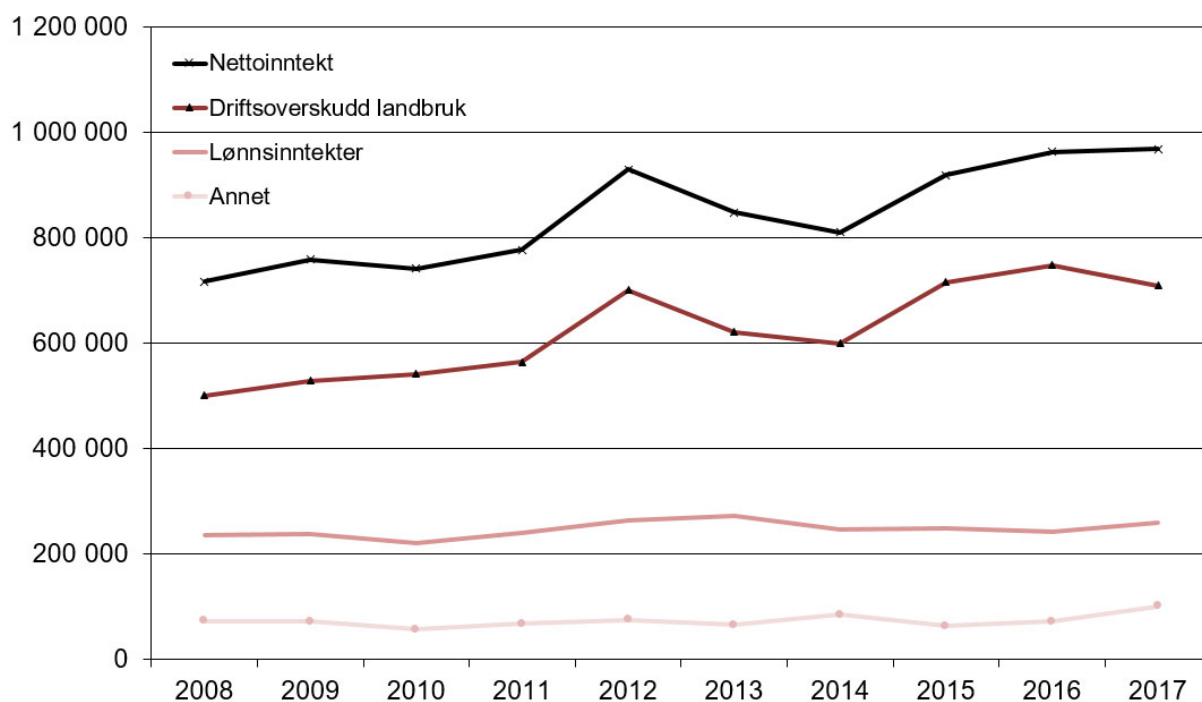
3.1 Lønnsomhet og nettoinntekt

Etter to år med oppgang i lønnsomhet ble det en nedgang for trøndersk melkeproduksjon i 2017. Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk gikk ned med 19 500 kr fra 2016, og endte på 319 000 kr. Det var liten endring på familiens arbeidsinnsats det siste året, med 2 831 timer i 2017.

Omsatt mengde melk økte med 3 760 liter fra 2016, og gjennomsnittet er nå på 217 100 liter. Prisen per liter melk var 14 øre høyere i 2017 enn i 2016. For kjøtt var det en økning i mengde omsatt storfekjøtt med ca 340 kg og kjøttprisen for «annet storfekjøtt» var nesten 1 krone høyere i 2017 enn i 2016. Totalt sett økte produksjonsinntektene med 102 200 kr (4 prosent). Tilskuddene bidro til økningen med 11 800 kr.

Årsaken til at resultatet likevel gikk ned var at både variable og faste kostnader økte. De variable kostnadene økte med kr 38 100 kr (5 prosent). Kostnad til kraftfôr, andre fôrkostnader og andre forbruksartikler økte mest. De faste kostnadene økte med 97 800 kr (11 prosent). Kostnader til leid hjelp, maskinleie og kvoteleie var viktige årsaker til økningen av de faste kostnadene.

Utvikling av driftsoverskudd og nettoinntekt på melkebruk er vist i Figur 3.1. Nettoinntekten hadde en svak oppgang til 2017, og er nå på kr 968 600. Driftsoverskuddet fra jordbruket gikk ned det siste året, men lønnsinntekt og pensjoner hadde en økning. Driftsoverskuddet fra tilleggsnæringer og skogbruk var tilnærmet likt året før.

Figur 3.1 Nettoinntekt, driftsoverskudd og lønnsinntekt på melkeproduksjonsbruk i Trøndelag. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

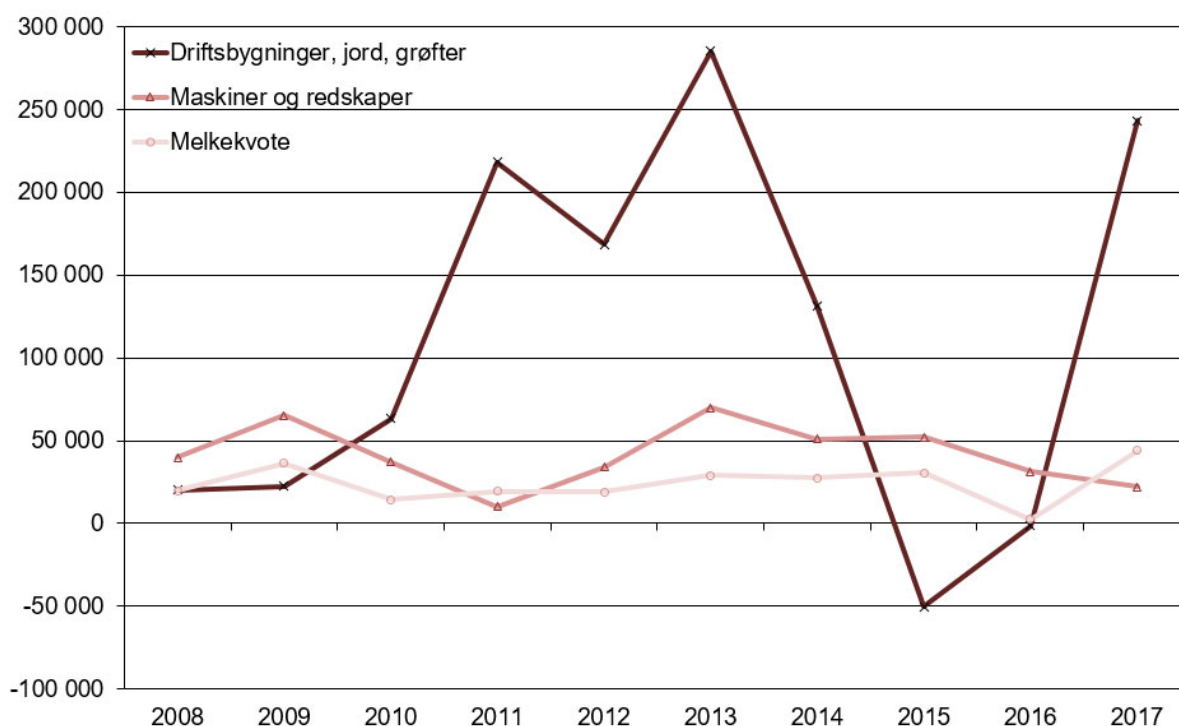
3.2 Nettoinvesteringer og gjeldsutvikling

Figur 3.2 viser utviklingen i nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk i Trøndelag etter 2008. Kapitalen øker når årets investeringer er større enn summen av avskrivninger, tilskudd og frasalg.

Etter 2008/2009 har investeringene i driftsbygning stort sett vært økende fram til 2013 som hadde spesielt stor aktivitet. Fra 2014 har investeringene i driftsbygning blitt sterkt redusert, og i 2015 var nettoinvesteringen negativ, med en liten oppgang igjen i 2016 og en stor oppgang i 2017.

Maskininvesteringene har vært positive i hele perioden, og har variert mellom ca 10 000 og 70 000. Investeringer i melkekvote har vært relativt stabil.

Figur 3.2 Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk i Trøndelag, 2008-2017. Kroner per bruk, 2017-kroner

Samlet gjeld på et melkeproduksjonsbruk i Trøndelag var over 3 mill. kr for første gang i 2013 (faste 2017-kroner). I 2017 var gjelden på disse brukene i gjennomsnitt på kr 3 333 300 kr, en økning på 8 prosent fra 2016. I 2008 var gjelda på 1 771 700 kr (faste 2017-kroner). Utviklingen viser at både gjeld og gjeldsprosent stiger med økende bruksstørrelse. Egenkapitalprosenten var på 57 prosent av totalkapitalen i 2017, dette er det samme som i 2016.

3.3 Melkeproduksjon – forskjeller basert på bruksstørrelse

Strukturendringen i melkeproduksjonen fortsetter. Fra 2013 til 2017 har besetningene i gjennomsnitt gått opp med 3,5 årskyr, til 30,3. I 2017 leverte brukene i snitt 217 100 liter melk, mens i 2013 ble det levert 179 500 liter. Dette er en økning på 21 prosent.

Gårdsbruk med melkeproduksjon er i dette materialet inndelt i tre størrelsesgrupper; under 20 årskyr, bruk mellom 20 og 30 årskyr og bruk over 30 årskyr. Bruk i ulike størrelsesgrupper tilpasser seg ulikt både i forhold til hvordan de innretter drifta på eget bruk og hvor brukerfamilien henter inntektene.

Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk var kr 240 700 i den minste gruppen, 329 600 i den mellomste gruppen og 357 400 i den største gruppen.

Lønnsevnen per time var kr 138 for brukene under 20 årskyr, kr 188 for brukene mellom 20 og 30 årskyr og kr 198 for brukene over 30 årskyr i 2017.

Størrelsesgruppen under 20 årskyr er sannsynligvis en ganske sammensatt gruppe. Her finner vi noen bruk som er i avviklingsfasen hvor produksjonen reduseres og investeringer holdes på et lavt nivå. Men vi har også bruk som bygger ut og som har planer om å satse videre. For flere produksjonsparametere ligger denne gruppen på høyde med større melkeproduksjonsbruk. Blant annet er pris på melk og annet storfekjøtt noe høyere enn for de andre gruppene. De har mer i tilskudd per årsku enn de andre gruppene og var dermed den gruppen som hadde høyest produksjonsinntekter per årsku. Gruppen hadde også det høyeste dekningsbidraget per årsku når en tar med tilskuddene.

Størrelsesgruppen under 20 årskyr henter en større andel av sine inntekter gjennom andre næringer, men lavere lønnsinntekter gjør at denne gruppen likevel har en nettoinntekt som er lavere enn de andre gruppene.

Melkeproduksjonsbrukene mellom 20 og 30 årskyr har et driftsomfang der det kreves en del investeringer, men omfanget er ikke så stort at de kan hente ut alle stordriftsfordelene. Denne gruppen ligger mellom de to andre gruppene på de fleste parameterne.

Melkebrukene over 30 årskyr har høyest avdrått av de ulike størrelsesgruppene, med 8 065 kg per årsku. Dette oppnås blant annet med bruk av mer kraftfôr per årsku, og forskjellen i kraftfôrkostnad fra gruppen under 20 årskyr er 2 000 kr per årsku. Grovfôravlingen per dekar er en god del høyere hos gruppen over 30 årskyr enn i de to andre gruppene. De største melkebrukene har de største investeringene i maskiner og redskaper. Dette gir blant annet store avskrivninger og høye faste kostnader, men denne gruppen har likevel de laveste faste kostnadene per årsku. Variable kostnader per årsku er nokså lik i de tre gruppene

Verdien av eiendelene i jordbruket på brukene med mer enn 30 årskyr var nesten fire ganger så høy som i den minste gruppen, og mer enn dobbelt så stor som den mellomste gruppen. Det var anleggsmidlene som utgjorde den største forskjellen. Melkebrukene over 30 årskyr har også betydelig høyere gjeld enn de to andre gruppene, også når en regner gjeld per årsku. Egenkapitalprosenten til den største gruppen var 45, mens for gruppen mellom 20 og 30 årskyr var den 66 og for gruppen under 20 årskyr var den 74. Det må likevel bemerkes at en egenkapitalprosent på 45 er et uttrykk for god soliditet.

3.4 Melkeproduksjon - sammenligning av grupper basert på resultat før avskrivning

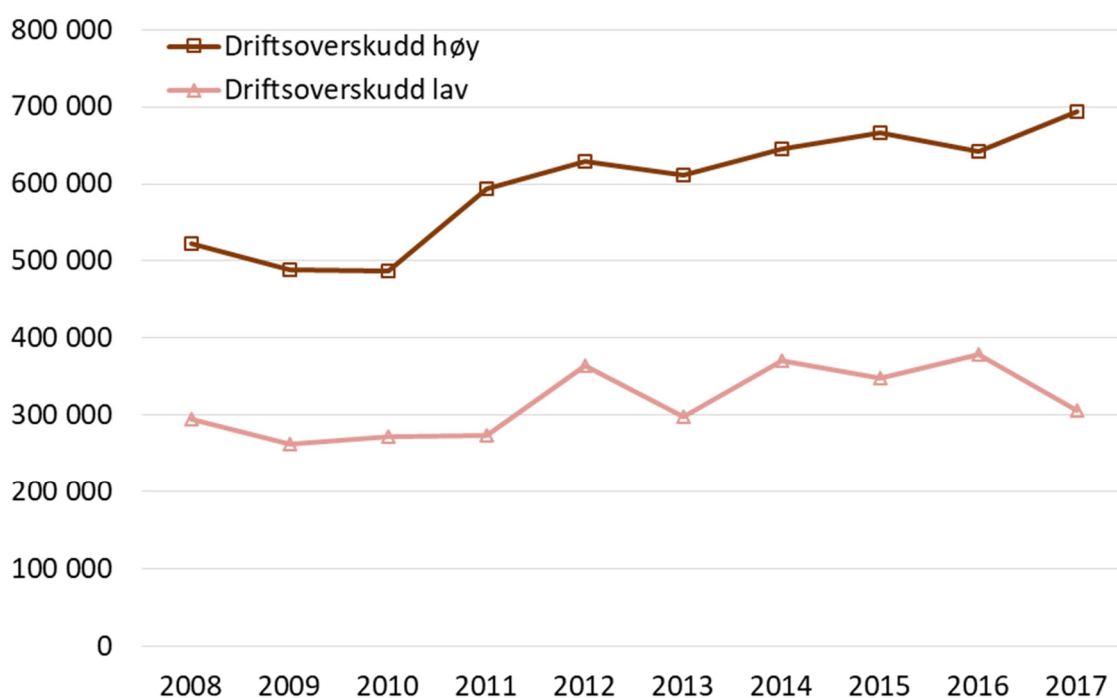
Tallene fra driftsgranskningene viser at det er stor variasjon i resultat mellom gårdsbruk, også mellom de med tilnærmet like forutsetninger for produksjonen. Det var 58 melkebruk med i driftsgranskningene for Trøndelag i 2017. For å få sammenlignbare grupper, er alle bruk med over 35 kuenheter¹ tatt ut, slik at vi sto igjen med 35 melkebruk. Brukene er deretter sortert etter resultat før avskrivning per kuenhet, og delt inn i tre like store grupper, en høygruppe (12 bruk), en mellomgruppe (11 bruk) og en lavgruppe (12 bruk). Gruppen med høyest resultat før avskrivning per kuenhet er benevnt som høygruppa, og gruppa med lavest resultat før avskrivning per kuenhet er benevnt som lavgruppa. Resultatene av sammenligningen er vist i tabellene 3 a – f i kapittel 9.

Buskapsstørrelsene i 2017 var 18,6 årskyr i høygruppa og 21,6 årskyr i lavgruppa. Brukene i høygruppa hadde noe mer jordbruksareal som blir benyttet til kornproduksjon. Høygruppa hadde høyere melkeavdrått og høyere kvotefylling enn lavgruppa, men lavgruppa omsatte 5 200 liter mer melk enn høygruppa. Omsatt mengde storfekjøtt var imidlertid høyere i høygruppa. Driftsoverskudd før avskrivninger per årsku kom på kr 35 400 i høygruppa mot lavgruppas kr 18 500. Ett bruk i hver av gruppene har investert i robot.

Det samlede driftsoverskuddet fra jordbruket i 2017 var kr 693 200 i høygruppa mot kr 306 000 i lavgruppa. Figur 3.3 viser utviklingen av driftsoverskuddet i høy- og lavgruppa i perioden 2008 til 2017.

---

¹ En kuenhet er lik en årsku eller fire slaktedyr à 300 kg (omsatt kg storfekjøtt/1200)

Figur 3.3 Driftsoverskudd i lav- og høygruppe i melkeproduksjon i Trøndelag, 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

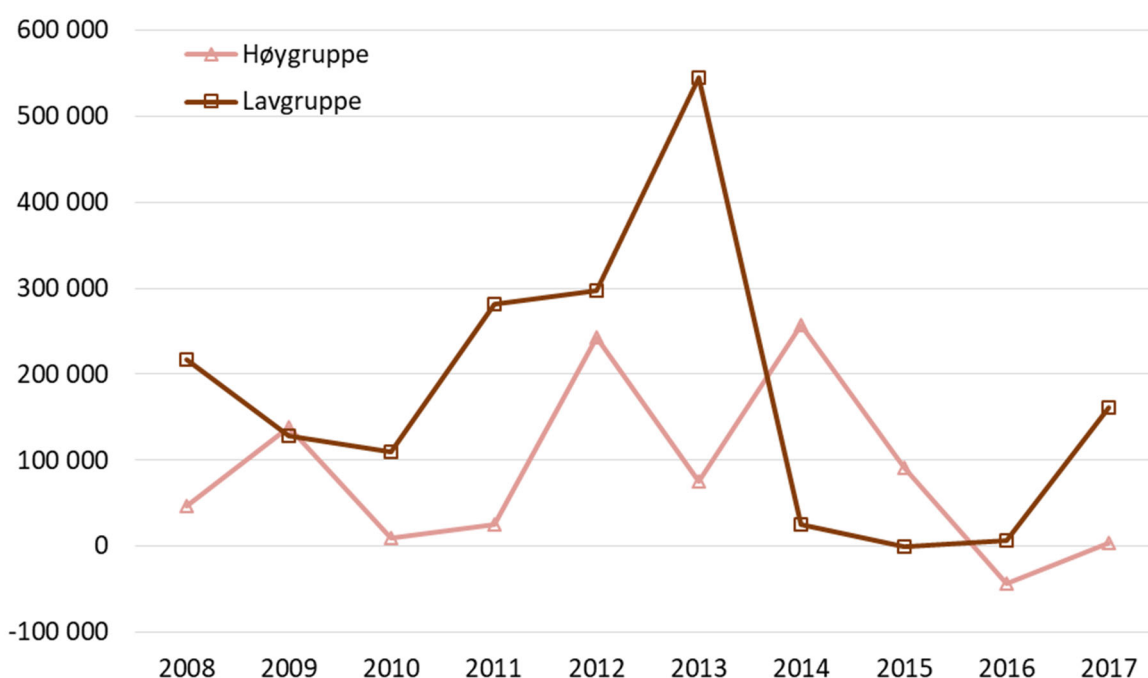
De samlede produksjonsinntektene var kr 35 000 høyere i høygruppa enn i lavgruppa. Større leveranser av storfekjøtt er den viktigste årsaken. Høygruppa oppnådde også en noe høyere pris på slaktet.

Hovedårsaken til forskjellen mellom gruppene ligger i de samlede kostnadene. Lavgruppa har de høyeste kostnadene, og de var i sum kr 352 200 høyere enn kostnadene i høygruppa. Lavgruppa har kr 67 600 mer i utgifter til leid hjelp enn høygruppa, og kr 72 000 mer i maskinleie. Netto mekaniseringskostnad per dekar er kr 909 i lavgruppa og kr 608 i høygruppa i 2017.

I lavgruppa utgjør totale kostnader 81 prosent av inntektene, mens i høygruppa er tilsvarende tall 59 prosent.

Arbeidsforbruket i jordbruket var 237 timer høyere i lavgruppa og disse timene var det hovedsakelig leid hjelp som utførte. Lavgruppa har et større omfang enn høygruppa, så om en ser timene per årsku, har lavgruppa 159 timer, mens høygruppa har noe mer med 173 timer per årsku.

Figur 3.4 viser sum nettoinvesteringer i høygruppa og lavgruppa fra 2008 til 2017. De siste årene har hovedtyngden av investeringene vært i driftsbygninger, men i 2015 var det høyest investering i maskiner og redskaper i høygruppa og melkekvote i lavgruppa. Begge gruppene har lave investeringer i 2016. I 2017 ble det investert noe både i driftsbygning og maskiner i lavgruppa, mens høygruppa hadde negativ nettoinvestering i driftsbygning og tilsvarende positiv nettoinvestering i maskiner.

Figur 3.4 Sammenligning av høy- og lavgruppe i melkeproduksjon i Trøndelag. Sum nettoinvestering, 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

Tabell 3.1 gir en oversikt over utviklingen i driftsoverskudd for jordbruk, skog og tilleggsnæring, lønnsinntekt, renteutgifter og nettoinntekt i høy- og lavgruppa fra 2008 til 2017. Lavgruppa har en høyere verdi på eiendeler i jordbruket, men eiendeler i alt er likevel høyere i høygruppa, og det skyldes i hovedsak større beløp på bankinnskudd og krav.

Renteutgiftene til lavgruppa er mye høyere enn for høygruppa, og dette henger sammen med gjeldsnivået. Gjelda til lavgruppa er ca. tre ganger så stor som høygruppa. Dette tyder på at investeringene på brukene i høygruppa ble foretatt på et tidligere tidspunkt enn på brukene i lavgruppa. Gjennomsnittsalder på bruker i lavgruppa er 45 år og i høygruppa 52 år, og dette kan også trekke i retning av at investeringene i høygruppa ble foretatt på et tidligere tidspunkt.

Forskjellen i nettoinntekt har i hele perioden vært relativt stor mellom de to gruppene. I 2017 hadde høygruppa 290 000 mer i nettoinntekt enn lavgruppa pga. større driftsoverskudd fra jordbruket.

Tabell 3.1 Driftsoverskudd, lønnsinntekt, renteutgifter og nettoinntekt for høy- og lavgruppe i utvalgte år. Tall i hele tusen. 2017-kroner

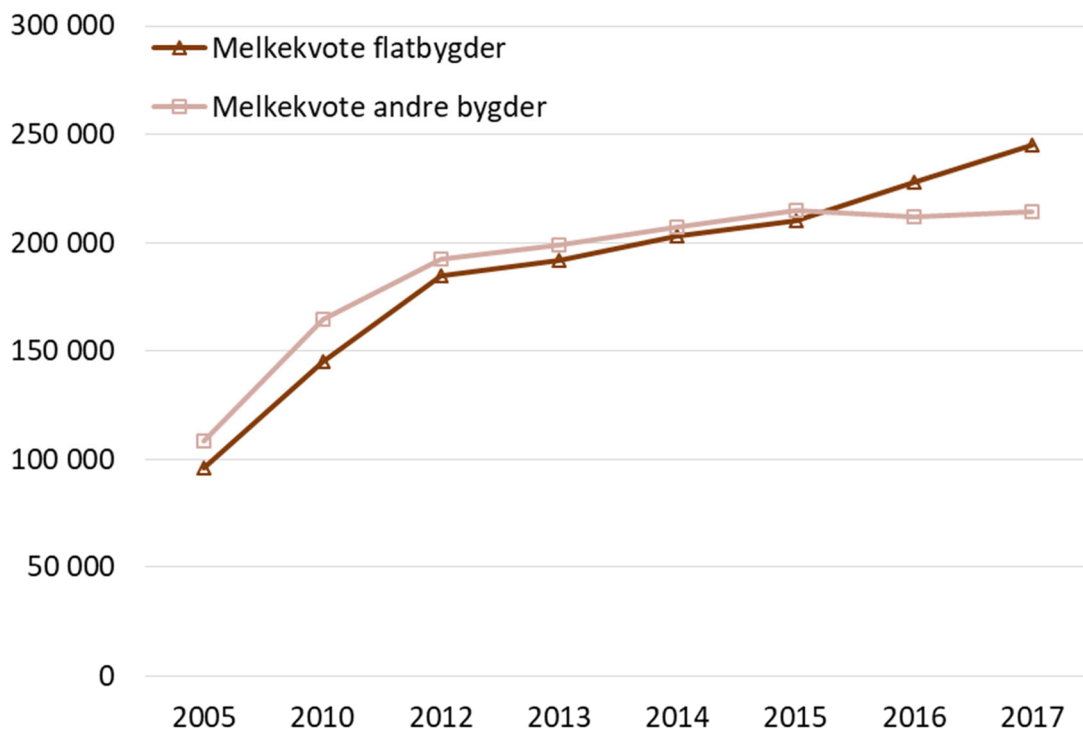
	Lavgruppe			Høygruppe		
	2008	2012	2017	2008	2012	2017
Driftsoverskudd jordbruk	295	343	306	522	628	693
Driftsoverskudd skog	92	7	35	10	19	18
Driftsoverskudd tilleggsnæring	117	96	79	27	53	48
Renteutgifter	113	103	80	50	36	20
Lønnsinntekt	280	264	246	198	169	190
Nettoinntekt	738	691	728	795	935	1 018

3.5 Melkeproduksjon i flatbygder og andre bygder

I 2017 var det gårdsbruk på flatbygdene i Trøndelag som hadde det beste resultatet av regionene i landet. Vi har sett på utviklingen av melkeproduksjonsbrukene i flatbygder og andre bygder i Trøndelag. I 2005 var 40 prosent av melkebrukene i driftsgranskingene i flatbygdene, og i 2017 var det ca 30 prosent. Av melkebrukene ligger 18 på flatbygdene og 40 i andre bygder i Trøndelag. Det er et begrenset utvalg av bruk, og resultatet kan derfor være påvirket både av utvalg og utskifting av bruk.

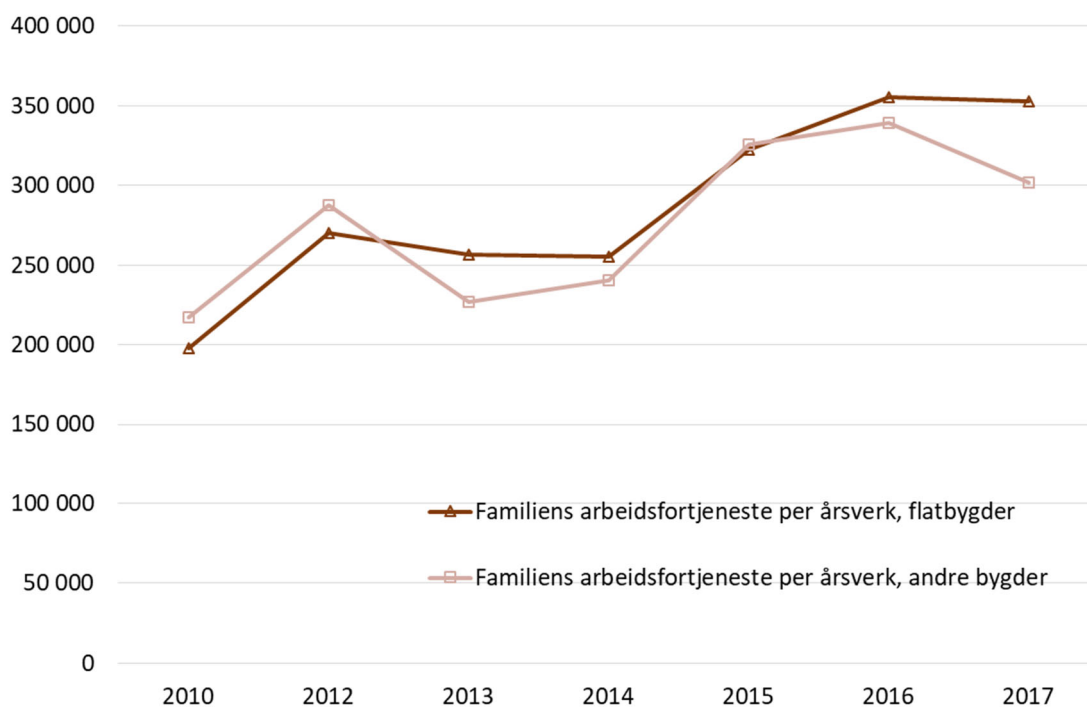
Figur 3.5 viser hvordan kvotene har utviklet seg på flatbygder og andre bygder i Trøndelag i perioden 2005 til 2017. Kvotene har økt i hele perioden, og de siste to årene har kvotene økt mest i flatbygdene. Av melkebrukene har 40 prosent på flatbygdene og 30 prosent i andre bygder investert i robot.

Figur 3.5 Utvikling av melkekvote i flatbygder og andre bygder i Trøndelag

I gjennomsnitt har bruk i andre bygder 29,1 årskyr og det er 32,9 årskyr på flatbygdene.

Driftsoverskuddet blir naturlig nok større i flatbygdene ettersom omfanget er større, men når en ser på familiens arbeidsfortjeneste per årsverk, er resultatet mer jevnt (Figur 3.6)

Figur 3.6 Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i flatbygder og andre bygder i Trøndelag. Faste 2017- kroner

3.6 Gårdsbruk med melkerobot

NIBIO har fra og med 2013 registrert hvilket melkesystem deltagerne i driftsgranskningene bruker. I 2013 var 48 bruk registrert med melkerobot på landsbasis, og i 2017 hadde dette økt til 78 bruk, noe som utgjør 27 prosent av brukene med melkeproduksjon. Av disse brukene ligger 20 i Trøndelag, tilnærmet 35 prosent av melkebrukene i dette området.

Tabell 3.2 viser nøkkeltall for bruk i Trøndelag og landet de tre siste årene. Alle bruk med melkerobot har i gjennomsnitt 43,1 årskyr i 2017, og for brukene i Trøndelag er tilsvarende tall 44,9 årskyr. Antall årskyr for både Trøndelag og landet går ned, og dette tyder på at også mindre enheter investerer i robot.

På de trønderske brukene er det noe mindre innsatt kapital i jordbruket sammenlignet med landet, og det er brukt 95 timer per årsku, mot 99 timer per årsku på landsbasis. Antall timer per årsku går opp fra 2016 til 2017.

Tabell 3.2 Produksjonsdata og ressursinnsats på melkerobotbruk i Trøndelag og landet, 2015 til 2017

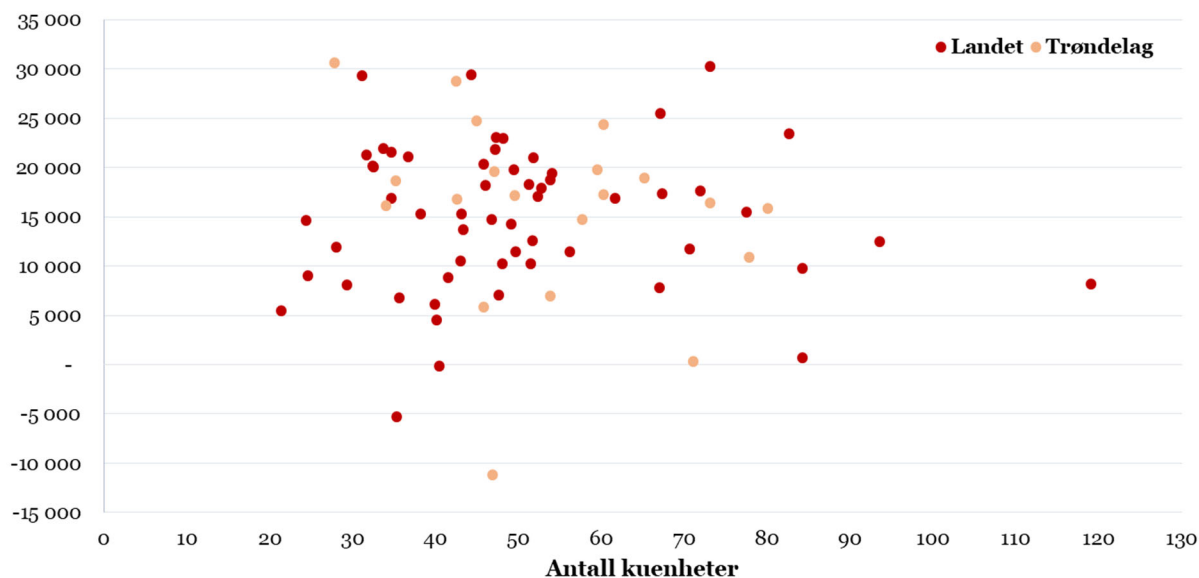
	Med robot, Trøndelag			Med robot, landet		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Antall bruk	18	19	20	64	76	78
Antall årskyr	44,3	45,5	44,9	41,4	42,9	43,1
Areal daa	509	508	515	464	524	540
Leid areal	236	240	282	237	277	307
Levert melk (liter)	335 021	341 000	331 478	311 791	323 700	318 185
Melkekvote (liter)	340 407	344 861	339 700	324 800	333 700	336 941
Ytelse (kg melk per årsku)	8 326	8 183	8 039	8 238	8 252	8 100
Innsatt kapital	7 930 100	7 989 400	8 376 700	8 156 000	8 512 000	8 608 000
Timer per årsku	89	86	95	90	89	99

Tabell 3.3 viser at produksjonsinntekter og kostnader økte både i Trøndelag og landet fra 2016 til 2017. Driftsoverskuddet ble redusert med kr 85 000 i Trøndelag og kr 3 300 for landet i perioden. Driftsoverskuddet er likevel kr 31 200 større i Trøndelag enn for landet i 2017. Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk ble i 2017 redusert for begge grupper sammenlignet med året før. Reduksjonen er størst for trøndelagsbrukene, med en nedgang på kr 51 100. Dette tilsvarer om lag 13 prosent. Tilsvarende nedgang for landet ble på 7 prosent.

Tabell 3.3 Økonomisk resultat fra melkeproduksjonsbruk med robot i Trøndelag og landet, 2015 til 2017

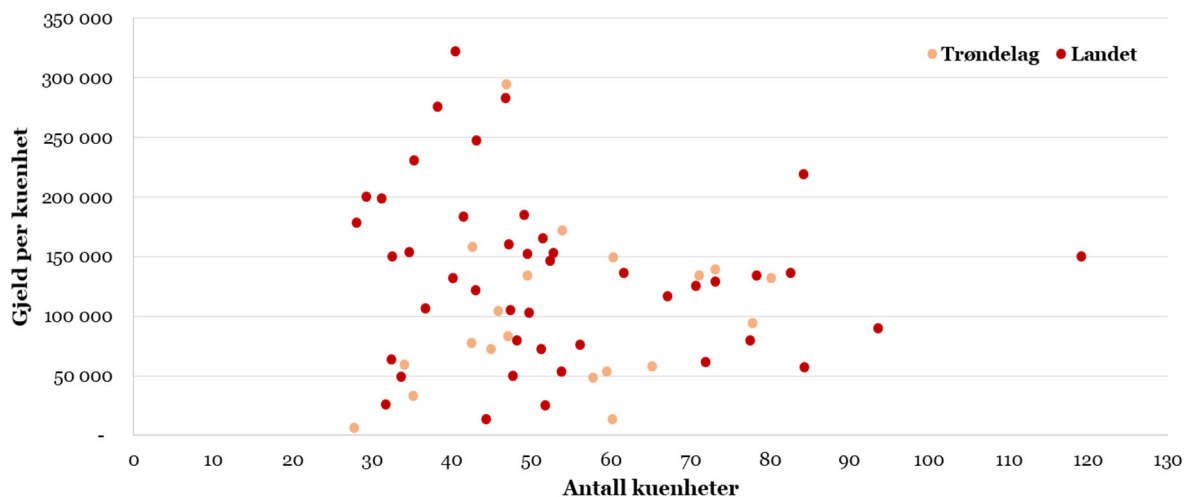
	Med robot, Trøndelag			Med robot, landet		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Produksjonsinntekter	3 149 700	3 241 000	3 386 300	3 051 600	3 201 200	3 382 100
Variable kostnader	1 089 000	1 113 700	1 164 200	1 053 600	1 089 900	1 148 100
Dekningsbidrag	2 060 700	2 127 300	2 222 100	1 998 000	2 111 300	2 234 000
Faste kostn. eks.avskrivinger	805 700	849 700	987 000	872 500	923 500	1 028 900
Resultat før avskrivinger	1 255 000	1 277 700	1 235 100	1 125 500	1 187 700	1 205 100
Avskrivinger	376 900	388 000	430 400	384 000	411 000	431 700
Driftsoverskudd	878 100	889 700	804 700	741 600	776 800	773 500
Renteutgifter	189 400	175 000	173 600	221 300	210 700	203 800
Lønnsevne per time	209	217	192	199	208	223
Fam. arb.fortj. per årsverk	385 500	398 800	347 700	365 400	382 300	410 300

Figur 3.7 viser spredningen av driftsoverskudd per kuenhet² på alle bruk med melkerobot i 2017, og vi kan se at det er betydelig variasjon. Tre bruk har negativt resultat. Bruket med lavest driftsoverskudd per kuenhet har investert i ny driftsbygning og melkerobot i 2017.

Figur 3.7 Spredning av driftsoverskudd per kuenhet på bruk med melkerobot, 2017

I gjennomsnitt har gårdsbruk med robot i Trøndelag 5,5 mill. i gjeld i 2017, men det er stor spredning fra bruk til bruk. Landsgjennomsnittet er 6,3 mill. Figur 3.8 viser spredningen av gjeld per kuenhet på disse trøndelagsbrukene sammenlignet med landet for øvrig.

Figur 3.8 Spredning av gjeld per kuenhet på bruk med robot i Trøndelag og landet, 2017.

² En kuenhet er lik en årsku eller fire slaktedyrr à 300 kg (omsatt kg storfekjøtt/1200)

3.7 Sammenligning av økonomien på bruk med melkerobot og bruk med konvensjonelle melkesystemer

I kapittel 3.4 viser vi at det er stor variasjon i resultat mellom gårdsbruk, også mellom de med tilnærmet like forutsetninger for produksjonen. Automatiske melkesystemer, også kalt melkeroboter (heretter forkortet til AMS), står for en stadig større andel av melkeproduksjonen i Norge. I dette kapitlet blir bruk med melkerobot sammenlignet med tilsvarende bruk med konvensjonelle melkesystemer (heretter forkortet til KMS). Resultatene er et utdrag fra rapporten «Sammenligning av automatiske og konvensjonelle melkesystem. En analyse av datamaterialet i Driftsgranskningene i jordbruket 2013 – 2017», NIBIO-rapport 5(13)2019.

For å oppnå et godt sammenligningsgrunnlag er det tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig antall årskyr. Alle brukene med melkerobot (78 stk.) inngår i utvalget, mens gruppen med konvensjonelle melkesystemer (34 stk.) er redusert slik at vi står igjen med tilnærmet likt gjennomsnittlig antall årskyr i begge gruppene. For 2017 hadde et gjennomsnittlig AMS-bruk 43,1 årskyr.

Fra 2013 har det blitt registrert hvilket melkesystem som benyttes. Brukene med konvensjonelle melkesystemer har fra registreringen startet oppnådd et høyere driftsoverskudd enn brukene med automatiske melkesystemer. Dette gjaldt også i 2017, men forskjellen var betydelig redusert.

AMS-brukene oppnådde i snitt 15 000 kroner lavere driftsoverskudd enn KMS-bruk dette året. For 2016 var forskjellen på nærmere 100 000 kroner. Endringen er blant annet et resultat av at melkerobotbrukene har økt sin slaktebesetning og omsetter derfor mer storfekjøtt enn tidligere år. Samtidig oppnår brukene med automatiske melkesystemer høyere produksjonsinntekt fra melkeproduksjonen per årsku, sammenlignet med bruk med konvensjonelle melkesystemer. Mye av forskjellen kommer av høyere avdrått hos bruk med melkerobot. Lavere variable og faste kostnader er årsaken til at KMS-brukene likevel oppnår høyest driftsoverskudd.

Brukene som nylig har investert i melkerobot er mindre lønnsomme enn både de brukene som investerte før 2014 og KMS-brukene. Høyere avskrivingskostnader og vedlikehold av teknisk utstyr er to av faktorene som bidrar til denne lønnsomhetsforskjellen. Forskjellen i investeringstidspunkt indikerer at brukene med automatiske melkesystem trenger en innkjøringsperiode før de oppnår et økonomisk resultat på nivå med de som har investert før 2014.

Tabell 3.4 viser en oppsummering av utvalgte faktorer som i ulik grad påvirker AMS- og KMS-brukenes lønnsomhet.

Tabell 3.4 Oppsummering av forskjeller mellom AMS- og KMS-bruk med utgangspunkt i utvalgte lønnsomhetsfaktorer

Faktor	Sammenligning av AMS- og KMS-bruk
Avdrått	AMS-brukene oppnår høyere avdrått per årsku sammenlignet med KMS-brukene, men forskjellen er redusert sammenlignet med tidligere år.
Pris per liter melk	Bruk med KMS oppnår marginalt høyere melkepris enn brukene med AMS. Også denne forskjellen er redusert sammenlignet med året før.
Melkekvote	Vi finner forskjeller i kvotestørrelse mellom gruppene, men antar at dette ikke bidrar til å forklare lønnsomhetsforskjellene, og bare er et naturlig resultat av høyere avdrått for AMS.
Tilskudd og inntekter fra storfeproduksjon	KMS-bruk har tidligere mottatt mer i tilskudd grunnet større besetning og areal. Disse forskjellene er nå utjevnet, og AMS-brukene mottok i 2017 noe mer i tilskudd.
Vedlikeholdskostnader på teknisk utstyr	AMS har høyere kostnader til vedlikehold på teknisk utstyr enn KMS, dette gjelder i hovedsak vedlikehold på melkeroboten.
Investeringsstrategi	Vi finner et skifte i driftsresultatet ved å ta hensyn til investeringsår for bruk med AMS. Melkeprodusentene som investerte i AMS for mer enn fire år siden var mer lønnsomme enn KMS-brukene, samt de som nettopp har investert i AMS.
Arbeidsforbruk	Tidsbesparelsen med AMS ble betydelig redusert i 2017. Dette kan blant annet være et resultat av økt slaktedyrsbesetning.

En scenarioanalyse av melkeprisendringer fem år frem i tid (år 2022), viser at AMS-bruk med 40 årskyr eller mer, samt KMS-bruk med mindre enn 40 årskyr er mest sensitive for melkeprisendringer, målt i driftsmargin. Dette innebærer at prosentvis samme endring i melkepris blant gruppene påvirker store AMS-bruk og små KMS-bruk i større grad, sammenlignet med små AMS-bruk og store KMS-bruk. Driftsmarginen er en indikasjon på en bedrifts lønnsomhet, og gir et bilde på hvor mye melkebruket sitter igjen med som fortjeneste før finanskostnader og skatt, for hver krone som er omsatt³.

De store brukene med automatiske melkesystemer oppnår gjennomgående lavest driftsmargin av gruppene, både ved en økning og en reduksjon i melkeprisen. Lavere driftsmargin gjør at robotbrukene med mer enn 40 årskyr sitter igjen med om lag 3 øre mindre per krone omsatt til å dekke lønnskostnader, finanskostnader og skatt, sammenlignet med KMS-bruk av samme størrelse. Dette utgjør opptil 100 000 kroner årlig.

Beslutningen om å investere i melkerobot er blant annet basert på økonomiske analyser og risikovurderinger⁴. Faktorer som jordbrukspolitikk, teknologisk utvikling og fremtidig etterspørsel etter meieri- og kjøttprodukter er vesentlige for melkeprodusentenes fremtidige situasjon. En investering i AMS antas å gi bonden en mer effektiv og fleksibel arbeidshverdag. Samtidig kan det bidra til å skape en motivasjon for videre drift og slik bidra til et godt økonomisk resultat.

³ Hammertrø, H. (2016). Regnskapsanalyse: Utvelgelse, analyse og konklusjon. Hentet fra BDO bloggen: <https://www.bdobloggen.no/2016/08/15/regnskapsanalyse-utvelgelse-analyse-konklusjon/>

⁴ Se eksempelvis: Hansen, B. G. (2015). Robotic milking - farmer experiences and adoption rate in Jæren, Norway. *Journal of Rual Studies* 41, 109-117.

4 Spesialisert storfekjøttproduksjon

Antall bruk som driver ensidig kjøttproduksjon har økt de siste årene. En del av besetningene er i en avlsprosess der NRF-kua krysses med andre storferaser. Andre bruk er i ferd med å øke dyretallet. I Tabell 4.1 er det satt opp en oversikt over fire utvalgte år. Mengde omsatt kjøtt er nesten doblet på driftsgranskingsbrukene siden 2009. Antall kalvinger og areal på brukene har også i hovedsak økt mye i perioden. At tallene har gått noe ned fra 2016 til 2017 skyldes først og fremst utskifting av bruk i undersøkelsen. Tabellen viser at resultatmålene varierer betydelig mellom år.

Tabell 4.1 Utvikling i storfekjøttproduksjonen i utvalgte år fra 2009 til 2017, faste 2017-kroner

Per bruk	2009	2012	2016	2017
Antall bruk	13	15	22	23
Antall kalvinger	24,5	33,3	32,7	29,4
Storfekjøtt omsatt kg	5 325	8 664	9 027	9 841
Arbeidstimer jordbruk	1 748	2 010	2 193	2 025
Jordbruksareal daa	345	405	471	454
Herav leid daa	115	158	254	236
Driftsoverskudd jordbruk	197 600	332 300	226 300	223 660
Fam.arbeidsfortj. per årsverk	175 200	292 900	157 400	173 088
Eiendeler i jordbruket 31.12	1 890 100	2 648 400	3 721 000	3 601 100
Egenkapitalprosent	67	55	49	52

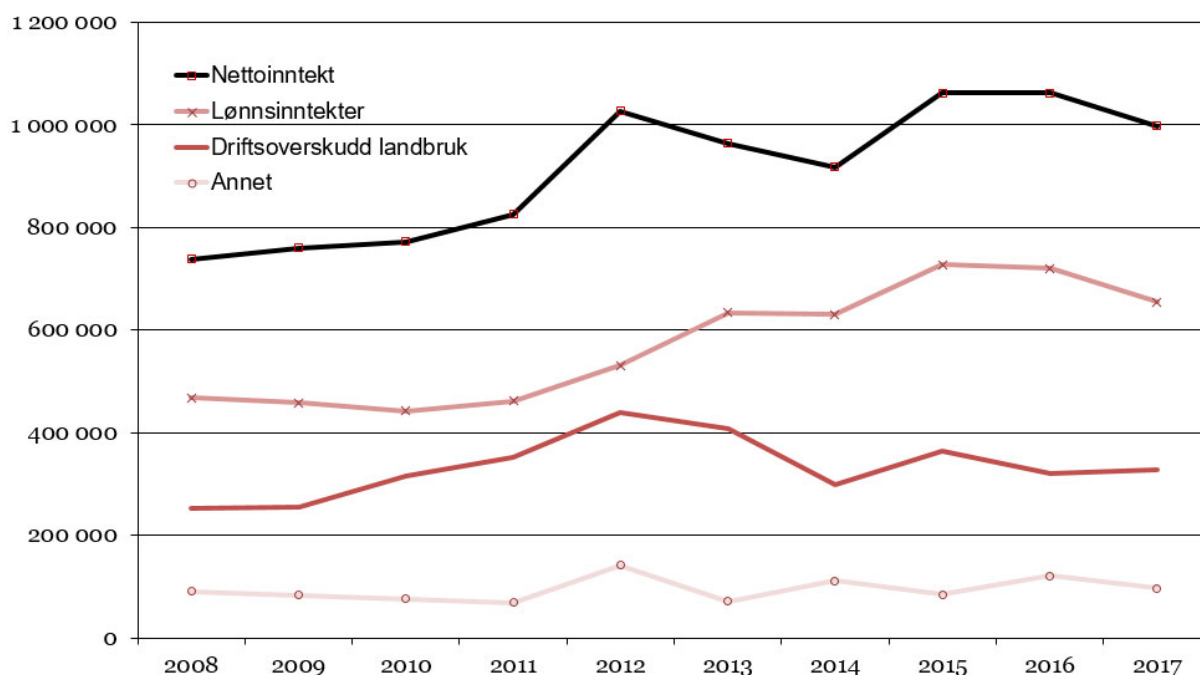
4.1 Lønnsomhet og nettoinntekt

I årets (2017) driftsgranskinger inngår data fra 23 bruk i gruppen spesialisert storfekjøttproduksjon i Trøndelag. Det er en økning i produksjonsinntekter på ca. 7 prosent fra 2016, mens sum kostnader økte med ca. 9 prosent. Dette gir i sum en reduksjon i driftsoverskudd på 2 600 kr, og familiens arbeidsfortjeneste ble redusert med 400 kr. Når en ser på familiens arbeidsfortjeneste per årsverk så økte denne med 15 700, på grunn av at arbeidstimene ble redusert fra 2016 til 2017.

Det totale timeforbruket ble redusert med ca. 170 timer fra 2016 til 2017, og det er først og fremst familiens egen arbeidsinnsats som er redusert. I 2011 og 2012 lå familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i spesialisert storfekjøttproduksjon over tilsvarende resultatmål i melkeproduksjonen, men i årene etter dette har utviklingen gått i ulik retning i disse produksjonene. I 2017 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i melkeproduksjonen kr 145 900 høyere enn i storfekjøttproduksjonen.

Figur 4.1 viser fordeling av brukerfamiliens samlede inntekt i perioden 2008-2017. På bruk med storfekjøttproduksjon er det lønnsinntekter utenom bruket som står for den største andelen av nettoinntekten. Det siste året gikk lønnsinntektene, og dermed nettoinntekten, ned.

Storfekjøttproduksjon er den produksjonen som har den største variasjonen i lønnsomhet fra bruk til bruk. Det er store variasjoner både i omfang, investeringsnivå, investeringstidspunkt og arbeidsforbruk.

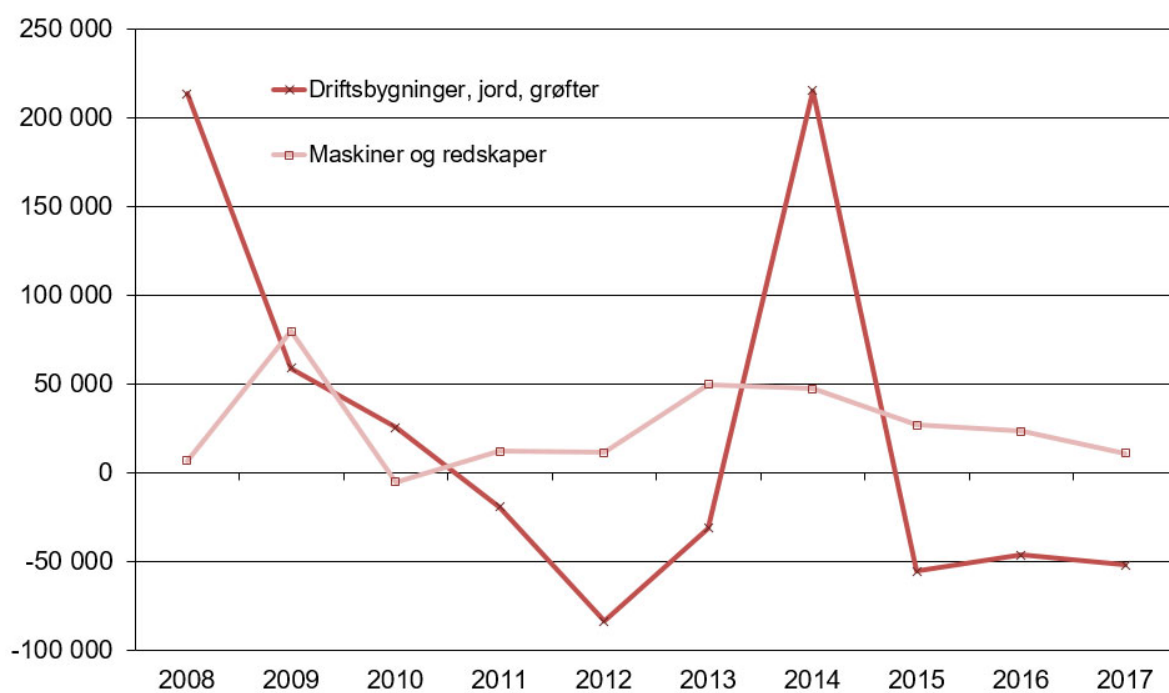
Figur 4.1 Nettoinntekt og driftsoverskudd mv. på bruk med storfekjøttproduksjon. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

4.2 Nettoinvestering og gjeldsutvikling

Flere av de 23 brukene i gruppen spesialisert storfekjøttproduksjon i Trøndelag har tidligere drevet med melkeproduksjon, og har derfor fremdeles store faste kostnader knyttet til bygninger og mekanisk utstyr. Brukene har derfor vært preget av lite nyinvesteringer, men relativt store avskrivninger slik at nettoinvesteringene i flere av årene har vært lave eller negative (Figur 4.2). Den store økningen i 2008 skyldes at ett bruk i gruppa investerte i ny driftsbygning.

I 2014 hadde to bruk betydelige investeringer i driftsbygning, noe som gjør at gjennomsnittlig nettoinvestering i driftsbygninger blir høy dette året. De tre siste årene er det positiv nettoinvestering på jord, grøfter og maskiner og redskap, mens det er negativ nettoinvestering i driftsbygninger. Sum nettoinvestering blir negativ alle tre år, med minus 41 400 kr i 2017.

Gjelda i 2016 er på knapt 3,1 mill. kroner, en reduksjon på kr 198 200 fra 2016. I 2016 var renteutgiftene på 86 900 kr, en nedgang på 12 900 kr fra 2016. Egenkapitalprosenten var på 49 prosent i 2016 og 52 prosent i 2017.

Figur 4.2 Nettoinvesteringer på bruk med storfekjøttproduksjon. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

5 Korn

I 2017 var det 19 bruk med ensidig kornproduksjon som var med i driftsgranskingsmaterialet i Trøndelag. Bygg utgjør 82 prosent av kornarealet i snitt for disse brukene. Totalt kornareal har ligget rundt 320 dekar per bruk de siste årene, men gikk ned til 309 i 2017.

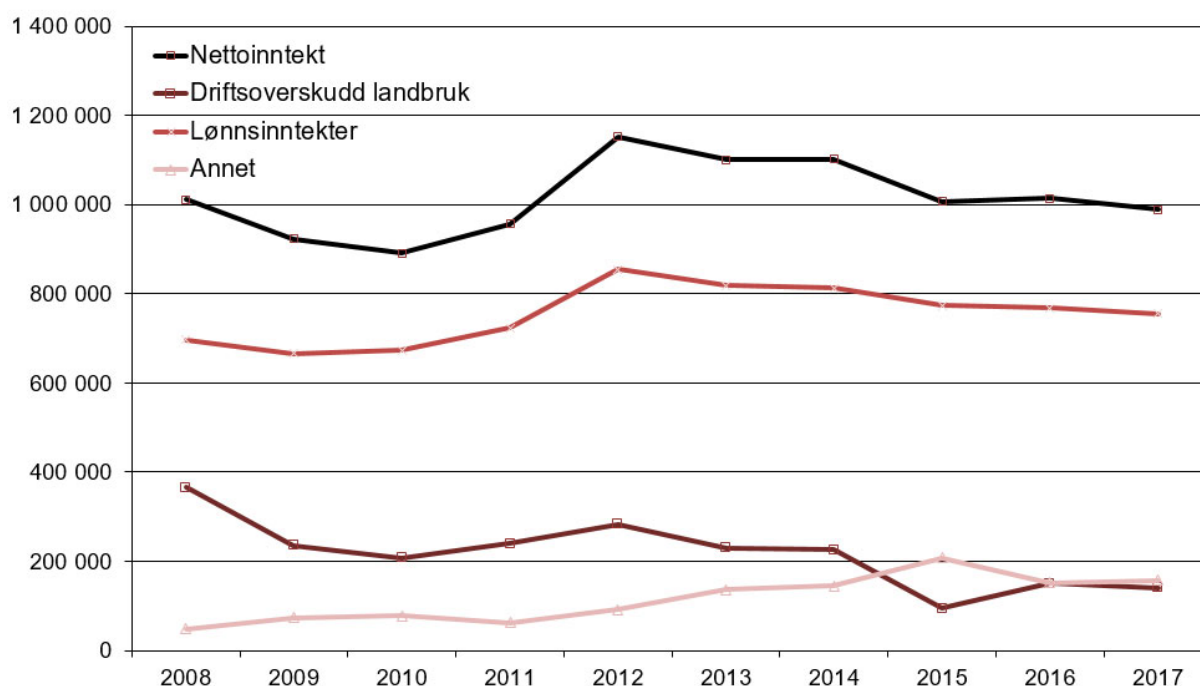
5.1 Lønnsomhet og nettoinntekt

I Trøndelag i 2017 var familiens arbeidsfortjeneste per årsverk på kornbrukene på kr 60 600, en nedgang fra 102 000 i 2016. Hovedårsaken til nedgangen dette året er utskifting av bruk. I 2017 kom det inn to bruk med relativt lite areal, lavere avling og med negativt resultat. Felles for kornbrukene er at de ofte har langt under ett årsverk per bruk, og dermed blir det ekstra store utslag når resultatet regnes per årsverk.

På kornbrukene har gjennomsnittsavlingen på bygg gått fra 412 kg per dekar i 2016 til 396 kg per dekar i 2017. Det var lite endring på prisen på bygg det siste året, og totalt sett gikk inntektene fra planteproduksjonen ned med 10 500 fra 2016 til 2017. Sum kostnader økte med 18 300 kr i samme periode.

Sum arbeidstimer i jordbruket minka med 280 timer per bruk det siste året, til totalt 644 timer. Hovedårsaken til nedgangen er at på et bruk med stort omfang var brukeren utsatt for en ulykke, og drifta ble betydelig redusert dette året.

Lønnsomheten i kornproduksjonen er direkte avhengig av avlingsnivå og kornkvalitet, og varierer derfor mye fra år til år. (Figur 5.1). Likevel kan en si at det er felles for kornbrukene at driftsoverskudd i landbruket er lavt, men nettoinntekten høy på grunn av høye lønnsinntekter.

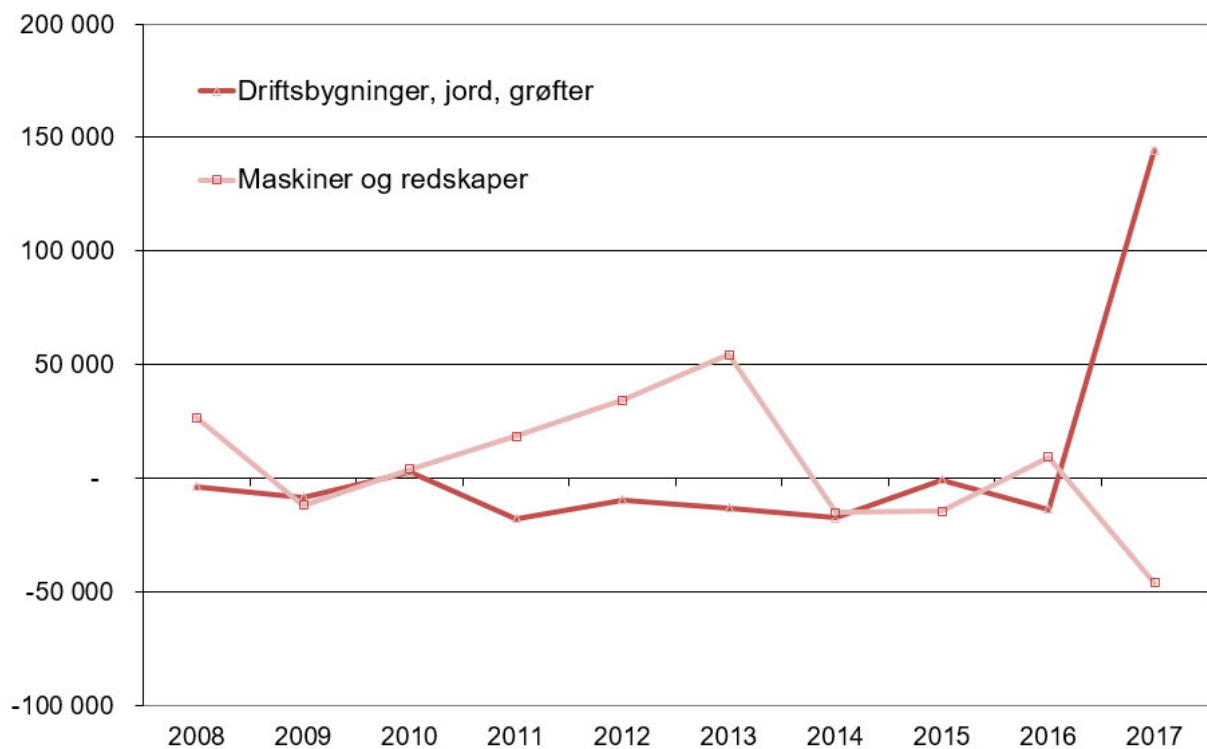

Figur 5.1 Nettoinntekt og driftsoverskudd m.m. på bruk med korn, 2008-2017. Kroner per bruk, 2017-kroner

5.2 Nettoinvestering og gjeldsutvikling

Figur 5.2 viser at nettoinvesteringene på kornbrukene er relativt lave. I 2013 ble det investert relativt mye i maskiner og redskap, mens det var negativ nettoinvestering på driftsbygning. I 2014 og 2015 var det negativ nettoinvestering på både maskiner og driftsbygninger. I 2017 var det stor nettoinvestering i driftsbygning, og det er på grunn av at et bruk investerte i driftsbygning i 2017 for å starte med storfekjøttproduksjon i 2018. I ei lita gruppe kan utslagene på gjennomsnittstallene bli store selv om bare ett eller to bruk investerer.

Den totale gjelda var på 1 688 200 kr i snitt i 2016 og har økt til 2 382 900 i 2017. Økningen skyldes i hovedsak at to av brukene har hatt betydelige investeringer i privat- og fritidsbolig.

Figur 5.2 Nettoinvesteringer på bruk med korn. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

6 Kombinert kornproduksjon/svinehold

Som for kornproduksjon, har lønnsomheten i kombinasjonen korn/svin tradisjonelt variert mye. Dette er et resultat av svingninger både i kornavlinger og prisen på svinekjøtt. Kombinert kornproduksjon/svinehold er den produksjonen som de siste årene har ligget høyest i lønnsomhet i driftsgranskingene i Trøndelag. Over tid har fôrforbruket per kg tilvekst gått ned, besetningene har blitt større og drifta mer effektiv. I statistikken for Trøndelag var besetningene per bruk på 61 avlsgriiser i 2013, størrelsen gikk noe ned i perioden 2014 til 2016, men opp til 58 igjen i 2017. På landsbasis er det 30 bruk med i driftsgranskingene i denne produksjonen og 12 av dem er fra Trøndelag.

6.1 Lønnsomhet og nettoinntekt

I Trøndelag i 2017 var familiens arbeidsfortjeneste per årsverk på korn- og svinebrukene på 564 200 kr, og det er en reduksjon på 77 100 kr fra 2016. Avlingen på bygg var nokså lik i 2016 og 2017, med 438 kg per dekar i 2017. Det var en betydelig avlingsøkning på havre, men havre dyrkes bare på tre prosent av arealet dette året. Inntektene fra planteproduksjon økte med 49 000 kr fra 2016 til 2017.

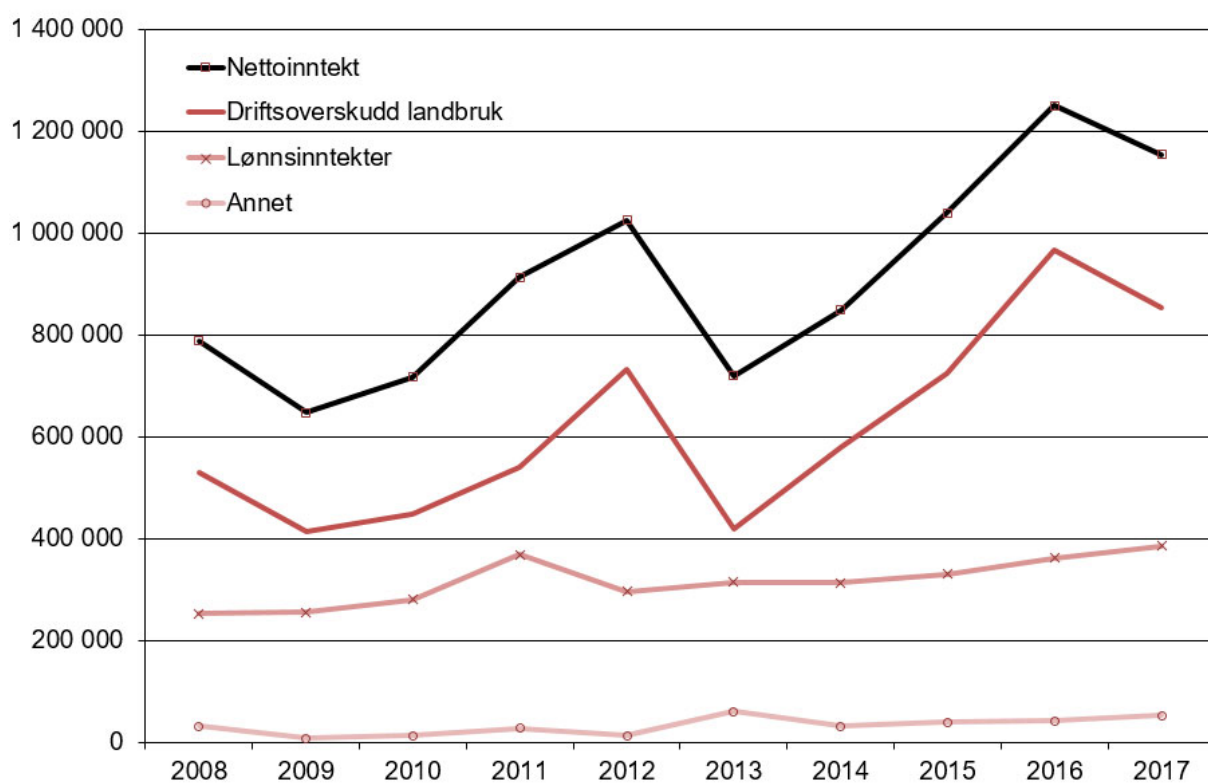
I svineproduksjonen var mengde omsatt kjøtt på slaktegris tilnærmet uendret det siste året, men antall salgbare smågris gikk noe opp. Tilskuddene gikk ned med 11,7 prosent det siste året, og det var hovedsakelig «andre tilskudd» som ble redusert. Kjøttprisen på slaktegris gikk noe ned det siste året, men på grunn av økt antall smågris økte inntekten fra husdyrprodukter med 15 100 fra 2016 til 2017. Totalt sett var det liten endring på produksjonsinntektene det siste året.

Variable kostnader økte med 36 300 kr fra 2016, og faste kostnader økte med 65 500 det siste året. Økte kostnader til leid arbeid og «andre kostnader» utgjør en stor del av økningen.

Sum arbeidstimer i jordbruket ble redusert med 51 timer og var på 2 856 timer i gjennomsnitt i 2017.

Nettoinntekten for svinebøndene svinger mer i takt med endringene i driftsoverskudd fra landbruket enn for de andre driftsformene (Figur 6.1). Dette kommer av at inntekta fra jordbruket utgjør en større andel av totalinntekta enn for de andre driftsformene.

Lønnsinntektene i denne gruppa er relativt stabile i hele perioden fra 2008 til 2017.

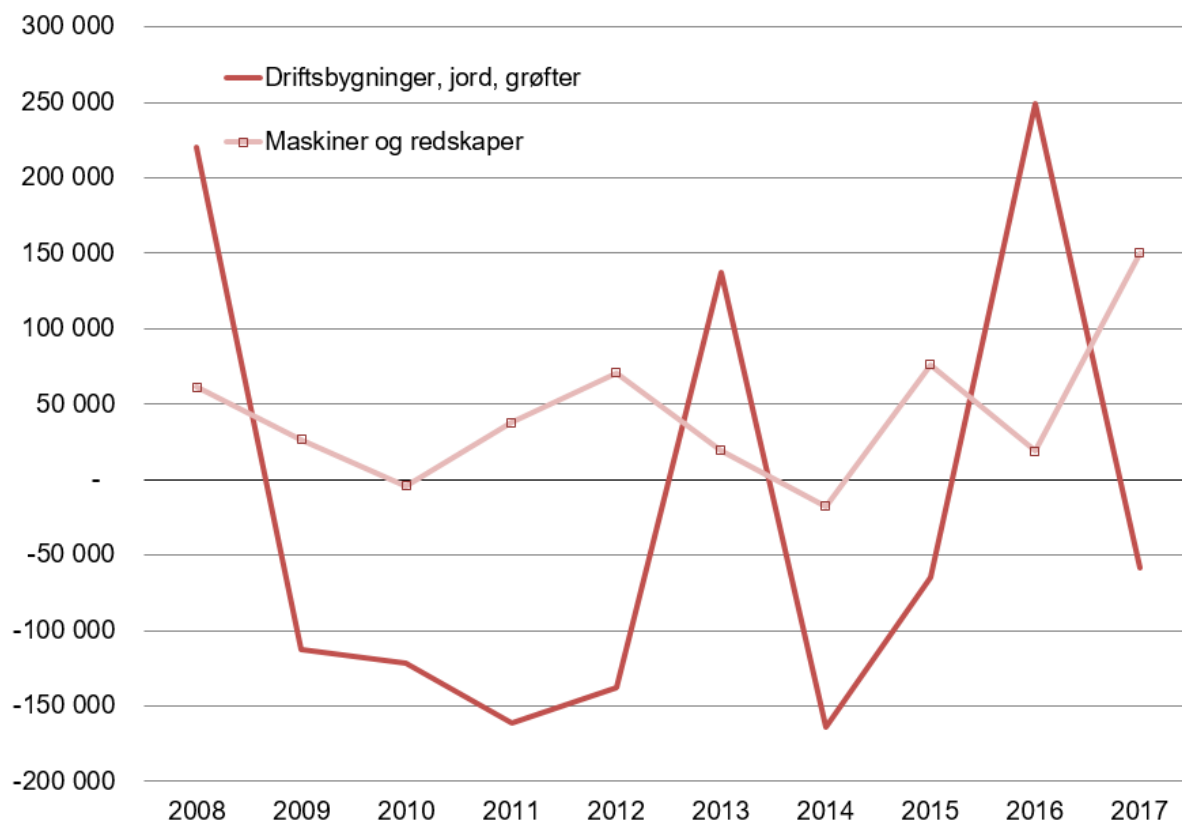
Figur 6.1 Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med kornproduksjon/svinehold. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

6.2 Nettoinvestering og gjeldsutvikling

Nettoinvesteringene for bruk med kombinert korn- og svineproduksjon er vist i Figur 6.2.

I og med at det her er snakk om en forholdsvis liten gruppe bruk (12 stk.), vil nettoinvesteringene kunne påvirkes sterkt selv om det er få bruk som står for investeringene. Nettoinvesteringen i maskiner og redskap har stort sett vært positive i perioden, mens nettoinvesteringen i driftsbygninger vil variere etter som enkeltbruk i undersøkelsen gjør større investeringer.

Total gjeld var på ca. 4,3 mill. kr, noe som er tilnærmet det samme som året før. Renteutgiftene var på 136 500 kr i 2017, en økning på 2 000 kr fra 2016.

Figur 6.2 Nettoinvesteringer på bruk med kornproduksjon/svinehold. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

7 Sauehold

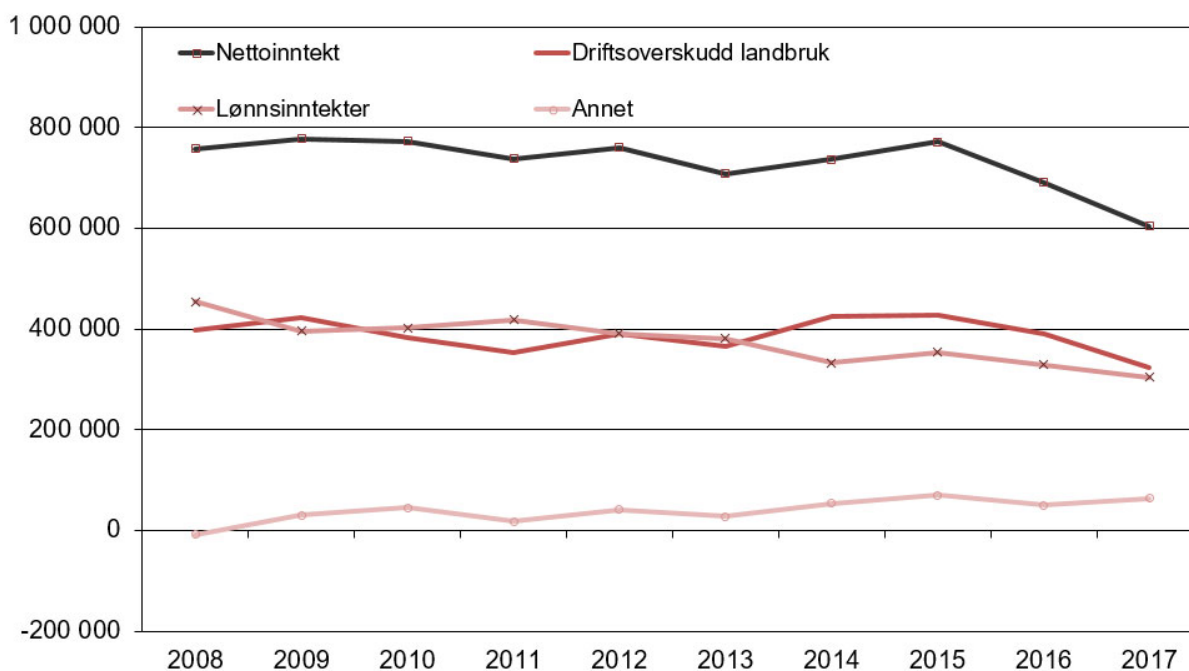
Det var 15 bruk med driftsformen sau i driftsgranskingsmaterialet for Trøndelag i 2017. Disse brukene hadde i gjennomsnitt 245 vinterføra sau (vfs.) med et totalareal på 336 dekar.

7.1 Lønnsomhet og nettoinntekt

Driftsoverskuddet fra jordbruket gikk ned med 54 500 kr fra 2016 til 2017 på gårdsbruk med sau (Figur 7.1). Totalt sett gikk produksjonsinntektene ned med kr 21 700 det siste året, forårsaket av både lavere priser og mindre kjøtt per vfs. Sum tilskudd per bruk økte. De variable kostnadene økte med 19 100 kr, mens de faste kostnadene økte med 13 800 kr.

Arbeidsforbruket i jordbruket var på 2 661 timer. Det var en reduksjon på 89 timer fra 2016.

Driftsoverskudd i tilleggsnæringer og skog gikk også noe ned, så utviklingen totalt sett for landbruket ble negativ. Lønnsinntektene gikk også noe ned det siste året. Totalt sett gjorde dette at nettoinntekten gikk ned med 74 600 kr fra 2016 til 2017.

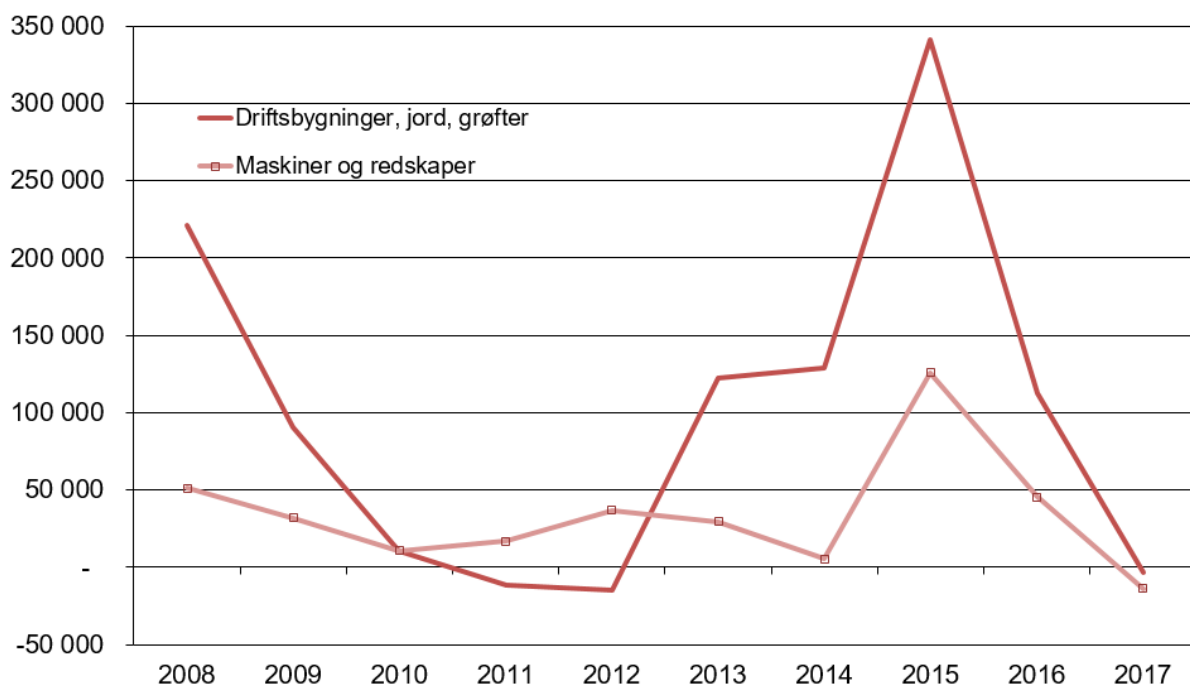
Figur 7.1 Nettoinntekt og driftsoverskudd m.m. på bruk med sau. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

7.2 Nettoinvestering og gjeldsutvikling

De samlede nettoinvesteringene på bruk med sau var negative i 2017 (figur 7.2). I 2015 var det flere bruk som investerte i nye driftsbygninger, så nettoinvesteringen var ekstra høy dette året, og det ble en nedgang til 2016 og 2017.

Nettoinvesteringene i maskiner og redskaper har i årene 2008-2014 ligget mellom null og 50 000 kr. I 2015 var nettoinvesteringen i maskiner på kr 125 900.

Gjelda på sauebrukene gikk opp med 121 700 kr i 2017 til 2 245 700 kr. Gjeldsøkningen skyldes at et bruk hadde en stor investering i fritidseiendom. Egenkapitalprosenten i 2017 ble på 48 prosent, mot 52 prosent året før.

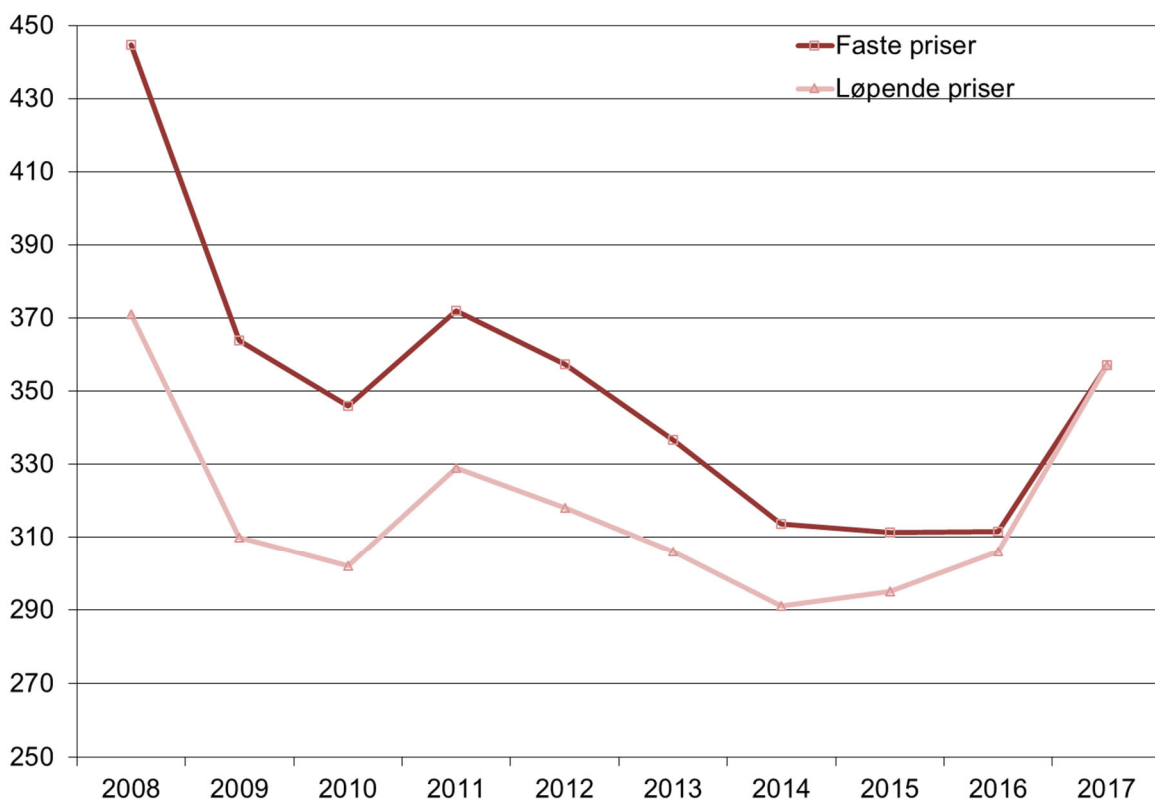
Figur 7.2 Nettoinvesteringer på bruk med sau. 2008-2017. Kroner per bruk. 2017-kroner

8 Gårdsskogbruket

Gårdsskogbruket er representert ved et eget utvalg blant de brukene som er med i driftsgranskingene for jordbruket, der det er satt spesielle krav til skogsstørrelse (minst 50 m³ balansekvantum). Nedenfor er det presentert noen resultater for Midt-Norge, som foruten de to Trøndelagsfylkene også omfatter kommunene nord for Romsdalsfjorden i Møre og Romsdal fylke og Helgeland i Nordland fylke.

I skogbruksgranskingene for 2017 var det med 32 bruk fra Midt-Norge. På disse brukene ble det i gjennomsnitt avvirket 130 m³ i 2017, mot 209 m³ i 2016. I gjennomsnitt for den siste 10-årsperioden ble det avvirket 170 m³ per år.

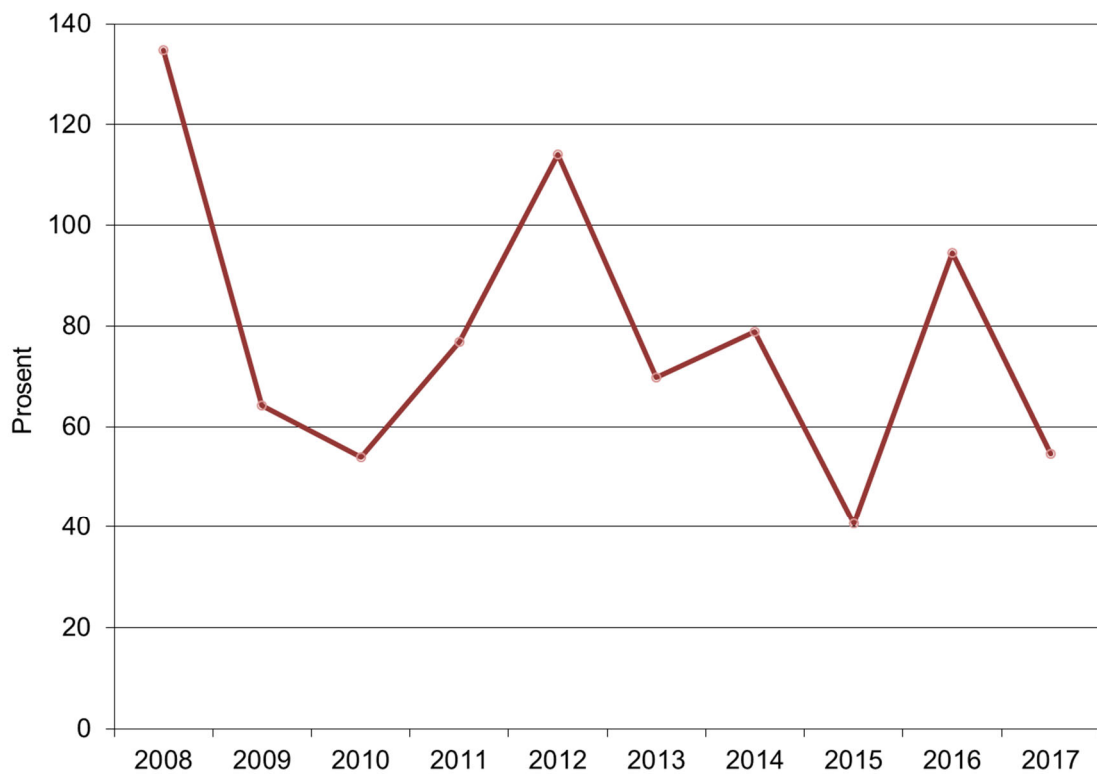
Figur 8.1 viser oppnådd pris på bartrevirke i perioden 2008 til 2017. Fra og med 2008 har det vært en synkende trend med et bunnår i 2014 (løpende priser). Året 2008 hadde de beste prisene i 10-årsperioden.

Figur 8.1 Oppnådd pris på bartrevirke 2008-2017. Kroner per m³

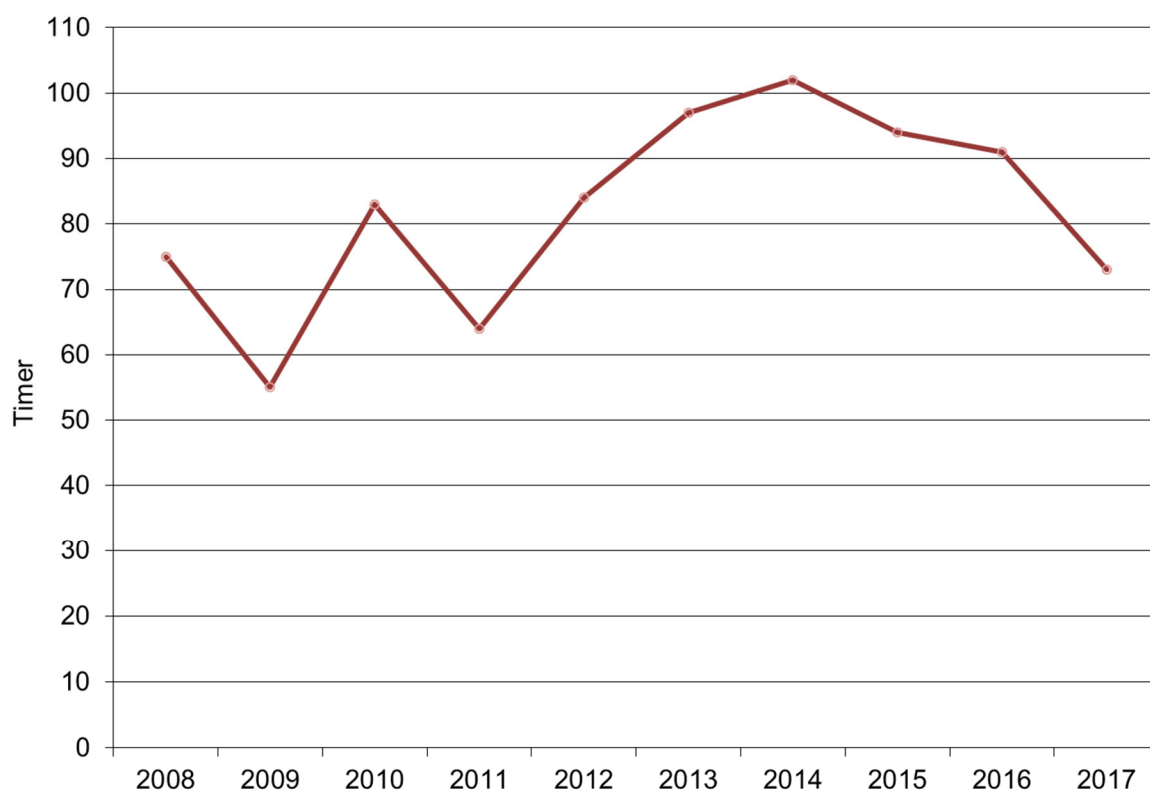
Figur 8.2 viser avvirkingen uttrykt i prosent av balansekvantum i perioden 2008 til 2017. Figuren viser at avvirkningsprosenten varierer mye, og den svinger stort sett i takt med tømmerprisene. Høyest avvirkningsprosent var det i 2008 da den var 135 prosent av det tømmerkvantum som kan tas ut, uten å forringe skogen på lang sikt (balansekvantum). Avvirkningsprosenten nådde et bunnivå i 2015 med 41 prosent.

Figur 8.2 Avvirkning i prosent av balansekvantum 2008-2017

Figur 8.3 viser familiens arbeidsinnsats i skogen. Arbeidsinnsatsen har vært varierende i perioden, og i 2017 var den på i overkant av 70 timer. Lavere arbeidsinnsats de siste årene har sammenheng med at skogeierne i større grad velger å sette bort arbeidet til entreprenører.

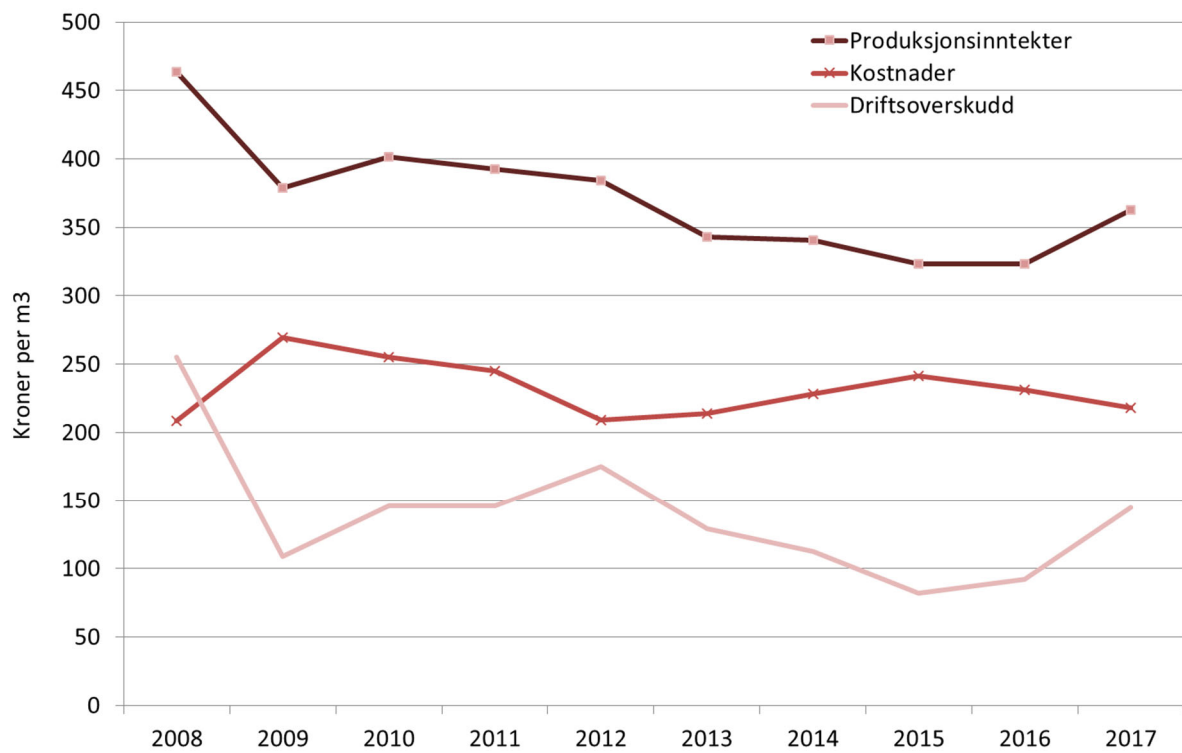

Figur 8.3 Familiens arbeidsinnsats i skogen i timer 2008-2017

Figur 8.4 viser produksjonsinntekter, kostnader og driftsoverskudd per m³ i faste kroner i perioden 2008 til 2017. Både i 2015 og 2016 var produksjonsinntektene 323 kr per m³, og målt i faste kroner er dette det laveste i hele tiårsperioden. I 2017 økte produksjonsinntektene til 357 per m³. Inntektene var høyest i 2008 da de var på 463 kr målt i faste kroner. I gjennomsnitt var produksjonsinntektene for tiårsperioden 371 kr målt i faste kroner.

I 2017 var kostnadene 218 kr per m³ eller 60 prosent av produksjonsinntektene. I gjennomsnitt for tiårsperioden utgjorde kostnadene 63 prosent av produksjonsinntektene (variasjonen mellom år er fra 45 til 75 prosent). Det er naturlig at i år med høyere avvirking, vil kostnadsandelen bli lavere da de faste kostnadene kan deles ut på flere kubikkmeter avvirket. I år med gode priser og høyere avvirking vil dermed kostnadene synke og inntektene stige per m³.

Differansen mellom produksjonsinntektene og kostnadene utgjør driftsoverskuddet. I 2017 var dette 145 kr per m³.

Figur 8.4 Produksjonsinntekter, kostnader og driftsoverskudd per m3 i gårdsskogbruket 2008-2017. 2017-kroner

9 Tabellsamling 2013 – 2017

Tabellsamlingen inneholder tall fra driftsgranskingene for årene 2013 til 2017.

- 1 Alle bruk
- 2 Melkeproduksjon, alle bruk
- 3 Melkeproduksjon, sammenligning av lav- og høygruppe
- 4 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe under 20 årskyr
- 5 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 20–29,9 årskyr
- 6 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 30 årskyr
- 7 Melkeproduksjon, kystbygder
- 8 Melkeproduksjon, indre bygder
- 9 Melkeproduksjon, fjellbygder
- 10 Kjøttproduksjon på ammekyr
- 11 Kornproduksjon
- 12 Kombinert kornproduksjon og svinehold
- 13 Sauehold

Hver tabell er på 3 sider og er delt i 6 deler:

- a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser
- b. Nettoinvesteringer
- c. Produksjonsinntekter per bruk
- d. Kostnader per bruk
- e. Resultatregning
- f. Balanse og egenkapital per bruk

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - alle driftsformer

Tabell 1a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017	
Antall bruk	136	147	147	149	146	
Brukers alder	48	47	48	48	49	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	90,8	96,7	98,9	104,4	121,3	
Grovfôr, daa	277,4	277,4	276,4	279,8	273,3	
Annet areal, daa	1,5	3,4	3,9	4,1	3,3	
Jordbruksareal, daa	369,6	377,5	379,2	388,3	397,9	
- herav leid areal, daa	140,8	150,5	147,6	155,1	162,6	
Korn, FEm pr daa	1)	336	412	328	404	407
Grovfôr, FEm pr daa	354	378	386	378	367	
Jordbruksareal, FEm pr daa	349	384	368	383	379	
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	13,5	13,4	13,5	13,8	12,9	
Kumelk, liter omsatt	90 916	92 623	94 880	98 103	92 965	
Melkekvote	99 454	99 670	97 840	100 103	95 432	
Produsert melk pr årsku, kg	7 529	7 634	7 774	7 813	7 929	
Storfekjøtt, kg omsatt	4 869	4 397	4 359	4 751	4 973	
Antall avlsgriser	5,4	4,9	4,3	4,4	4,8	
Salgbare smågriser	103	96	91	99	112	
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	5 622	5 147	4 560	5 938	5 996	
Antall vinterfôra sauer (vfs)	25	25	27	27	28	
Kg kjøtt pr vfs	27	30	32	31	29	
Ull, kg omsatt pr vfs	3,7	4,7	4,4	4,8	4,1	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	1 930	1 860	1 839	1 831	1 737	
Ektefelle	436	375	340	327	314	
Barn under 17 år	19	24	24	17	12	
Sum familie	2 384	2 259	2 204	2 175	2 063	
Leid arbeid	654	645	612	659	639	
Sum timer i jordbruket	3 038	2 904	2 816	2 834	2 703	
Sum timer familie i skogbruket	62	58	45	46	47	
Sum timer i tilleggsnæring	128	129	112	123	134	
Familiens arbeid på nyanlegg	49	51	15	36	47	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 402	1 338	1 380	1 375	1 365	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,27	2,41	2,45	2,47	2,51	
Havre, kr pr kg	2,15	2,45	2,09	2,36	2,60	
Kumelk, kr pr l	4,77	4,96	5,31	5,49	5,63	
Kukjøtt, kr pr kg	42,70	42,96	44,93	46,47	46,98	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	50,46	51,34	53,11	53,78	54,86	
Smågris for salg, kr pr stk.	774	930	1029	972	932	
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	25,28	25,65	28,83	28,50	27,68	
Sau- og lammekjøtt, kr pr kg	49,50	51,39	52,79	47,81	41,72	
Ull, kr pr kg	33,71	35,78	35,49	36,10	38,01	

Tabell 1b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	7 669	5 517	8 971	13 745	13 898
Driftsbygninger	161 924	75 749	-14 412	105 208	147 217
Maskiner og redskap	43 622	27 232	56 519	42 735	16 575
Melkekvote (ku og geit)	12 042	9 930	15 114	-2 184	17 542
Sum nettoinvesteringer	225 256	118 428	66 191	159 505	195 232

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - alle driftsformer

Tabell 1c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Korn	73 238	98 561	80 536	107 207	127 147
Andre planteprodukter	31 883	30 364	24 359	31 916	37 105
Planteprodukter i alt	105 121	128 925	104 895	139 124	164 252
Storfe, melk	433 782	459 572	503 999	538 827	523 172
Storfe, livdyr	35 907	37 262	47 144	50 488	55 593
Kuslakt	91 922	88 575	96 756	106 998	105 026
Annet storfeslakt	159 446	132 566	150 882	156 826	173 347
Smågriser	21 676	26 071	32 657	27 020	37 262
Slaktegriser	141 718	134 587	131 832	169 208	165 102
Avlsgriser	13 348	16 060	28 793	31 628	31 665
Sauer, livdyr og slakt	42 831	47 694	54 980	46 755	33 274
Ull	3 105	4 233	4 375	4 942	4 180
Andre inntekter, husdyrholdet	48 502	151 585	164 502	164 743	247 177
Husdyrprodukt i alt	992 238	1 098 205	1 215 920	1 297 434	1 375 798
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	63 348	66 417	65 963	66 947	62 798
Arealtilskudd, grovfôr	37 542	37 676	40 150	41 571	39 113
Arealtilskudd, korn	21 661	23 906	22 719	22 424	28 984
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	106 406	107 919	116 409	110 075	99 753
Bunnfradrag	-3 224	-3 272	-6 441	-6 194	-6 300
Driftstilskudd melk/Driftstilsk. kjøttfeprod.	70 908	70 800	71 171	72 083	70 734
Distriktstilskudd storfe	43 021	52 090	52 482	57 802	61 307
Distriktstilskudd sau	3 751	4 083	4 302	4 103	4 668
Grunntilskudd sau	2 602	2 746	2 975	9 882	22 428
Beitetilskudd	29 470	31 118	32 070	32 326	32 587
Regionale miljøtilskudd	10 761	12 194	12 041	13 361	13 450
Refunderte avløserutgifter	64 542	62 847	63 910	67 816	65 276
Andre tilskudd	15 936	12 128	8 902	10 269	8 928
Tilskudd i alt	466 723	480 651	486 653	502 464	503 725
Leieinntekter, traktor og redskap	19 574	18 045	14 782	21 175	26 533
Andre inntekter	7 677	6 814	9 265	27 784	7 929
Produksjonsinntekter i alt	1 591 333	1 732 640	1 831 515	1 987 980	2 078 236

Tabell 1d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	323 153	379 245	388 418	405 157	436 751
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	25 559	19 812	19 436	23 856	35 054
Såvarer	15 402	18 247	16 035	17 978	22 206
Handelsgjødsel og kalk	58 811	64 618	66 289	71 555	65 770
Plantevernmidler	4 061	5 901	5 316	6 454	8 781
Konserveringsmidler	9 283	8 505	7 887	8 880	7 339
Andre forbruksartikler m.v.	79 678	87 875	98 984	109 677	114 852
Kjøp av dyr	50 782	78 206	79 634	99 413	122 910
Sum variable kostnader	566 729	662 409	681 999	742 969	813 663
Leid arbeid	99 352	90 158	91 676	99 056	105 323
Drivstoff	35 054	37 740	34 534	35 422	38 563
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	11 750	10 421	10 362	8 667	11 687
Vedl.h. driftsbygninger	47 248	51 126	54 933	62 994	59 700
Vedl.h. traktor og maskiner	59 659	60 699	67 623	71 149	73 412
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 212	1 345	1 587	1 642	1 812
Avskr. driftsbygninger	91 931	100 228	105 237	117 436	129 337
Avskr. traktor og maskiner	63 246	69 389	74 441	80 536	88 989
Maskinleie	79 610	90 823	97 629	100 950	112 914
Leie av dyr ²⁾	61	136			
Leie av bygninger ²⁾	261	283	199	223	99
Leie av kvote ²⁾	6 307	6 254	5 698	7 967	10 830
Andre faste kostnader	139 094	147 381	155 519	162 601	175 265
Sum faste kostnader	634 785	665 985	699 440	748 641	807 930
Kostnader i alt	1 201 513	1 328 394	1 381 439	1 491 610	1 621 593
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,82	1,78	1,95	1,89	2,01
Netto mekaniseringskostnader pr daa	634	685	718	724	761

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - alle driftsformer

Tabell 1e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	389 819	404 246	450 076	496 370	456 643
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	93 412	102 132	71 204	77 401	82 633
Familiens arbeidsfortjeneste	296 407	302 114	378 872	418 969	374 011
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	214 819	228 461	294 317	327 276	312 353
Lønnsevne	395 759	392 272	470 548	518 024	479 334
Lønnsevne pr. time	130,27	135,10	167,10	182,81	177,36
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	254 934	267 357	311 088	344 772	336 850
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	232 215	250 000	297 619	336 260	324 119
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	389 819	404 246	450 076	496 370	456 643
Driftsoverskudd, skogbruk	8 704	11 037	10 295	8 923	12 589
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	52 282	49 976	65 985	71 369	81 635
Driftsoverskudd, andre næringer	18 453	27 242	31 443	25 004	29 275
Lønnsinntekt	372 029	359 980	397 211	412 733	426 542
Pensjoner og sykepenger	33 617	43 577	39 835	47 350	57 166
Gevinst/utbytte verdipapir	12 646	12 405	8 489	10 290	8 933
Familiens arbeid på nyanlegg	8 834	9 432	2 855	7 020	9 563
Renteinntekter	14 412	15 765	13 336	10 077	10 826
- Renteutgifter	104 696	111 530	100 444	97 957	102 622
- Kårutgifter	9 980	10 565	10 593	11 052	11 398
Nettoinntekt	796 120	811 564	908 488	980 129	979 152
Privatforbruk ekskl. skatt	541 154	507 630	529 606	587 753	558 432
Betalte skatter	224 338	216 038	212 834	256 392	285 778

Tabell 1f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	521 488	530 110	622 938	704 811	683 360
Andre krav	192 365	279 876	299 772	374 157	345 152
Omløpsmidler, jordbruk	289 556	308 014	316 872	349 844	361 230
Omløpsmidler, skogbruk	579	496	453	429	468
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	3 759	3 748	3 492	3 044	4 763
Omløpsmidler, andre næringer	195 120	236 728	258 540	288 229	346 083
Omløpsmidler i alt	1 202 867	1 358 973	1 502 068	1 720 512	1 741 056
Anleggsmidler, jordbruk	2 953 127	3 176 036	3 287 340	3 612 776	3 874 443
Anleggsmidler, skogbruk	144 694	154 667	154 337	157 294	159 629
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	132 788	144 763	117 794	118 713	180 970
Anleggsmidler, andre næringer	18 584	25 350	27 010	51 236	49 225
Privat hovedbygninger	630 121	675 670	709 577	671 897	756 861
Privat, annet	264 375	237 240	245 901	266 850	300 669
Anleggsmidler i alt	4 143 688	4 413 727	4 541 959	4 878 766	5 321 799
Eiendeler i alt	5 346 555	5 772 700	6 044 027	6 599 278	7 062 855
Eiendeler i jordbruket	3 242 683	3 484 050	3 604 212	3 962 620	4 235 674
Kortsiktig gjeld	382 105	399 026	411 452	447 558	512 510
Langsiktig gjeld	2 278 918	2 466 675	2 479 849	2 727 009	2 901 233
Gjeld i alt	2 661 023	2 865 701	2 891 302	3 174 567	3 413 744
Endring i året, kroner	284 172	122 496	15 965	162 996	238 804
Egenkapital	2 685 532	2 906 999	3 152 725	3 424 711	3 649 112
Egenkapitalprosent	50	50	52	52	52
Endring i året (sparing)	119 916	135 255	263 411	232 219	141 400
Arbeidskapital	820 762	959 947	1 090 615	1 272 954	1 228 546
Endring i året	104 920	100 821	145 161	219 541	-58 743
1) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 2a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017	
Antall bruk	64	67	63	64	58	
Brukers alder	47	47	47	47	49	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	17,6	19,1	17,1	15,7	23,8	
Grovfôr, daa	343,6	358,1	367,5	371,4	386,0	
Annet areal, daa	1,4	4,8	5,8	3,8	3,6	
Jordbruksareal, daa	362,6	382,1	390,4	391,0	413,4	
- herav leid areal, daa	145,0	168,3	171,0	175,5	190,5	
Korn, FEm pr daa	1)	285	371	378	398	425
Grovfôr, FEm pr daa	398	426	428	417	393	
Jordbruksareal, FEm pr daa	391	418	420	413	393	
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	26,8	27,7	29,2	30,0	30,3	
Kumelk, liter omsatt	179 530	190 028	205 160	213 307	217 066	
Melkevot	196 619	205 747	213 347	216 624	223 728	
Produsert melk pr årsku, kg	7 473	7 579	7 758	7 828	7 896	
Storfekjøtt, kg omsatt	6 317	6 321	6 804	6 650	6 992	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 449	2 358	2 368	2 342	2 393	
Ektefelle	631	533	490	477	430	
Barn under 17 år	23	28	18	4	8	
Sum familie	3 103	2 919	2 876	2 823	2 831	
Leid arbeid	805	817	802	871	915	
Sum timer i jordbruket	3 909	3 736	3 678	3 695	3 746	
Sum timer familie i skogbruket	52	55	49	44	44	
Sum timer i tilleggsnæring	132	116	88	97	107	
Familiens arbeid på nyanlegg	62	55	19	31	76	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 076	1 002	1 014	959	973	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,32	2,29	2,34	2,58	2,53	
Havre, kr pr kg	2,11	2,26	2,00			
Kumelk, kr pr l	4,78	4,97	5,31	5,48	5,62	
Kukjøtt, kr pr kg	42,51	42,82	44,56	46,00	46,84	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	48,07	48,24	50,47	51,36	52,33	

Tabell 2b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	15 640	9 537	-2 671	3 414	22 970
Driftsbygninger	243 849	112 500	-44 897	-4 631	220 482
Maskiner og redskap	63 370	47 385	49 458	30 635	22 048
Melkevot (ku og geit)	26 484	25 550	29 038	2 228	44 158
Sum nettoinvesteringer	349 344	194 971	30 929	31 646	309 658

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 2c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Korn	13 075	16 237	15 815	14 634	22 392
Andre planteprodukter	30 794	35 745	26 514	26 016	19 152
Planteprodukter i alt	43 869	51 982	42 329	40 650	41 544
Storfe, melk	857 543	944 758	1 089 138	1 169 347	1 220 673
Storfe, livdyr	33 226	40 720	49 222	49 506	57 924
Kuslakt	145 954	152 018	165 647	180 711	185 518
Annet storfeslakt	183 858	158 365	197 558	182 720	204 467
Andre inntekter, husdyrholdet	4 518	2 856	3 584	2 344	- 98
Husdyrprodukt i alt	1 225 099	1 298 717	1 505 149	1 584 627	1 668 485
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	62 040	65 493	66 823	67 559	62 915
Arealtilskudd, grovfôr	48 250	50 361	55 253	57 691	56 715
Arealtilskudd, korn	5 039	4 725	4 487	2 891	5 513
Arealtilskudd, annet	49	50	30	23	27
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	116 755	120 433	125 811	124 249	126 688
Bunnfradrag	-3 477	-3 358	-6 870	-6 156	-6 086
Driftstilskudd melk ku	116 193	122 468	125 593	125 371	132 050
Distriktstilskudd storfe	74 640	91 514	99 389	101 701	107 820
Distriktstilskudd sau	97	194	257	201	34
Grunntilskudd sau	91	180	252	1 065	263
Beitetilskudd	22 625	25 249	26 986	26 882	25 316
Regionale miljøtilskudd	9 319	10 688	10 835	12 064	11 404
Refunderte avløserutgifter	80 976	79 968	82 305	91 320	91 415
Andre tilskudd	12 293	10 384	4 916	1 340	3 930
Tilskudd i alt	544 889	578 350	596 070	606 201	618 002
Leieinntekter, traktor og redskap	19 711	16 508	13 123	17 544	22 787
Andre inntekter	5 063	1 125	441	2 458	2 872
Produksjonsinntekter i alt	1 838 631	1 946 682	2 157 112	2 251 480	2 353 690

Tabell 2d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	350 806	390 353	428 133	426 710	439 455
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	28 910	26 950	28 272	32 072	43 828
Såvarer	12 834	13 714	12 486	11 731	16 005
Handelsgjødelse og kalk	63 099	73 923	73 915	80 426	74 031
Plantevernmidler	1 535	2 442	1 908	2 238	3 407
Konserveringsmidler	15 975	15 457	15 334	16 841	13 345
Andre forbruksartikler m.v.	103 326	116 336	135 413	147 393	157 663
Kjøp av dyr	28 961	37 890	37 297	23 455	31 268
Sum variable kostnader	605 445	677 066	732 757	740 866	779 001
Leid arbeid	123 727	112 780	117 502	133 959	153 468
Drivstoff	38 687	43 486	41 652	40 466	43 012
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	13 717	11 090	11 522	12 975	15 495
Vedl.h. driftsbygninger	66 252	64 899	71 917	85 329	84 887
Vedl.h. traktor og maskiner	73 768	70 626	82 083	76 968	81 782
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 563	1 730	1 841	1 775	2 003
Avskr. driftsbygninger	108 774	117 686	124 967	127 127	150 319
Avskr. traktor og maskiner	72 272	81 074	86 154	91 357	99 920
Maskinleie	79 569	84 149	99 792	97 990	117 060
Leie av dyr ²⁾					
Leie av bygninger ²⁾	555	244	248	433	148
Leie av kvote ²⁾	13 141	13 474	13 076	18 328	25 410
Andre faste kostnader	144 990	156 880	166 751	171 868	182 867
Sum faste kostnader	737 014	758 119	817 506	858 575	956 370
Kostnader i alt	1 342 459	1 435 185	1 550 263	1 599 441	1 735 372
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,86	1,78	1,90	1,89	2,07
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,47	1,49	1,52	1,43	1,55
Netto mekaniseringskostnader pr daa	726	743	798	781	814

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 2e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	496 172	511 497	606 850	652 039	618 319
- Renter av jordbruksaktiva	108 878	120 249	85 865	89 525	96 410
Familiens arbeidsfortjeneste	387 294	391 248	520 985	562 515	521 908
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	215 916	227 880	307 847	338 506	318 999
Lønnsevne	511 021	504 028	638 486	696 474	675 376
Lønnsevne pr. time	130,75	134,92	173,62	188,51	180,30
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	257 496	267 651	324 893	357 984	343 805
Vederf. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	235 131	249 966	313 228	350 767	332 849
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	496 172	511 497	606 850	652 039	618 319
Driftsoverskudd, skogbruk	11 468	2 549	3 253	12 299	13 850
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	46 402	32 778	65 364	64 435	62 537
Driftsoverskudd, andre næringer	15 215	26 378	23 111	17 383	22 767
Lønnsinntekt	247 187	229 202	235 756	237 526	259 635
Pensjoner og sykepenger	39 338	44 423	31 971	46 154	61 954
Gevinst/utbytte verdipapir	5 510	8 061	5 279	7 608	16 952
Familiens arbeid på nyanlegg	11 147	10 041	3 503	6 026	15 496
Renteinntekter	15 000	15 529	14 702	10 715	11 890
- Renteutgifter	105 950	117 879	108 078	97 719	103 137
- Kårutgifter	9 844	10 418	10 493	10 379	11 631
Nettoinntekt	771 646	752 161	871 216	946 088	968 632
Privatforbruk ekskl. skatt	506 281	454 317	449 053	554 067	520 234
Betalte skatter	209 969	194 205	175 128	220 104	265 270

Tabell 2f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	522 710	507 081	656 565	836 971	759 456
Andre krav	245 031	322 234	367 459	403 986	434 395
Omløpsmidler, jordbruk	305 775	324 614	360 469	351 813	365 108
Omløpsmidler, skogbruk	555	453	391	318	511
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	6 836	6 801	7 610	6 232	7 084
Omløpsmidler, andre næringer	158 522	214 297	237 323	254 224	313 953
Omløpsmidler i alt	1 239 429	1 375 480	1 629 817	1 853 544	1 880 506
Anleggsmidler, jordbruk	3 533 598	3 804 603	3 974 235	4 155 732	4 620 275
Anleggsmidler, skogbruk	155 667	166 239	164 808	172 807	178 418
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	129 105	152 106	89 912	86 733	121 260
Anleggsmidler, andre næringer	24 598	28 703	35 391	20 725	18 175
Privat hovedbygninger	637 069	678 227	675 409	636 138	696 370
Privat, annet	209 665	210 138	205 967	209 606	201 993
Anleggsmidler i alt	4 689 701	5 040 016	5 145 721	5 281 741	5 836 491
Eiendeler i alt	5 929 130	6 415 496	6 775 538	7 135 285	7 716 997
Eiendeler i jordbruket	3 839 372	4 129 217	4 334 704	4 507 545	4 985 383
Kortsiktig gjeld	450 319	464 822	470 803	474 072	540 291
Langsiktig gjeld	2 309 792	2 543 115	2 568 864	2 605 411	2 793 022
Gjeld i alt	2 760 110	3 007 937	3 039 667	3 079 483	3 333 313
Endring i året, kroner	395 297	178 361	-40 048	11 550	224 443
Egenkapital	3 169 020	3 407 559	3 735 870	4 055 803	4 383 685
Egenkapitalprosent	53	53	55	57	57
Endring i året (sparing)	167 884	160 141	327 386	264 309	206 395
Arbeidskapital	789 110	910 658	1 159 013	1 379 473	1 340 215
Endring i året	107 047	89 813	259 679	302 786	-91 610
1) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - alle bygder - driftsform melk - bruk under 35 kuenheter - 2017

Tabell 3a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

	Lavgruppe	Høygruppe
Antall kuenheter, gj.snitt	25,3	22,9
Driftsoverskudd før avskrivninger pr kuenhet, gj.snitt	18 486	35 413
Driftsoverskudd før avskrivninger pr kuenhet, største verdi	24 116	43 459
Driftsoverskudd før avskrivninger pr kuenhet, minste verdi	10 523	30 565
Antall bruk	12	12
Brukers alder	45	52
Arealfordeling og avling		
Korn, daa	1,6	34,5
Grovfôr, daa	312,5	288,4
Annet areal, daa		4,7
Jordbruksareal, daa	314,1	327,6
- herav leid areal, daa	138,1	101,0
Korn, FEm pr daa	356	411
Grovfôr, FEm pr daa	370	360
Jordbruksareal, FEm pr daa	370	363
Husdyrproduksjon		
Antall årskyr	21,6	18,6
Kumelk, liter omsatt	140 126	134 944
Melkekvote	152 747	134 651
Produsert melk pr årsku, kg	7 093	8 148
Storfekjøtt, kg omsatt	4 428	5 243
Arbeidsforbruk, timer		
Bruker	2 117	2 141
Ektefelle	325	475
Barn under 17 år	4	8
Sum familie	2 445	2 624
Leid arbeid	1 003	588
Sum timer i jordbruket	3 448	3 211
Sum timer familie i skogbruket	55	51
Sum timer i tilleggsnæring	104	94
Familiens arbeid på nyanlegg	137	0
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	755	769
Oppnådde priser		
Bygg, kr pr kg	2,51	2,59
Havre, kr pr kg		
Kumelk, kr pr l	5,60	5,59
Kukjøtt, kr pr kg	46,08	47,47
Annet storfekjøtt, kr pr kg	51,02	52,97

Tabell 3b. Nettoinvesteringer

År	Lavgruppe	Høygruppe
Jord, grøfter og vannanlegg	32 041	1 639
Driftsbygninger	62 631	-34 569
Maskiner og redskap	67 346	37 142
Melkekvote (ku og geit)	-114	-114
Sum nettoinvesteringer	161 904	4 098

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - alle bygder - driftsform melk - bruk under 35 kuenheter - 2017

Tabell 3c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	Lavgruppe	Høygruppe
Korn	1 457	33 919
Andre planteprodukter	16 348	18 692
Planteprodukter i alt	17 805	52 610
Storfe, melk	784 885	754 445
Storfe, livdyr	66 775	32 350
Kuslakt	130 255	118 809
Annet storfeslakt	86 329	159 286
Andre inntekter, husdyrholdet		- 601
Husdyrprodukt i alt	1 068 244	1 064 289
Kulturlandskapstilskudd ²⁾	50 130	52 641
Arealtilskudd, grovfôr	55 799	46 092
Arealtilskudd, korn	1 892	8 299
Arealtilskudd, annet	83	
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	100 989	107 540
Bunnfradrag	-6 417	-6 000
Driftstilskudd melk ku	132 050	132 050
Distriktstilskudd storfe	62 839	79 119
Distriktstilskudd sau		166
Grunntilskudd sau		1 270
Beitetilskudd	21 721	23 562
Regionale miljøtilskudd	17 711	13 350
Refunderte avløserutgifter	97 786	92 732
Andre tilskudd	1 652	1 119
Tilskudd i alt	536 235	551 938
Leieinntekter, traktor og redskap	30 114	19 475
Andre inntekter	1 276	355
Produksjonsinntekter i alt	1 653 674	1 688 667

Tabell 3d. Kostnader pr bruk

År	Lavgruppe	Høygruppe
Kraftfôr	298 982	261 057
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	22 848	19 176
Såvarer	12 558	12 683
Handelsgjødelse og kalk	53 082	56 326
Plantevermidler	1 452	3 051
Konserveringsmidler	13 827	9 600
Andre forbruksartikler m.v.	133 428	90 284
Kjøp av dyr	50 427	4 248
Sum variable kostnader	586 603	456 426
Leid arbeid	161 835	94 247
Drivstoff	39 805	30 404
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	13 947	15 438
Vedl.h. driftsbygninger	42 659	38 231
Vedl.h. traktor og maskiner	74 690	58 706
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 460	697
Avskr. driftsbygninger	75 718	50 245
Avskr. traktor og maskiner	78 558	79 143
Maskinleie	108 353	36 310
Leie av bygninger		713
Leie av kvote	9 635	4 494
Andre faste kostnader	154 407	130 368
Sum faste kostnader	761 067	538 997
Kostnader i alt	1 347 669	995 423
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	2,46	1,67
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	2,04	1,48
Netto mekaniseringskostnader pr daa	909	608

2) Var tidligere en del av arealtilskuddet

Trøndelag - alle bygder - driftsform melk - bruk under 35 kuenheter - 2017

Tabell 3e. Resultatregning

År	Lavgruppe	Høygruppe
Resultatregning i jordbruket		
Driftsoverskudd	306 004	693 243
- Renter av jordbruksa ³⁾	63 046	47 155
Familiens arbeidsfortjeneste	242 959	646 088
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	164 062	440 773
Lønnsevne	404 794	740 335
Lønnsevne pr. time	117,41	230,56
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	221 548	444 725
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	170 277	463 732
Regnskapssammendrag		
Driftsoverskudd, jordbruk	306 004	693 243
Driftsoverskudd, skogbruk	34 956	18 043
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	78 635	47 759
Driftsoverskudd, andre næringer	37 522	12 869
Lønnsinntekt	245 970	189 574
Pensjoner og sykepenger	57 116	52 949
Gevinst/utbytte verdipapir	24 678	16 097
Familiens arbeid på nyanlegg	25 561	
Renteinntekter	9 204	19 116
- Renteutgifter	79 648	19 518
- Kårutgifter	11 583	12 125
Nettoinntekt	728 415	1 018 007
Privatforbruk ekskl. skatt	457 858	471 596
Betalte skatter	181 452	301 113

Tabell 3f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	Lavgruppe	Høygruppe
Kontanter og bankinnskudd	626 373	1 228 329
Andre krav	232 491	551 036
Omløpsmidler, jordbruk	240 401	266 724
Omløpsmidler, skogbruk	167	1 242
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		
Omløpsmidler, andre næringer	267 123	297 839
Omløpsmidler i alt	1 366 555	2 345 169
Anleggsmidler, jordbruk	2 990 651	2 094 768
Anleggsmidler, skogbruk	137 679	111 735
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	221 357	108 299
Anleggsmidler, andre næringer	19 500	6 815
Privat hovedbygninger	635 201	901 789
Privat, annet	113 257	171 483
Anleggsmidler i alt	4 117 646	3 394 888
Eiendeler i alt	5 484 201	5 740 057
Eiendeler i jordbruket	3 231 052	2 361 492
Kortsiktig gjeld	470 351	237 132
Langsiktig gjeld	1 863 830	528 468
Gjeld i alt	2 334 181	765 600
Endring i året, kroner	192 173	116 244
Egenkapital	3 150 020	4 974 457
Egenkapitalprosent	57	87
Endring i året (sparing)	93 775	311 703
Arbeidskapital	896 204	2 108 037
Endring i året	118 735	-204 079
3) Kalkulasjonsrente	2,0 %	2,0 %

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe under 20 årskyr - driftsform melk

Tabell 4a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017	
Antall bruk	23	20	17	12	14	
Brukers alder	46	48	48	51	51	
Arealfordeling og avling						
Kom, daa	20,1	24,0	28,2	16,8	16,4	
Grovfôr, daa	263,3	268,9	255,7	225,3	281,7	
Annet areal, daa	0,6	2,9	3,4	3,8	4,4	
Jordbruksareal, daa	284,0	295,7	287,3	245,9	302,4	
- herav leid areal, daa	107,8	121,7	110,1	69,2	103,2	
Kom, FEm pr daa	1)	290	374	337	452	381
Grovfôr, FEm pr daa	368	390	388	398	341	
Jordbruksareal, FEm pr daa	362	387	381	400	341	
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	17,0	16,5	16,7	16,3	16,2	
Kumelk, liter omsatt	110 303	104 807	109 290	112 526	107 253	
Melkevot	118 923	121 059	122 747	112 902	112 658	
Produsert melk pr årsku, kg	7 253	7 053	7 357	7 786	7 491	
Storfekjøtt, kg omsatt	3 892	3 894	3 403	3 458	4 055	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 053	2 080	2 043	2 174	2 173	
Ektefelle	677	411	402	373	618	
Barn under 17 år	1	4	0		14	
Sum familie	2 731	2 494	2 445	2 547	2 804	
Leid arbeid	765	735	633	661	747	
Sum timer i jordbruket	3 495	3 229	3 078	3 207	3 552	
Sum timer familie i skogbruket	68	87	68	71	77	
Sum timer i tilleggsnæring	188	105	108	50	122	
Familiens arbeid på nyanlegg	39	5			113	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	952	1 174	1 185	586	668	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,19	2,24	2,18	2,16	2,40	
Havre, kr pr kg	2,11	2,26	2,00			
Kumelk, kr pr l	4,91	5,07	5,42	5,51	5,64	
Kukjøtt, kr pr kg	42,32	42,71	43,96	45,76	44,99	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	46,50	46,07	50,09	51,81	53,10	

Tabell 4b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	1 247	7 018	677	-1 133	7 600
Driftsbygninger	229 021	-16 026	-35 383	-18 441	243 714
Maskiner og redskap	29 044	50 218	31 873	-12 157	-13 143
Melkevot (ku og geit)	6 120	-216	464	2 116	-98
Sum nettoinvesteringer	265 433	40 994	-2 370	-29 616	238 074

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe under 20 årskyr - driftsform melk

Tabell 4c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Korn	9 292	17 100	17 046	14 427	12 334
Andre planteprodukter	22 280	33 739	11 897	23 500	26 961
Planteprodukter i alt	31 572	50 839	28 943	37 928	39 296
Storfe, melk	541 990	531 279	592 030	619 547	605 037
Storfe, livdyr	28 312	24 889	30 707	32 928	41 574
Kuslakt	95 296	98 879	87 287	105 791	100 807
Annet storfeslakt	94 774	63 762	82 354	79 910	96 429
Andre inntekter, husdyrholdet	2 535	1 315	3 280	3 076	
Husdyrprodukt i alt	762 907	720 124	795 659	841 251	843 847
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	51 333	53 408	51 976	44 079	48 144
Arealtilskudd, grovfôr	43 487	40 973	43 661	40 142	49 458
Arealtilskudd, korn	6 118	7 897	6 041	4 067	5 049
Arealtilskudd, annet	136	168	111	40	40
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	89 966	89 664	85 956	85 686	90 977
Bunnfradrag	-4 152	-3 650	-6 000	-6 000	-6 286
Driftstilskudd melk ku	116 000	122 000	125 000	124 770	132 050
Distriktstilskudd storfe	42 786	47 525	48 452	49 328	58 170
Distriktstilskudd sau	167				
Grunntilskudd sau	208	76	216	1 204	
Beitetilskudd	17 842	16 269	16 437	17 454	17 398
Regionale miljøtilskudd	12 102	11 187	11 184	16 922	10 358
Refunderte avløserutgifter	77 572	76 933	71 842	109 654	78 302
Andre tilskudd	20 924	10 812	10 389	1 256	3 084
Tilskudd i alt	474 488	473 261	465 266	488 602	486 744
Leieinntekter, traktor og redskap	7 519	9 793	10 823	7 751	23 374
Andre inntekter	83	1 255	201	1 399	826
Produksjonsinntekter i alt	1 276 569	1 255 272	1 300 892	1 376 930	1 394 086

Tabell 4d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	206 083	204 368	213 652	215 224	211 072
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	11 794	9 169	10 592	10 443	21 774
Såvarer	8 359	13 017	11 028	6 706	13 427
Handelsgjødsel og kalk	38 885	51 257	44 594	49 843	49 010
Plantevernmidler	1 546	1 688	2 181	1 950	1 958
Konserveringsmidler	6 995	8 701	9 222	10 661	10 800
Andre forbruksartikler m.v.	75 232	73 807	92 121	86 484	99 897
Kjøp av dyr	11 602	9 740	12 082	3 253	9 425
Sum variable kostnader	360 495	371 746	395 472	384 565	417 364
Leid arbeid	111 831	97 944	93 987	116 539	103 918
Drivstoff	28 221	29 652	27 580	24 691	32 775
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	7 048	5 325	8 914	1 007	14 513
Vedl.h. driftsbygninger	34 245	26 117	38 626	44 386	32 375
Vedl.h. traktor og maskiner	57 099	48 916	52 461	38 466	64 238
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 068	1 339	1 255	1 133	416
Avskr. driftsbygninger	53 323	42 487	47 121	41 665	57 654
Avskr. traktor og maskiner	62 321	66 410	66 033	62 823	66 912
Maskinleie	28 272	29 397	32 277	16 263	44 089
Leie av dyr ²⁾					
Leie av bygninger ²⁾		646	265		
Leie av kvote ²⁾	1 968	2 180	4 606	2 886	3 331
Andre faste kostnader	120 506	120 854	127 329	119 929	127 215
Sum faste kostnader	505 902	471 266	500 455	469 788	547 435
Kostnader i alt	866 397	843 012	895 927	854 353	964 799
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,79	1,57	1,63	1,48	1,90
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,67	1,72	1,63	1,29	1,82
Netto mekaniseringskostnader pr daa	649	609	620	590	646

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe under 20 årskyr - driftsform melk

Tabell 4e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	410 171	412 260	404 965	522 576	429 287
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	60 478	57 117	38 439	36 236	42 662
Familiens arbeidsfortjeneste	349 694	355 143	366 526	486 341	386 625
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	218 920	236 998	259 804	334 075	240 686
Lønnsevne	461 525	453 088	460 513	602 880	490 543
Lønnsevne pr. time	132,03	140,34	149,63	187,97	138,12
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	260 041	271 798	284 598	358 929	265 225
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	238 415	252 028	269 900	348 555	253 142
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	410 171	412 260	404 965	522 576	429 287
Driftsoverskudd, skogbruk	16 540	5 592	7 735	10 411	12 020
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	68 443	41 342	78 647	96 128	56 423
Driftsoverskudd, andre næringer	31 954	52 191	47 366	11 725	42 018
Lønnsinntekt	222 103	235 884	236 599	165 807	149 599
Pensjoner og sykepenger	62 545	35 532	12 197	44 610	65 435
Gevinst/utbytte verdipapir	3 278	5 225	4 887	7 019	22 027
Familiens arbeid på nyanlegg	6 669	924			21 335
Renteinntekter	24 056	26 759	22 126	22 522	19 324
- Renteutgifter	51 129	67 943	48 364	28 222	42 529
- Kårutgifter	13 178	13 015	10 863	12 000	12 588
Nettoinntekt	781 450	734 751	755 296	840 577	762 351
Privatforbruk ekskl. skatt	489 584	474 819	442 736	517 090	486 073
Betalte skatter	201 499	211 122	199 546	183 476	211 295

Tabell 4f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	818 584	797 704	982 239	1 564 507	1 021 936
Andre krav	158 625	282 114	290 037	230 052	293 265
Omløpsmidler, jordbruk	188 756	189 590	189 708	211 831	234 612
Omløpsmidler, skogbruk	1 300	910	912	1 042	893
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	2 828	2 560	2 941		
Omløpsmidler, andre næringer	197 927	171 803	223 956	263 568	389 204
Omløpsmidler i alt	1 368 021	1 444 681	1 689 792	2 271 000	1 939 910
Anleggsmidler, jordbruk	1 974 354	1 737 197	1 738 327	1 592 512	2 011 970
Anleggsmidler, skogbruk	123 200	112 971	105 707	111 321	130 869
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	226 406	129 863	121 664	60 579	170 290
Anleggsmidler, andre næringer	55 724	95 257	130 375	3 601	17 484
Privat hovedbygninger	661 621	747 582	684 115	680 720	955 955
Privat, annet	256 757	252 568	265 129	217 607	179 078
Anleggsmidler i alt	3 298 061	3 075 438	3 045 319	2 666 340	3 465 646
Eiendeler i alt	4 666 082	4 520 119	4 735 111	4 937 340	5 405 556
Eiendeler i jordbruket	2 163 110	1 926 787	1 928 035	1 804 343	2 246 582
Kortsiktig gjeld	291 669	296 652	352 616	160 450	319 945
Langsiktig gjeld	1 189 375	1 376 360	1 099 276	702 073	1 082 582
Gjeld i alt	1 481 043	1 673 012	1 451 892	862 523	1 402 527
Endring i året, kroner	266 358	29 873	-77 893	-171 425	388 145
Egenkapital	3 185 039	2 847 106	3 283 219	4 074 817	4 003 029
Egenkapitalprosent	68	63	69	83	74
Endring i året (sparing)	227 749	99 393	139 107	429 754	43 389
Arbeidskapital	1 076 352	1 148 029	1 337 176	2 110 550	1 619 965
Endring i året	209 922	55 784	78 320	384 664	-291 420
¹⁾ Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe 20 - 29,9 årskyr - driftsform melk

Tabell 5a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017	
Antall bruk	24	27	25	29	24	
Brukers alder	48	47	48	46	49	
Arealfordeling og avling						
Kom, daa	12,0	10,0	10,8	14,1	12,0	
Grovfôr, daa	322,2	327,0	337,1	339,8	338,9	
Annet areal, daa	3,2	3,4	5,8	1,6	5,2	
Jordbruksareal, daa	337,4	340,3	353,8	355,4	356,2	
- herav leid areal, daa	112,6	121,0	131,9	151,7	155,8	
Kom, FEm pr daa	1)	259	454	414	357	427
Grovfôr, FEm pr daa	397	403	402	392	370	
Jordbruksareal, FEm pr daa	389	401	395	389	368	
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	24,5	24,4	25,1	24,0	24,1	
Kumelk, liter omsatt	164 126	167 192	170 040	164 523	170 497	
Melkevote	187 846	174 435	176 420	169 195	175 094	
Produsert melk pr årsku, kg	7 403	7 512	7 415	7 545	7 777	
Storfekjøtt, kg omsatt	6 973	6 696	6 648	5 953	6 029	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 580	2 416	2 432	2 250	2 239	
Ektefelle	524	530	459	440	365	
Barn under 17 år	3	16	2	3	7	
Sum familie	3 107	2 962	2 893	2 694	2 611	
Leid arbeid	806	893	976	1 065	970	
Sum timer i jordbruket	3 913	3 855	3 869	3 759	3 581	
Sum timer familie i skogbruket	34	44	53	46	39	
Sum timer i tilleggsnæring	105	165	84	124	108	
Familiens arbeid på nyanlegg	88	77	20	21	37	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 092	794	826	877	957	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,28	2,29	2,39	2,29	2,65	
Havre, kr pr kg						
Kumelk, kr pr l	4,81	5,01	5,33	5,51	5,62	
Kukjøtt, kr pr kg	41,35	43,13	44,39	46,23	47,40	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	48,01	48,76	50,99	51,00	52,64	

Tabell 5b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	21 002	11 115	-3 510	2 635	45 323
Driftsbygninger	313 890	110 098	-15 377	60 137	36 915
Maskiner og redskap	32 170	-2 457	58 343	17 160	56 603
Melkevote (ku og geit)	29 927	32 098	13 814	2 184	62 940
Sum nettoinvesteringer	396 990	150 853	53 270	82 117	201 781

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe 20 - 29,9 årskyr - driftsform melk

Tabell 5c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Korn	7 255	12 090	11 313	10 731	11 558
Andre planteprodukter	22 828	32 312	20 492	16 242	14 814
Planteprodukter i alt	30 083	44 402	31 805	26 973	26 372
Storfe, melk	789 754	837 944	905 891	905 759	958 799
Storfe, livdyr	31 599	34 287	40 637	39 870	43 625
Kuslakt	149 190	137 947	159 371	150 497	142 778
Annet storfeslakt	211 644	185 523	205 978	150 715	173 234
Andre inntekter, husdyrholdet	8 972	5 559	5 801	3 888	- 273
Husdyrprodukt i alt	1 191 160	1 201 259	1 317 678	1 250 729	1 318 162
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	57 037	58 653	60 486	60 925	56 560
Arealtilskudd, grovfôr	48 859	53 519	54 614	54 763	52 378
Arealtilskudd, korn	3 321	2 269	2 406	2 113	2 954
Arealtilskudd, annet				34	42
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	117 592	121 683	126 860	117 409	114 932
Bunnfradrag	-3 000	-3 185	-6 000	-6 000	-6 042
Driftstilskudd melk ku	116 516	123 161	126 495	126 097	132 050
Distriktstilskudd storfe	78 725	95 116	90 222	86 728	91 586
Distriktstilskudd sau	77	426	582	443	83
Grunntilskudd sau	22	339	429	1 852	635
Beitetilskudd	20 680	26 668	27 575	26 528	23 888
Regionale miljøtilskudd	9 082	13 276	12 374	12 637	13 512
Refunderte avløserutgifter	85 729	84 067	90 191	90 953	101 754
Andre tilskudd	7 868	10 702	2 888	427	1 332
Tilskudd i alt	542 509	586 695	589 121	574 909	585 665
Leieinntekter, traktor og redskap	20 757	22 914	14 527	19 383	23 095
Andre inntekter	498	989	976	362	4 822
Produksjonsinntekter i alt	1 785 006	1 856 259	1 954 106	1 872 357	1 958 115

Tabell 5d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	339 703	356 058	361 051	328 763	343 993
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	37 109	30 444	32 328	24 369	23 518
Såvarer	12 553	11 079	12 329	10 141	11 450
Handelsgjødelse og kalk	58 123	63 364	64 595	69 955	61 176
Plantevemmidler	1 100	3 003	1 200	1 455	1 813
Konserveringsmidler	17 483	13 951	12 226	16 217	11 047
Andre forbruksartikler m.v.	102 993	110 030	119 005	132 117	127 922
Kjøp av dyr	46 454	47 026	59 182	24 629	33 490
Sum variable kostnader	615 517	634 954	661 916	607 645	614 410
Leid arbeid	128 043	122 491	134 293	144 277	169 330
Drivstoff	38 835	42 292	39 970	35 812	35 899
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	13 112	12 966	11 068	17 026	12 380
Vedl.h. driftsbygninger	61 647	44 894	45 430	50 440	63 121
Vedl.h. traktor og maskiner	66 408	64 684	86 060	74 677	70 672
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 793	1 658	2 018	1 685	2 910
Avskr. driftsbygninger	100 989	87 509	82 510	75 948	82 289
Avskr. traktor og maskiner	61 509	70 933	74 831	80 653	89 354
Maskinleie	96 945	83 923	105 466	88 718	79 702
Leie av dyr ²⁾					
Leie av bygninger ²⁾	1 479	126	222	612	357
Leie av kvote ²⁾	13 562	10 091	6 478	9 953	9 608
Andre faste kostnader	130 914	141 809	149 255	151 294	156 378
Sum faste kostnader	715 236	683 376	737 601	731 094	772 000
Kostnader i alt	1 330 753	1 318 330	1 399 516	1 338 739	1 386 410
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,97	1,89	2,18	1,99	2,05
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,57	1,54	1,79	1,67	1,57
Netto mekaniseringskostnader pr daa	764	758	861	774	754

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe 20 - 29,9 årskyr - driftsform melk

Tabell 5e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	454 253	537 928	554 590	533 618	571 705
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	97 958	96 055	65 086	64 419	67 754
Familiens arbeidsfortjeneste	356 295	441 873	489 504	469 199	503 951
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	198 850	253 048	276 384	282 979	329 650
Lønnsevne	484 338	564 365	623 797	613 476	673 282
Lønnsevne pr. time	123,78	146,41	161,23	163,20	188,00
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	238 028	289 050	300 100	309 458	359 248
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	210 284	275 692	279 492	293 244	345 374
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	454 253	537 928	554 590	533 618	571 705
Driftsoverskudd, skogbruk	3 619	4 989	961	23 059	23 467
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	28 981	29 050	61 563	47 133	54 022
Driftsoverskudd, andre næringer	12 029	14 357	14 327	23 903	17 976
Lønnsinntekt	244 075	199 761	211 534	201 877	272 099
Pensjoner og sykepenger	23 796	36 860	44 938	63 223	63 900
Gevinst/utbytte verdipapir	5 124	15 967	3 915	6 508	24 774
Familiens arbeid på nyanlegg	15 653	13 808	3 729	4 050	9 063
Renteinntekter	8 849	11 001	13 786	9 170	10 272
- Renteutgifter	109 236	84 476	86 148	71 263	65 726
- Kårutgifter	6 117	6 835	8 703	8 722	9 688
Nettoinntekt	681 027	772 410	814 492	832 554	971 864
Privatforbruk ekskl. skatt	469 932	425 674	437 229	554 806	504 532
Betalte skatter	193 599	183 281	173 084	193 369	261 954

Tabell 5f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	257 460	367 341	448 938	633 040	709 159
Andre krav	239 794	302 331	350 732	343 619	412 919
Omløpsmidler, jordbruk	306 098	316 503	354 430	293 261	277 549
Omløpsmidler, skogbruk	225	441	356	255	401
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	15 519	14 831	17 016	13 616	17 020
Omløpsmidler, andre næringer	136 632	251 345	217 996	220 895	252 840
Omløpsmidler i alt	955 728	1 252 792	1 389 468	1 504 685	1 669 889
Anleggsmidler, jordbruk	3 190 274	2 982 613	2 951 503	2 973 961	3 212 902
Anleggsmidler, skogbruk	189 461	180 678	183 500	180 154	185 330
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	96 263	244 985	101 378	130 142	150 334
Anleggsmidler, andre næringer	11 250			44 247	33 725
Privat hovedbygninger	503 634	563 287	561 861	527 480	580 721
Privat, annet	165 718	143 854	134 589	168 739	186 726
Anleggsmidler i alt	4 156 599	4 115 417	3 932 832	4 024 724	4 349 739
Eiendeler i alt	5 112 326	5 368 209	5 322 300	5 529 410	6 019 628
Eiendeler i jordbruket	3 496 372	3 299 116	3 305 933	3 267 222	3 490 451
Kortsiktig gjeld	477 746	476 262	459 301	448 871	502 442
Langsiktig gjeld	2 262 655	1 709 186	1 767 418	1 693 317	1 555 929
Gjeld i alt	2 740 401	2 185 448	2 226 719	2 142 189	2 058 371
Endring i året, kroner	442 170	165 302	20 307	86 879	59 594
Egenkapital	2 371 926	3 182 760	3 095 581	3 387 221	3 961 256
Egenkapitalprosent	46	59	58	61	66
Endring i året (sparing)	58 633	224 735	262 816	101 443	291 437
Arbeidskapital	477 982	776 530	930 167	1 055 814	1 167 446
Endring i året	-35 992	154 769	232 710	70 632	6 017
1) Kalkulasjonsrente	3,0 %	3,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe fra 30 årskyr - driftsform melk

Tabell 6a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	17	20	21	23	20
Brukers alder	47	45	47	47	48
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	22,2	26,7	15,6	17,1	43,2
Grovfôr, daa	482,4	489,5	494,2	487,7	515,4
Annet areal, daa		8,6	7,6	6,7	1,2
Jordbruksareal, daa	504,5	524,7	517,4	511,5	559,8
- herav leid areal, daa	241,1	278,6	266,9	261,0	293,4
Korn, FEm pr daa	1)	300	327	407	414
Grovfôr, FEm pr daa		420	466	467	444
Jordbruksareal, FEm pr daa		415	451	459	437
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	43,1	43,2	44,2	44,6	47,5
Kumelk, liter omsatt	294 935	306 077	324 578	327 398	349 817
Melkevot	314 123	332 706	330 650	330 542	359 837
Produsert melk pr årsku, kg	7 648	7 831	8 112	8 028	8 065
Storfe kjøtt, kg omsatt	8 671	8 243	9 742	9 194	10 203
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 801	2 557	2 556	2 547	2 731
Ektefelle	719	660	598	577	376
Barn under 17 år	82	68	50	7	6
Sum familie	3 602	3 285	3 204	3 130	3 113
Leid arbeid	859	797	731	737	967
Sum timer i jordbruket	4 461	4 083	3 935	3 867	4 080
Sum timer familie i skogbruket	55	37	30	27	28
Sum timer i tilleggsnæring	97	62	78	88	96
Familiens arbeid på nyanlegg	58	75	32	60	98
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 220	1 111	1 101	1 256	1 204
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	2,41	2,37	2,43	3,01	2,51
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	4,68	4,91	5,27	5,46	5,62
Kukjøtt, kr pr kg	43,87	42,60	44,89	45,84	47,05
Annet storfe kjøtt, kr pr kg	49,00	48,40	50,12	51,55	51,91

Tabell 6b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	27 544	9 924	-4 383	6 768	6 906
Driftsbygninger	165 030	244 269	-87 740	-79 090	424 500
Maskiner og redskap	153 857	111 838	53 117	69 952	5 214
Melkevot (ku og geit)	49 175	42 476	70 294	2 340	52 599
Sum nettoinvesteringer	395 606	408 507	31 288	-29	489 219

1) Inkl. nytet halmavling

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe fra 30 årskyr - driftsform melk

Tabell 6c. Produksjonsinntekter pr bruk

Ar	2013	2014	2015	2016	2017
Korn	26 412	20 974	20 178	19 663	42 433
Andre planteprodukter	53 558	42 385	45 516	39 653	18 892
Planteprodukter i alt	79 970	63 358	65 694	59 316	61 325
Storfe, melk	1 380 168	1 502 435	1 709 709	1 788 548	1 965 868
Storfe, livdyr	42 171	65 237	74 430	70 305	86 530
Kuslakt	209 923	224 153	236 553	257 894	296 103
Annet storfeslakt	265 155	216 304	280 795	276 715	317 573
Andre inntekter, husdyrholdet	914	749	1 192	15	45
Husdyrprodukt i alt	1 898 332	2 008 877	2 302 678	2 393 477	2 666 119
Kulturlandskapsstøtte ¹⁾	83 588	86 813	86 387	88 174	80 879
Arealstøtte, grovfôr	53 833	55 485	65 399	70 540	66 998
Arealstøtte, korn	6 005	4 871	5 707	3 257	8 908
Arealstøtte, annet					
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	151 816	149 515	156 826	152 994	165 792
Bunnfradrag	-3 235	-3 300	-8 609	-6 435	-6 000
Driftstilskudd melk ku	116 000	122 000	125 000	124 770	132 050
Distriktstilskudd storfe	111 971	130 639	151 538	147 905	162 055
Distriktstilskudd sau	33	74	79		
Grunnstilskudd sau	28	69	69		
Beitetilskudd	31 840	32 315	34 825	32 247	32 571
Regionale miljøtilskudd	5 890	6 695	8 721	8 808	9 608
Refunderte avløserutgifter	78 869	77 470	81 388	82 216	88 186
Andre tilskudd	6 862	9 527	2 901	2 535	7 641
Tilskudd i alt	643 499	672 172	710 231	707 011	748 687
Leieinntekter, traktor og redskap	34 729	14 575	13 313	20 335	22 007
Andre inntekter	18 245	1 181		5 654	1 965
Produksjonsinntekter i alt	2 674 776	2 760 163	3 091 917	3 185 793	3 500 104

Tabell 6d. Kostnader pr bruk

Ar	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	562 282	622 636	681 620	660 549	713 877
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	40 494	40 012	37 755	53 068	83 637
Såvarer	19 283	17 970	13 853	16 359	23 274
Handelsgjødsel og kalk	102 885	110 846	108 745	109 584	106 971
Plantevernmidler	2 135	2 440	2 530	3 376	6 335
Konserveringsmidler	25 994	24 247	23 981	20 853	17 885
Andre forbruksartikler m.v.	141 805	167 378	189 991	198 433	233 787
Kjøp av dyr	27 752	53 707	31 656	32 516	43 890
Sum variable kostnader	922 629	1 039 236	1 090 131	1 094 737	1 229 657
Leid arbeid	133 727	114 506	116 547	130 038	169 119
Drivstoff	52 637	58 933	55 048	54 564	58 715
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	23 596	14 324	14 173	14 111	19 920
Vedl.h. driftsbygninger	116 057	130 688	130 398	150 681	147 764
Vedl.h. traktor og maskiner	106 709	100 356	101 327	99 945	107 395
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 908	2 219	2 105	2 225	2 024
Avskr. driftsbygninger	194 788	233 625	238 529	236 247	296 819
Avskr. traktor og maskiner	100 930	109 430	115 923	119 741	135 706
Maskinleie	124 438	139 208	147 693	152 321	212 969
Leie av dyr					
Leie av bygninger			266	435	
Leie av kvote			27 788	36 943	59 828
Andre faste kostnader	197 989	213 254	219 494	224 906	253 611
Sum faste kostnader	1 080 440	1 145 877	1 169 291	1 222 157	1 463 869
Kostnader i alt	2 003 070	2 185 112	2 259 422	2 316 894	2 693 527
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,80	1,79	1,80	1,91	2,14
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,28	1,38	1,32	1,31	1,48
Netto mekaniseringskostnader pr daa	748	807	827	836	923

¹⁾ Var tidligere en del av arealstøtten

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - størrelsesgruppe fra 30 årskyr - driftsform melk

Tabell 6e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	671 706	575 051	832 494	868 899	806 577
- Renter av jordbruksaktiva 1)	189 777	216 042	148 994	148 983	168 422
Familiens arbeidsfortjeneste	481 929	359 009	683 501	719 917	638 155
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	233 704	189 376	374 207	405 846	357 371
Lønnsevne	615 656	473 515	800 048	849 955	807 273
Lønnsevne pr. time	138,01	115,98	203,30	219,77	197,88
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	275 292	234 233	376 341	413 648	371 402
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	257 930	213 005	375 662	415 493	365 193
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	671 706	575 051	832 494	868 899	806 577
Driftsoverskudd, skogbruk	15 685	- 3 789	2 353	- 282	3 591
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	41 177	29 246	59 136	69 716	77 034
Driftsoverskudd, andre næringer	- 2 934	16 795	13 934	12 115	15 041
Lønnsinntekt	285 517	262 266	263 910	319 894	321 704
Pensjoner og sykepenger	29 882	63 525	32 540	25 440	57 183
Gevinst/utbytte verdipapir	9 076	223	7 219	9 303	4 014
Familiens arbeid på nyanlegg	10 846	14 072	6 069	11 663	19 128
Renteinntekter	11 433	10 411	9 781	6 502	8 629
- Renteutgifter	175 479	212 910	182 527	167 337	190 456
- Kårutgifter	10 596	12 657	12 326	11 623	13 295
Nettoinntekt	886 314	742 234	1 032 585	1 144 289	1 109 150
Privatforbruk ekskl. skatt	580 185	472 482	468 244	572 427	562 989
Betalte skatter	244 539	192 034	157 793	272 923	307 033

Tabell 6f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	496 881	405 108	640 098	714 518	636 075
Andre krav	369 325	389 223	450 047	570 851	558 956
Omløpsmidler, jordbruk	463 637	470 589	505 894	498 673	561 526
Omløpsmidler, skogbruk	14	12	11	20	375
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		200	190	174	120
Omløpsmidler, andre næringer	136 113	206 777	271 153	291 372	334 613
Omløpsmidler i alt	1 465 971	1 471 909	1 867 394	2 075 607	2 091 665
Anleggsmidler, jordbruk	6 127 855	6 981 694	7 001 793	6 983 125	8 134 936
Anleggsmidler, skogbruk	151 886	200 016	190 398	195 623	203 407
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	43 829	48 962	50 557	45 645	52 050
Anleggsmidler, andre næringer	1 331	896	630		
Privat hovedbygninger	792 229	764 043	803 537	749 881	653 439
Privat, annet	207 994	257 192	243 047	256 959	236 354
Anleggsmidler i alt	7 325 124	8 252 802	8 289 962	8 231 232	9 280 184
Eiendeler i alt	8 791 095	9 724 712	10 157 356	10 306 840	11 371 850
Eiendeler i jordbruket	6 591 492	7 452 283	7 507 687	7 481 798	8 696 462
Kortsiktig gjeld	626 242	617 548	580 172	669 475	739 952
Langsiktig gjeld	3 892 197	4 835 674	4 712 633	4 748 488	5 474 841
Gjeld i alt	4 518 439	5 453 222	5 292 805	5 417 963	6 214 792
Endring i året, kroner	503 572	344 478	-81 262	12 036	307 669
Egenkapital	4 272 656	4 271 490	4 864 551	4 888 877	5 157 057
Egenkapitalprosent	49	44	48	47	45
Endring i året (sparing)	241 129	133 686	556 673	383 342	218 448
Arbeidskapital	839 728	854 361	1 287 222	1 406 133	1 351 713
Endring i året	169 802	36 152	438 599	552 784	-68 894
1) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - kystbygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 7a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	16	18	16	16	15
Brukers alder	49	48	49	49	50
Arealfordeling og avling					
Kom, daa	2,5	1,2			7,0
Grovfôr, daa	374,0	367,1	379,6	390,8	406,9
Annet areal, daa	0,9	12,4	13,1	12,0	6,9
Jordbruksareal, daa	377,4	380,7	392,7	402,8	420,9
- herav leid areal, daa	181,0	188,2	194,1	210,4	246,1
Kom, FEm pr daa	1)	449	481		440
Grovfôr, FEm pr daa	401	424	423	409	397
Jordbruksareal, FEm pr daa	400	410	409	397	391
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	30,2	30,2	31,4	33,3	35,4
Kumelk, liter omsatt	201 957	205 535	224 304	237 826	251 854
Melkevot	220 451	223 332	236 061	241 346	256 702
Produsert melk pr årsku, kg	7 380	7 529	7 883	7 837	7 781
Storfekjøtt, kg omsatt	8 422	8 106	8 700	6 343	6 753
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 485	2 286	2 439	2 340	2 406
Ektefelle	446	292	216	184	190
Barn under 17 år					
Sum familie	2 931	2 578	2 655	2 524	2 596
Leid arbeid	858	857	858	968	1 044
Sum timer i jordbruket	3 790	3 435	3 513	3 492	3 640
Sum timer familie i skogbruket	39	26	25	27	19
Sum timer i tilleggsnæring	164	144	92	118	103
Familiens arbeid på nyanlegg	26	50	28	66	119
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 043	1 141	1 145	1 167	1 046
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	2,05	1,88			2,29
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	4,81	4,99	5,33	5,47	5,57
Kukjøtt, kr pr kg	40,57	42,24	43,52	44,94	46,00
Annet storfekjøtt, kr pr kg	48,16	48,01	49,70	51,72	51,28

Tabell 7b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	5 576	-3 064	-3 950	-1 947	11 349
Driftsbygninger	224 066	-56 197	-77 874	88 461	741 099
Maskiner og redskap	56 819	20 931	124 320	66 474	36 732
Melkevot (ku og geit)	12 230	30 389	16 115	2 391	70 248
Sum nettoinvesteringer	298 691	-7 941	58 610	155 379	859 428

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - kystbygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 7c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kom	2 369	1 138			7 262
Andre planteprodukter	33 807	29 210	12 153	28 853	4 977
Planteprodukter i alt	36 176	30 348	12 153	28 853	12 238
Storfe, melk	971 198	1 025 952	1 196 133	1 301 662	1 402 856
Storfe, livdyr	34 227	31 681	50 144	50 532	59 514
Kuslakt	136 398	147 818	177 157	197 792	173 603
Annet storfeslakt	287 670	243 142	286 145	176 867	250 390
Andre inntekter, husdyrholdet	1 264	1 195	1 463	877	- 484
Husdyrprodukt i alt	1 430 756	1 449 790	1 711 042	1 727 730	1 885 879
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	61 612	64 622	63 773	66 637	62 705
Arealtilskudd, grovfôr	55 856	55 075	61 192	66 587	67 172
Arealtilskudd, kom		3 048	312		5
Arealtilskudd, annet					
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	128 020	126 906	138 170	127 778	135 778
Bunnfradrag	-3 188	-3 167	-9 174	-6 625	-6 000
Driftstilskudd melk ku	116 000	122 000	125 000	124 770	132 050
Distriktstilskudd storfe	110 734	130 059	142 066	133 185	142 519
Distriktstilskudd sau	115	84	172	168	133
Grunntilskudd sau	33	53	42	1 494	1 016
Beitetilskudd	22 731	26 072	24 695	23 285	21 500
Regionale miljøtilskudd	4 144	4 686	5 481	10 157	3 952
Refunderte avløserutgifter	75 919	77 789	85 379	95 262	87 330
Andre tilskudd	10 473	5 886	4 321	3 206	5 159
Tilskudd i alt	582 449	613 112	641 428	645 904	653 320
Leieinntekter, traktor og redskap	15 002	18 810	7 878	19 090	21 956
Andre inntekter	547	3 318	181	119	5 793
Produksjonsinntekter i alt	2 064 931	2 115 378	2 372 682	2 421 696	2 579 186

Tabell 7d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	409 361	437 545	490 004	460 578	492 281
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	39 260	38 971	38 073	29 797	48 478
Såvarer	12 360	9 242	10 019	9 368	9 204
Handelsgjødning og kalk	71 200	77 462	80 654	94 747	89 144
Plantevernmidler	606	2 192	1 798	2 022	2 326
Konserveringsmidler	18 042	15 849	14 496	19 938	10 361
Andre forbruksartikler m.v.	120 111	133 559	166 570	172 443	187 807
Kjøp av dyr	50 980	58 876	60 499	24 781	63 401
Sum variable kostnader	721 919	773 696	862 113	813 674	903 002
Leid arbeid	129 444	125 667	152 376	162 962	189 268
Drivstoff	38 089	43 213	40 157	40 336	43 982
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	23 410	14 738	14 080	14 833	19 112
Vedl.h. driftsbygninger	104 942	98 407	99 242	115 386	101 985
Vedl.h. traktor og maskiner	68 120	77 946	81 528	92 153	81 817
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 027	1 730	1 947	1 947	2 853
Avskr. driftsbygninger	120 053	122 169	132 875	141 357	193 638
Avskr. traktor og maskiner	63 325	65 681	70 887	77 983	87 228
Maskinleie	125 106	120 788	163 800	151 733	178 373
Leie av dyr ²⁾					
Leie av bygninger ²⁾	2 219			625	
Leie av kvote ²⁾	18 705	18 083	15 985	29 010	31 833
Andre faste kostnader	146 774	166 845	174 973	181 908	192 593
Sum faste kostnader	842 213	855 267	947 849	1 010 234	1 122 681
Kostnader i alt	1 564 132	1 628 964	1 809 962	1 823 908	2 025 683
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,95	1,95	2,24	2,23	2,33
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,46	1,48	1,60	1,50	1,53
Netto mekaniseringskostnader pr daa	780	798	916	885	914

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - kystbygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 7e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	500 799	486 414	562 720	597 788	553 503
- Renter av jordbruksaktiva	116 382	120 385	86 574	93 835	110 084
Familiens arbeidsfortjeneste	384 417	366 029	476 146	503 953	443 419
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	224 940	243 340	310 963	345 970	298 943
Lønnsevne	513 860	491 696	628 522	666 915	632 686
Lønnsevne pr. time	135,59	143,14	178,90	190,99	173,83
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	269 261	284 851	334 457	362 363	326 025
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	247 899	269 032	316 424	358 944	305 993
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	500 799	486 414	562 720	597 788	553 503
Driftsoverskudd, skogbruk	500	- 2 099	- 4 801	- 1 548	6 524
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	4 500	- 1 890	33 711	26 126	43 097
Driftsoverskudd, andre næringer		25 125	13 877	2 737	- 1 256
Lønnsinntekt	249 448	268 590	245 597	299 427	294 606
Pensjoner og sykepenger	59 291	48 605	45 748	40 422	56 909
Gevinst/utbytte verdipapir	7 115	12 730	768	3 838	3 017
Familiens arbeid på nyanlegg	4 382	8 864	5 101	12 805	23 248
Renteinntekter	11 496	10 818	7 474	6 946	10 139
- Renteutgifter	106 654	119 476	109 219	103 612	136 276
- Kårutgifter	5 968	7 193	6 305	6 599	7 306
Nettoinntekt	724 909	730 488	794 669	878 330	846 206
Privatforbruk ekskl. skatt	498 918	479 422	395 302	464 533	435 594
Betalte skatter	184 791	203 484	191 388	212 105	221 517

Tabell 7f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	325 324	401 767	351 426	696 833	622 257
Andre krav	275 453	370 978	435 456	585 799	462 070
Omløpsmidler, jordbruk	381 897	368 467	414 947	352 069	381 207
Omløpsmidler, skogbruk	188	167	188	188	349
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	25 347	22 247	26 588	24 678	27 232
Omløpsmidler, andre næringer	261 154	350 893	313 493	335 086	498 954
Omløpsmidler i alt	1 269 361	1 514 520	1 542 097	1 994 652	1 992 068
Anleggsmidler, jordbruk	3 681 684	3 656 020	3 964 159	4 448 971	5 594 896
Anleggsmidler, skogbruk	113 753	112 023	105 504	110 521	113 305
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	302 394	350 641	139 806	132 488	144 977
Anleggsmidler, andre næringer		34 258	59 178	54 285	38 360
Privat hovedbygninger	361 148	586 019	544 118	381 008	342 230
Privat, annet	172 633	140 029	122 576	108 625	125 536
Anleggsmidler i alt	4 631 612	4 878 990	4 935 342	5 235 898	6 359 303
Eiendeler i alt	5 900 974	6 393 509	6 477 439	7 230 550	8 351 372
Eiendeler i jordbruket	4 063 581	4 024 487	4 379 107	4 801 040	5 976 103
Kortsiktig gjeld	480 129	505 363	476 801	566 418	598 370
Langsiktig gjeld	2 466 284	2 616 259	2 627 124	2 888 315	3 541 999
Gjeld i alt	2 946 413	3 121 622	3 103 925	3 454 733	4 140 369
Endring i året, kroner	363 430	125 652	-85 831	177 247	600 311
Egenkapital	2 954 560	3 271 887	3 373 514	3 775 817	4 211 003
Egenkapitalprosent	50	51	52	52	50
Endring i året (sparing)	111 737	224 288	253 161	483 296	237 131
Arbeidskapital	789 232	1 009 157	1 065 296	1 428 234	1 393 698
Endring i året	-17 775	166 328	163 781	847 507	-87 253
1) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - indre bygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 8a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	35	34	32	32	28
Brukers alder	48	47	48	48	50
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	27,3	36,0	32,2	30,3	44,0
Grovfôr, daa	342,3	368,5	387,4	389,8	409,0
Annet areal, daa	2,1	1,8	3,3	0,4	2,2
Jordbruksareal, daa	371,7	406,4	422,8	420,5	455,3
- herav leid areal, daa	138,4	166,0	174,8	173,1	184,6
Korn, FEM pr daa	294	367	383	402	427
Grovfôr, FEM pr daa	413	451	457	434	400
Jordbruksareal, FEM pr daa	402	441	448	432	403
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	28,1	29,0	31,1	31,6	31,4
Kumelk, liter omsatt	187 881	201 474	217 820	224 625	227 707
Melkevvote	207 870	219 963	225 111	227 659	235 627
Produsert melk pr årsku, kg	7 492	7 672	7 746	7 809	7 999
Storfekjøtt, kg omsatt	6 155	6 555	7 072	7 751	8 280
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 548	2 547	2 517	2 494	2 569
Ektefelle	710	578	554	547	479
Barn under 17 år	42	43	35	8	8
Sum familie	3 300	3 167	3 106	3 049	3 057
Leid arbeid	819	850	806	849	916
Sum timer i jordbruket	4 119	4 018	3 912	3 898	3 973
Sum timer familie i skogbruket	62	67	64	55	42
Sum timer i tilleggsnæring	127	109	82	75	67
Familiens arbeid på nyanlegg	82	51	17	27	72
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 153	919	934	791	818
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	2,35	2,31	2,34	2,58	2,55
Havre, kr pr kg	2,11	2,26	2,00		
Kumelk, kr pr l	4,76	4,96	5,30	5,50	5,64
Kukjøtt, kr pr kg	43,69	43,49	45,18	46,58	47,48
Annet storfekjøtt, kr pr kg	48,28	48,43	51,47	51,60	52,63

Tabell 8b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	23 507	12 399	-3 403	6 145	23 621
Driftsbygninger	183 591	169 837	-44 461	-40 602	111 193
Maskiner og redskap	75 121	69 595	8 692	26 526	31 949
Melkevvote (ku og geit)	38 633	21 384	26 496	1 791	53 997
Sum nettoinvesteringer	320 853	273 216	-12 676	-6 140	220 761

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - indre bygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 8c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kom	22 692	31 497	30 880	29 314	42 321
Andre planteprodukter	34 341	41 405	42 842	26 683	32 685
Planteprodukter i alt	57 032	72 902	73 722	55 997	75 006
Storfe, melk	894 044	999 343	1 155 001	1 235 792	1 285 195
Storfe, livdyr	33 492	46 375	54 792	50 894	59 219
Kuslakt	164 108	170 767	184 340	192 122	210 047
Annet storfeslakt	167 905	146 399	191 951	224 955	229 824
Andre inntekter, husdyrholdet	7 684	4 995	6 325	4 249	57
Husdyrprodukt i alt	1 267 232	1 367 880	1 592 409	1 708 013	1 784 341
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	64 401	69 223	72 973	74 648	69 027
Arealtilskudd, grovfôr	41 337	44 071	48 269	51 583	47 558
Arealtilskudd, kom	7 626	7 033	8 449	5 441	11 108
Arealtilskudd, annet	90	99	59	46	56
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	119 638	127 827	132 263	134 358	133 718
Bunnfradrag	-3 757	-3 588	-6 125	-6 000	-6 000
Driftstilskudd melk ku	116 000	122 922	126 168	125 972	132 050
Distriktstilskudd storfe	61 155	77 902	85 024	90 484	97 933
Distriktstilskudd sau	126	338	421	317	
Grunntilskudd sau	151	326	474	1 382	
Beitetilskudd	22 892	25 493	29 794	30 212	27 592
Regionale miljøtilskudd	6 192	9 671	7 541	8 117	9 964
Refunderte avløserutgifter	79 523	77 311	78 160	82 684	91 318
Andre tilskudd	10 902	7 210	4 023	253	1 692
Tilskudd i alt	526 274	565 837	587 492	599 496	616 018
Leieinntekter, traktor og redskap	24 614	14 569	14 393	16 404	21 914
Andre inntekter	9 008	287		3 786	1 412
Produksjonsinntekter i alt	1 884 161	2 021 474	2 268 016	2 383 695	2 498 690

Tabell 8d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	360 859	408 102	446 494	455 541	464 194
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	27 458	27 366	23 677	41 130	45 056
Såvarer	14 655	18 873	15 238	14 594	21 978
Handelsgjødning og kalk	65 796	81 506	80 905	85 293	75 869
Plantevernmidler	2 136	2 560	2 337	2 620	4 351
Konserveringsmidler	15 840	15 260	15 923	14 715	15 252
Andre forbruksartikler m.v.	99 799	113 018	129 137	146 631	153 414
Kjøp av dyr	25 437	34 266	33 890	22 667	20 575
Sum variable kostnader	611 980	700 950	747 600	783 189	800 689
Leid arbeid	119 599	107 990	100 560	116 849	140 246
Drivstoff	41 068	44 832	45 484	43 502	44 352
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	11 274	11 718	9 281	16 172	13 264
Vedl.h. driftsbygninger	57 796	59 488	65 165	80 496	91 535
Vedl.h. traktor og maskiner	78 671	75 280	84 475	73 574	85 227
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 553	1 670	1 724	1 645	1 743
Avskr. driftsbygninger	115 245	128 496	136 298	138 534	156 572
Avskr. traktor og maskiner	81 719	95 247	99 764	105 160	119 669
Maskinleie	68 238	80 946	88 883	90 244	115 716
Leie av dyr ²⁾					
Leie av bygninger ²⁾		380	348	554	306
Leie av kvote ²⁾	12 572	12 688	12 652	13 993	25 287
Andre faste kostnader	152 382	162 640	178 922	183 007	198 157
Sum faste kostnader	740 114	781 375	823 556	863 730	992 074
Kostnader i alt	1 352 094	1 482 326	1 571 156	1 646 920	1 792 763
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,79	1,72	1,70	1,74	1,98
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,42	1,53	1,48	1,40	1,60
Netto mekaniseringskostnader pr daa	719	758	762	750	799

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - indre bygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 8e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	532 067	539 149	696 860	736 775	705 927
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	119 853	135 519	97 007	100 158	105 712
Familiens arbeidsfortjeneste	412 214	403 630	599 853	636 617	600 216
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	214 995	214 158	323 015	348 984	335 140
Lønnsevne	531 813	511 620	700 413	753 467	740 462
Lønnsevne pr. time	129,11	127,35	179,02	193,31	186,38
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	252 343	251 593	332 623	365 538	355 535
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	231 453	233 381	325 675	359 276	349 167
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	532 067	539 149	696 860	736 775	705 927
Driftsoverskudd, skogbruk	13 384	3 765	6 515	19 711	22 776
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	58 757	37 523	75 360	79 820	49 944
Driftsoverskudd, andre næringer	9 319	17 345	16 160	9 558	12 604
Lønnsinntekt	275 852	218 862	235 231	206 946	229 485
Pensjoner og sykepenger	36 689	55 667	33 037	52 050	75 195
Gevinst/utbytte verdipapir	4 188	4 360	6 185	6 514	20 837
Familiens arbeid på nyanlegg	14 872	9 559	3 215	5 200	15 661
Renteinntekter	14 043	15 821	14 847	11 982	12 713
- Renteutgifter	124 068	139 239	128 866	113 940	110 337
- Kårutgifter	11 355	10 988	11 795	12 236	14 115
Nettoinntekt	823 748	751 822	946 747	1 002 380	1 020 690
Privatforbruk ekskl. skatt	525 131	437 837	465 758	570 600	525 547
Betalte skatter	231 500	196 608	171 572	235 544	295 557

Tabell 8f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	540 212	509 614	766 348	922 654	792 523
Andre krav	260 093	327 840	362 647	385 091	486 622
Omløpsmidler, jordbruk	301 909	339 094	390 303	407 928	422 211
Omløpsmidler, skogbruk	580	519	489	402	711
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	913	1 624	1 688	125	86
Omløpsmidler, andre næringer	102 550	142 988	199 133	217 565	217 866
Omløpsmidler i alt	1 206 256	1 321 678	1 720 607	1 933 765	1 920 018
Anleggsmidler, jordbruk	3 893 988	4 340 968	4 488 092	4 607 474	4 968 764
Anleggsmidler, skogbruk	183 470	217 654	217 433	235 741	248 470
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	81 871	97 739	90 496	63 281	100 127
Anleggsmidler, andre næringer	39 561	31 880	32 914		
Privat hovedbygninger	755 404	747 102	757 665	745 935	841 675
Privat, annet	247 353	264 631	270 175	284 742	247 152
Anleggsmidler i alt	5 201 647	5 699 974	5 856 774	5 937 173	6 406 189
Eiendeler i alt	6 407 903	7 021 652	7 577 381	7 870 938	8 326 207
Eiendeler i jordbruket	4 195 897	4 680 062	4 878 394	5 015 403	5 390 975
Kortsiktig gjeld	481 264	514 895	499 215	531 586	634 720
Langsiktig gjeld	2 547 760	2 905 955	2 959 420	2 925 757	2 982 484
Gjeld i alt	3 029 023	3 420 850	3 458 635	3 457 343	3 617 204
Endring i året, kroner	371 514	217 801	-102 374	-10 161	116 306
Egenkapital	3 378 880	3 600 802	4 118 747	4 413 595	4 709 003
Egenkapitalprosent	53	51	54	56	57
Endring i året (sparing)	189 457	155 753	436 129	223 567	211 342
Arbeidskapital	724 992	806 784	1 221 392	1 402 178	1 285 298
Endring i året	165 232	101 121	382 788	127 301	-168 461
1) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - fjellbygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 9a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	13	15	15	16	15
Brukers alder	44	44	45	45	46
Arealfordeling og avling					
Kom, daa	10,2	2,3	3,2	2,4	2,9
Grovfôr, daa	309,6	323,8	312,2	315,4	321,9
Annet areal, daa	0,0	2,4	3,2	2,4	2,9
Jordbruksareal, daa	319,7	328,5	318,6	320,2	327,7
- herav leid areal, daa	118,4	149,5	138,3	145,3	146,1
Kom, FEm pr daa	174	424	267	320	325
Grovfôr, FEm pr daa	349	365	361	384	370
Jordbruksareal, FEm pr daa	344	365	359	383	369
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	19,1	21,7	22,9	23,4	23,0
Kumelk, liter omsatt	129 442	145 474	157 733	166 151	162 414
Melkevot	136 996	152 420	164 021	169 834	168 542
Produsert melk pr årsku, kg	7 582	7 381	7 610	7 866	7 810
Storfekjøtt, kg omsatt	4 160	3 651	4 211	4 754	4 827
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 139	2 015	1 974	2 042	2 050
Ektefelle	644	722	646	628	579
Barn under 17 år	2	27	0		15
Sum familie	2 785	2 765	2 620	2 671	2 644
Leid arbeid	702	693	732	820	785
Sum timer i jordbruket	3 488	3 458	3 352	3 491	3 429
Sum timer familie i skogbruket	40	62	45	39	74
Sum timer i tilleggsnæring	110	99	98	121	185
Familiens arbeid på nyanlegg	55	71	13	5	40
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	908	1 023	1 047	1 086	1 187
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	2,21				
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	4,79	4,97	5,29	5,44	5,65
Kukjøtt, kr pr kg	41,12	41,27	44,08	45,50	46,12
Annet storfekjøtt, kr pr kg	46,78	48,23	49,10	49,80	53,00

Tabell 9b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	6 847	18 168	254	3 313	33 375
Driftsbygninger	430 431	184 972	-10 651	-25 781	-96 129
Maskiner og redskap	39 796	28 785	56 574	3 015	-11 120
Melkevot (ku og geit)	11 319	29 185	48 248	2 937	-299
Sum nettoinvesteringer	488 393	261 111	94 424	-16 517	-74 173

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - fjellbygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 9c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kom	362	-233	546	-92	322
Andre planteprodukter	17 537	30 758	6 999	21 847	8 067
Planteprodukter i alt	17 898	30 525	7 545	21 755	8 389
Storfe, melk	619 389	723 597	834 501	904 142	918 050
Storfe, livdyr	31 278	38 750	36 357	45 701	53 919
Kuslakt	108 840	114 560	113 493	140 806	151 645
Annet storfeslakt	99 039	83 753	115 025	104 102	111 211
Andre inntekter, husdyrholdet					
Husdyrprodukt i alt	858 545	960 659	1 099 376	1 194 752	1 234 826
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	56 210	58 086	56 959	54 304	51 714
Arealtilskudd, grovfôr	57 499	58 960	63 819	61 013	63 350
Arealtilskudd, kom	4 277	1 509	490	681	575
Arealtilskudd, annet					
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	95 128	95 907	98 864	100 501	104 473
Bunnfradrag	-3 077	-3 067	-6 000	-6 000	-6 333
Driftstilskudd melk ku	116 952	122 000	125 000	124 770	132 050
Distriktstilskudd storfe	66 523	76 114	84 515	92 652	91 575
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Beitetilskudd	21 774	23 710	23 439	23 819	24 881
Regionale miljøtilskudd	24 110	20 195	23 574	21 867	21 544
Refunderte avløserutgifter	91 109	88 608	87 870	104 650	95 679
Andre tilskudd	18 276	22 974	7 456	1 648	6 881
Tilskudd i alt	548 782	564 996	565 987	579 906	586 388
Leieinntekter, traktor og redskap	12 306	18 140	16 008	18 279	25 248
Andre inntekter		395	1 661	2 143	2 676
Produksjonsinntekter i alt	1 437 531	1 574 716	1 690 576	1 816 835	1 857 528

Tabell 9d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	251 672	293 491	322 968	335 180	340 449
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	20 083	11 580	27 619	16 230	36 885
Såvarer	8 512	7 389	9 248	8 370	11 655
Handelsgjødsel og kalk	45 868	52 488	51 813	56 370	55 488
Plantevernmidler	1 060	2 477	1 110	1 691	2 727
Konserveringsmidler	13 793	15 433	14 971	17 997	12 771
Andre forbruksartikler m.v.	92 163	103 189	115 565	123 869	135 451
Kjøp av dyr	11 349	20 922	19 816	23 706	19 093
Sum variable kostnader	444 500	506 971	563 111	583 412	614 518
Leid arbeid	127 805	108 173	116 444	139 176	142 349
Drivstoff	33 011	40 765	35 073	34 524	39 543
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	8 368	5 290	13 573	4 722	16 042
Vedl.h. driftsbygninger	41 401	36 955	57 174	64 937	55 378
Vedl.h. traktor og maskiner	67 517	51 291	77 571	68 569	75 314
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 020	1 866	1 980	1 866	1 637
Avskr. driftsbygninger	77 472	87 806	92 359	90 084	95 326
Avskr. traktor og maskiner	57 850	67 422	73 406	77 125	75 749
Maskinleie	54 028	47 443	54 792	59 740	58 255
Leie av dyr ²⁾					
Leie av bygninger ²⁾		227	300		
Leie av kvote ²⁾	7 825	9 724	10 878	16 314	19 219
Andre faste kostnader	122 895	131 867	132 019	139 548	144 599
Sum faste kostnader	599 193	588 828	665 567	696 605	723 412
Kostnader i alt	1 043 693	1 095 798	1 228 678	1 280 016	1 337 929
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,95	1,72	2,08	1,92	1,96
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,66	1,42	1,50	1,41	1,46
Netto mekaniseringskostnader pr daa	671	627	745	734	723

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - fjellbygder - alle bruk - driftsform melk

Tabell 9e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	393 838	478 918	461 898	536 819	519 599
- Renter av jordbruksaktiva ¹⁾	70 096	85 472	61 338	63 947	65 374
Familiens arbeidsfortjeneste	323 742	393 446	400 561	472 871	454 224
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	206 828	247 177	264 767	306 667	302 856
Lønnsevne	451 548	501 620	517 004	612 047	596 574
Lønnsevne pr. time	129,47	145,06	154,26	175,34	174,00
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	256 901	288 472	294 236	336 073	335 746
Vederf. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	228 597	271 722	276 328	322 098	321 101
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	393 838	478 918	461 898	536 819	519 599
Driftsoverskudd, skogbruk	19 806	5 371	4 885	11 322	4 516
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	64 710	63 622	77 804	71 974	105 483
Driftsoverskudd, andre næringer	49 816	48 359	47 792	47 680	65 762
Lønnsinntekt	167 228	205 374	226 381	236 785	280 943
Pensjoner og sykepenger	21 911	13 918	15 001	40 096	42 282
Gevinst/utbytte verdipapir	7 093	10 845	8 156	13 566	23 635
Familiens arbeid på nyanlegg	9 447	12 547	2 413	902	7 434
Renteinntekter	21 890	20 521	22 101	11 949	12 106
- Renteutgifter	56 301	67 547	62 514	59 384	56 558
- Kårutgifter	10 546	12 994	12 185	10 447	11 320
Nettoinntekt	688 892	778 935	791 732	901 263	993 882
Privatforbruk ekskl. skatt	464 592	461 544	470 751	610 537	594 957
Betalte skatter	182 992	177 623	165 369	197 223	252 489

Tabell 9f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	718 527	627 718	747 841	805 745	834 930
Andre krav	167 036	251 033	305 193	259 964	309 228
Omløpsmidler, jordbruk	222 494	239 170	238 715	239 326	242 417
Omløpsmidler, skogbruk	942	647	400	281	300
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	182 901	212 016	237 548	246 681	308 315
Omløpsmidler i alt	1 291 901	1 330 584	1 529 697	1 551 996	1 695 190
Anleggsmidler, jordbruk	2 381 055	2 767 140	2 888 755	2 959 010	2 995 141
Anleggsmidler, skogbruk	132 401	114 760	115 798	109 224	112 766
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	42 994	37 094	35 446	87 883	136 991
Anleggsmidler, andre næringer	14 589	14 833	15 302	28 614	31 918
Privat hovedbygninger	658 068	632 763	639 974	671 673	779 273
Privat, annet	153 774	170 753	157 938	160 315	194 154
Anleggsmidler i alt	3 382 880	3 737 342	3 853 212	4 016 719	4 250 242
Eiendeler i alt	4 674 781	5 067 926	5 382 909	5 568 715	5 945 432
Eiendeler i jordbruket	2 603 549	3 006 310	3 127 469	3 198 336	3 237 558
Kortsiktig gjeld	330 315	302 675	403 794	266 697	305 946
Langsiktig gjeld	1 476 504	1 632 904	1 673 535	1 681 814	1 690 381
Gjeld i alt	1 806 819	1 935 579	2 077 329	1 948 511	1 996 327
Endring i året, kroner	498 551	152 215	141 750	-110 725	50 428
Egenkapital	2 867 962	3 132 347	3 305 580	3 620 205	3 949 105
Egenkapitalprosent	61	62	61	65	66
Endring i året (sparing)	178 908	93 109	174 576	126 804	166 424
Arbeidskapital	961 586	1 027 909	1 125 903	1 285 300	1 389 244
Endring i året	104 023	-27 636	99 337	109 036	47 489
1) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform ammeku

Tabell 10a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	19	22	22	22	23
Brukers alder	48	48	49	50	51
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	42,6	34,4	44,3	43,6	49,8
Grovfôr, daa	445	424,8	420,9	420,6	401,0
Annet areal, daa	0,8	3,4	2,9	6,8	3,2
Jordbruksareal, daa	488,4	462,6	468	471	454,0
- herav leid areal, daa	258,1	245	248,8	253,5	236,2
Korn, FEm pr daa ¹⁾	384	429	357	423	423
Grovfôr, FEm pr daa	294	320	344	340	353
Jordbruksareal, FEm pr daa	301	325	343	343	358
Husdyrproduksjon					
Antall kalvinger	32,7	30,9	33,0	32,7	29,4
Kumelk, liter omsatt					
Produsert melk pr årsku, kg					
Storfekjøtt, kg omsatt	11 232	9 264	8 134	9 027	9 841
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 232	1 236	1 259	1 241	1 142
Ektefelle	406	351	359	390	358
Barn under 17 år	24	31	38	50	27
Sum familie	1 662	1 617	1 656	1 681	1 527
Leid arbeid	551	522	526	512	498
Sum timer i jordbruket	2 212	2 139	2 182	2 193	2 025
Sum timer familie i skogbruket	116	83	28	33	59
Sum timer i tilleggsnæring	247	195	187	205	217
Familiens arbeid på nyanlegg	95	107	5		7
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 890	1 881	2 032	2 004	1 764
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	2,09	2,26	2,23	2,27	2,36
Havre, kr pr kg	2,84			2,14	
Kumelk, kr pr l					
Kukjøtt, kr pr kg	43,25	43,58	46,71	48,23	47,60
Annet storfekjøtt, kr pr kg	54,09	55,52	56,86	58,25	58,43

Tabell 10b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	-999	1 625	42 181	7 635	20 596
Driftsbygninger	-27 659	197 986	-94 996	-53 298	-72 701
Maskiner og redskap	45 022	43 652	25 333	22 881	10 753
Melkekvote (ku og geit)					
Sum nettoinvesteringer	16 364	243 263	-27 482	-22 782	-41 352

1) inkl. nytet halmavling

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform ammeku

Tabell 10c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Korn	34 729	33 651	36 042	42 472	46 298
Andre planteprodukter	34 625	42 153	30 763	16 952	40 808
Planteprodukter i alt	69 353	75 804	66 805	59 424	87 106
Storfe, melk		160			0
Storfe, livdyr	87 672	85 351	104 949	122 511	164 431
Kuslakt	114 247	106 106	121 275	148 592	122 367
Annet storfeslakt	474 335	379 968	412 009	370 650	427 118
Andre inntekter, husdyrholdet	1 166	777	1 787	1 523	0
Husdyrprodukt i alt	677 420	572 361	640 020	643 276	714 054
Kulturlandskapstilskudd ²⁾	78 728	81 065	81 498	81 180	71 705
Arealtilskudd, grovfôr	49 625	49 981	58 697	57 181	54 267
Arealtilskudd, korn	7 367	9 057	7 862	10 050	11 155
Arealtilskudd, annet					
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	157 785	147 571	164 951	169 711	159 935
Bunnfradrag	-3 000	-3 000	-6 000	-6 000	-6 906
Driftstilskudd til kjøttproduksjon	77 868	76 756	80 369	83 233	81 469
Distriktstilskudd storfe	38 875	59 332	52 327	58 786	78 514
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau	26	16	5	27	134
Beitetilskudd	49 034	46 750	46 584	44 390	43 925
Regionale miljøtilskudd	13 931	17 059	16 360	18 855	18 943
Refunderte avløserutgifter	52 490	53 212	49 766	51 818	54 681
Andre tilskudd	43 470	23 018	17 457	19 756	32 178
Tilskudd i alt	566 199	560 817	569 878	588 987	588 844
Leieinntekter, traktor og redskap	39 995	21 247	17 252	26 957	22 873
Andre inntekter	1 807	7 721	6 811	6 966	11 440
Produksjonsinntekter i alt	1 354 775	1 237 950	1 300 765	1 325 610	1 424 317

2) Var tidligere en del av arealtilskuddet

Tabell 10d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	151 217	141 879	133 297	124 209	147 828
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	64 399	37 413	29 466	42 596	64 294
Såvarer	15 869	15 848	11 716	15 886	14 586
Handelsgjødsel og kalk	66 864	67 334	73 290	71 705	68 179
Plantevernmidler	2 219	2 686	2 371	2 750	3 363
Konserveringsmidler	7 398	3 456	1 851	3 308	5 502
Andre forbruksartikler m.v.	47 279	45 390	63 285	65 607	73 062
Kjøp av dyr	73 962	62 293	44 330	56 527	89 215
Sum variable kostnader	429 206	376 299	359 605	382 587	466 028
Leid arbeid	86 947	78 747	74 275	73 484	80 083
Drivstoff	45 703	38 970	33 623	34 476	33 364
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	15 236	14 427	10 358	6 302	12 667
Vedl.h. driftsbygninger	31 739	27 403	31 324	34 434	35 122
Vedl.h. traktor og maskiner	53 666	51 809	56 975	67 726	71 184
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	999	1 479	2 597	2 710	2 593
Avskr. driftsbygninger	89 753	103 109	101 703	102 449	98 657
Avskr. traktor og maskiner	39 967	45 788	47 828	48 052	53 797
Maskinleie	153 818	170 761	150 562	177 113	176 856
Leie av dyr		909			
Leie av bygninger		1 091			
Leie av kvote					
Andre faste kostnader	150 850	159 988	169 396	170 017	170 306
Sum faste kostnader	668 677	694 482	678 641	716 763	734 629
Kostnader i alt	1 097 883	1 070 781	1 038 247	1 099 350	1 200 657
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,78	1,97	1,74	1,91	1,98
Netto mek.kostnader pr liter omsatt melk					
Netto mekaniseringskostnader pr daa	537	642	597	656	708

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform ammeku

Tabell 10e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	256 891	167 169	262 519	226 261	223 660
- Renter av jordbruksaktiva 3)	102 307	106 321	74 156	74 675	72 488
Familiens arbeidsfortjeneste	154 585	60 848	188 363	151 586	151 172
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	162 342	65 311	194 764	157 358	173 088
Lønnsevne	241 532	139 595	262 638	225 070	231 255
Lønnsevne pr. time	109,17	65,26	120,36	102,63	114,22
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	208 454	143 241	222 806	196 432	226 146
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	171 194	93 739	195 680	166 092	192 451
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	256 891	167 169	262 519	226 261	223 660
Driftsoverskudd, skogbruk	5 645	19 041	10 060	4 875	15 168
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	90 874	70 253	70 282	82 254	87 502
Driftsoverskudd, andre næringer	25 757	44 135	32 567	37 752	59 127
Lønnsinntekt	576 002	584 737	689 246	706 979	654 539
Pensjoner og sykepenger	39 086	64 698	45 607	68 137	58 072
Gevinst/utbytte verdipapir	72	- 5 978	1 678	12 731	- 20 232
Familiens arbeid på nyanlegg	17 527	19 963	962		1 199
Renteinntekter	15 710	17 866	12 741	14 332	15 688
- Renteutgifter	144 276	120 752	109 807	99 767	86 896
- Kårutgifter	6 908	9 136	9 184	11 045	10 609
Nettoinntekt	876 380	851 996	1 006 670	1 042 509	997 220
Privatforbruk ekskl. skatt	575 484	564 685	554 716	604 814	542 364
Betalte skatter	228 967	251 695	279 396	310 538	306 817

Tabell 10f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	554 492	581 723	592 050	660 738	616 467
Andre krav	162 864	361 917	344 928	417 379	369 231
Omløpsmidler, jordbruk	348 887	365 211	393 459	394 550	383 450
Omløpsmidler, skogbruk	1 546	1 066	1 084	1 084	879
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	632	1 227	1 189	1 333	10 988
Omløpsmidler, andre næringer	225 878	201 339	242 024	325 921	493 797
Omløpsmidler i alt	1 294 298	1 512 482	1 574 734	1 801 004	1 874 812
Anleggsmidler, jordbruk	3 074 579	3 311 853	3 345 130	3 326 401	3 217 697
Anleggsmidler, skogbruk	118 373	121 584	129 600	130 331	174 236
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	123 409	105 523	105 999	109 356	226 854
Anleggsmidler, andre næringer	27 989	34 083	36 622	32 298	29 728
Privat hovedbygninger	728 293	709 025	723 622	733 244	704 714
Privat, annet	238 641	153 786	181 895	236 262	240 576
Anleggsmidler i alt	4 311 284	4 435 853	4 522 868	4 567 893	4 593 804
Eiendeler i alt	5 605 583	5 948 335	6 097 602	6 368 897	6 468 617
Eiendeler i jordbruket	3 423 466	3 677 063	3 738 588	3 720 952	3 601 147
Kortsiktig gjeld	369 137	348 254	306 152	418 950	364 946
Langsiktig gjeld	2 934 749	2 912 071	2 942 487	2 854 026	2 709 814
Gjeld i alt	3 303 886	3 260 325	3 248 640	3 272 977	3 074 760
Endring i året, kroner	106 092	216 407	-11 686	1 155	-3 367
Egenkapital	2 301 697	2 688 010	2 848 963	3 095 920	3 393 857
Egenkapitalprosent	41	45	47	49	52
Endring i året (sparing)	121 184	148 317	163 826	248 454	223 231
Arbeidskapital	925 162	1 164 228	1 268 582	1 382 054	1 509 867
Endring i året	27 966	60 960	110 020	137 558	195 122
3) Kalkulasjonsrente	3,0 %	3,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform korn

Tabell 11a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017	
Antall bruk	16	16	17	17	19	
Brukers alder	53	51	53	54	55	
Arealfordeling og avling						
Bygg, daa	288,5	266,0	288,9	279,3	269,8	
Havre, daa	19,9	33,6	15,8	34,9	35,9	
Hvete, daa	3,8	10,9	6,8	7,6	3,2	
Annet korn, daa	0,0	1,9	9,1	0,0	0,0	
Oljefrø og tørre erter, daa	4,0	5,1	0,0	0,0	0,0	
Korn i alt, daa	316,2	317,5	320,7	321,9	308,8	
Grovfôr, daa	14,3	16,0	15,4	16,8	16,6	
Annet areal i alt, daa	4,9	5,7	5,7	4,3	3,9	
Jordbruksareal, daa	335,4	339,2	341,8	343,0	329,3	
- herav leid areal, daa	26,3	31,0	35,6	36,4	50,6	
Bygg, kg pr daa	380	440	343	412	396	
Havre, kg pr daa	330	308	481	328	379	
Hvete, kg pr daa	417	402	470	446	495	
Oljefrø, kg pr daa						
Korn ialt, FEm pr daa	1)	362	406	335	387	377
Grovfôr, FEm pr daa		363	365	464	342	384
Jordbruksareal, FEm pr daa		368	407	342	387	378
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	677	621	620	630	481	
Ektefelle	83	86	81	71	54	
Barn under 17 år	4	25	41	31	9	
Sum familie	764	731	742	731	544	
Leid arbeid	236	300	258	192	100	
Sum timer i jordbruket	1 000	1 032	1 000	923	644	
Sum timer familie i skogbruket	45	75	76	71	68	
Sum timer i tilleggsnæring	65	62	69	54	57	
Familiens arbeid på nyanlegg	6				12	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	2 546	2 422	2 148	2 109	2 151	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,29	2,47	2,49	2,51	2,46	
Havre, kr pr kg	1,95	2,67	2,05	2,58	3,00	
Hvete, kr pr kg	29,11	3,30	2,61		2,60	

Tabell 11b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	-2 333	765	11 111	3 890	-1 364
Driftsbygninger	-11 442	-17 016	-12 022	-17 421	145 955
Maskiner og redskap	49 362	-14 262	-13 938	8 940	-46 298
Sum nettoinvesteringer	37 431	-30 513	-14 849	-4 591	98 294

1) Inkl. nyttet halmavling

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform korn

Tabell 11c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Bygg	264 164	281 439	238 133	284 439	271 473
Havre	14 351	29 191	15 268	29 344	36 811
Hvete	2 249	14 075	6 756	11 054	4 269
Annet korn, oljefrø og tørre erter	4 144	9 690	6 982	544	37
Andre planteprodukter	66 038	18 052	30 088	34 903	36 782
Planteprodukter i alt	350 945	352 446	297 227	360 284	349 373
Storfeslakt	1 804	104			1 389
Andre inntekter, husdyrholdet	462	268	85	- 15	- 63
Husdyrprodukt i alt	2 266	372	85	- 15	1 327
Kulturlandskapstilskudd ²⁾	62 791	63 577	61 236	62 497	56 359
Arealtilskudd, grovfôr	1 473	2 137	1 552	1 598	1 503
Arealtilskudd, korn	76 875	76 568	70 490	72 278	75 259
Arealtilskudd, annet	284	350	367	329	291
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	625	575	1	1	1
Bunnfradrag	-3 000	-3 000	-6 235	-6 520	-6 737
Beitetilskudd	254	195	49	132	101
Regionale miljøtilskudd	13 247	14 916	16 353	17 207	13 847
Refunderte avløserutgifter	3 568	3 831	0	0	0
Andre tilskudd	19 153	17 788	17 240	25 476	10 725
Tilskudd i alt	171 703	176 937	161 053	172 999	151 349
Leieinntekter, traktor og redskap	6 218	10 273	8 632	10 370	11 655
Andre inntekter	10 648	12 461	5 690	3 353	22 736
Produksjonsinntekter i alt	541 780	552 487	472 687	546 990	536 440

Tabell 11d. Kostnader pr bruk

Førkostnader i alt	1	1 465	1 945	957	1 098
Såvarer	25 365	28 286	30 998	30 923	33 893
Handelsgjødsel og kalk	62 016	63 368	71 197	77 864	58 630
Plantevernmidler	11 485	15 082	13 933	17 013	19 001
Konserveringsmidler					
Kjøp av dyr					5 144
Sum variable kostnader	102 108	112 976	122 728	131 999	121 825
Leid arbeid	9 300	16 832	15 066	8 561	13 107
Drivstoff	18 271	28 176	22 688	20 293	22 332
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 216	5 558	6 145	3 901	6 258
Vedl.h. driftsbygninger	17 315	19 036	11 794	16 199	15 614
Vedl.h. traktor og maskiner	31 303	37 842	32 853	41 532	39 811
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 333	556	1 286	1 551	1 572
Avskr. driftsbygninger	29 976	31 194	31 148	30 896	31 433
Avskr. traktor og maskiner	60 862	60 869	60 680	64 312	70 173
Maskinleie	50 757	50 011	62 882	65 435	74 288
Leie av dyr ³⁾					
Leie av bygninger ³⁾		82	360	175	
Leie av kvote ³⁾					
Andre faste kostnader	73 458	69 650	81 610	81 772	88 515
Kostnader i alt	397 055	432 781	449 242	466 625	484 927
Netto mek.kostn. pr Fem totalavl.	1,38	1,33	1,55	1,44	1,65
Netto mekaniseringskost. pr daa	509	541	530	559	624

2) Var tidligere en del av arealtilskuddet

3) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform korn

Tabell 11e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	144 725	119 706	23 445	80 365	51 513
- Renter av jordbruksaktiva	4) 46 441	50 705	31 951	31 691	31 957
Familiens arbeidsfortjeneste	98 283	69 001	- 8 506	48 674	19 557
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	191 002	134 601	- 16 944	101 968	60 637
Lønnsevne	107 583	85 833	6 560	57 235	32 663
Lønnsevne pr. time	107,62	83,21	6,56	62,03	50,70
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	225 103	187 193	22 433	135 886	122 432
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	218 960	171 332	- 5 794	124 442	91 919
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	144 725	119 706	23 445	80 365	51 513
Driftsoverskudd, skogbruk	10 603	43 864	9 869	12 236	14 221
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	61 063	45 428	55 498	55 163	71 734
Driftsoverskudd, andre næringer	303 153	52 989	92 986	35 790	27 856
Lønnsinntekt	792 767	753 919	732 441	753 676	755 553
Pensjoner og sykepenger	330 385	47 120	96 143	101 987	120 582
Gevinst/utbytte verdipapir	29 359	33 937	7 201	11 139	8 577
Familiens arbeid på nyanlegg	18 131				2 312
Renteinntekter	9 805	12 594	13 109	8 850	7 407
- Renteutgifter	71 767	72 824	62 752	48 883	59 543
- Kårutgifter	20 032	14 855	13 851	14 428	11 979
Nettoinntekt	1 000 517	1 021 879	954 088	995 894	988 232
Privatforbruk ekskl. skatt	682 836	608 806	613 826	657 823	652 275
Betalte skatter	303 059	321 436	308 701	295 381	282 341

Tabell 11f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	402 152	530 537	643 308	763 327	753 404
Andre krav	72 388	154 264	194 838	265 913	246 188
Omløpsmidler, jordbruk	174 518	164 492	145 913	149 006	164 737
Omløpsmidler, skogbruk	184	138	71	71	47
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	276 840	202 504	258 400	284 247	376 726
Omløpsmidler i alt	873 424	1 051 934	1 242 530	1 462 565	1 541 104
Anleggsmidler, jordbruk	1 402 181	1 506 936	1 439 388	1 434 782	1 483 086
Anleggsmidler, skogbruk	142 972	215 517	200 883	197 791	177 618
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	339 354	348 569	345 605	337 107	514 994
Anleggsmidler, andre næringer	6 613	51 837	46 022	132 283	113 997
Privat hovedbygninger	847 611	1 046 391	962 181	868 191	1 199 381
Privat, annet	630 906	460 039	435 649	466 234	552 288
Anleggsmidler i alt	3 369 637	3 629 288	3 429 730	3 436 388	4 041 363
Eiendeler i alt	4 164 197	4 681 222	4 672 260	4 898 953	5 582 467
Eiendeler i jordbruket	1 576 699	1 671 428	1 585 302	1 583 788	1 647 823
Kortsiktig gjeld	215 024	251 676	259 133	167 245	257 520
Langsiktig gjeld	1 666 188	1 706 668	1 504 153	1 520 981	2 125 411
Gjeld i alt	1 881 212	1 958 344	1 763 285	1 688 226	2 382 932
Endring i året, kroner	-5 469	-19 510	4 726	-75 060	685 399
Egenkapital	2 282 986	2 722 878	2 908 974	3 210 727	3 199 535
Egenkapitalprosent	55	58	62	66	57
Endring i året (sparing)	72 078	84 549	51 714	301 753	27 551
Arbeidskapital	658 400	800 258	983 397	1 295 320	1 283 584
Endring i året	76 049	50 099	79 391	312 305	29 642
4) Kalkulasjonsrente	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform korn og svin

Tabell 12a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017	
Antall bruk	12	12	12	12	12	
Brukers alder	49	50	51	51	52	
Arealfordeling og avling						
Bygg, daa	308,6	303,0	280,1	309,4	308,2	
Havre, daa	10,6	10,0	14,2	35,3	11,8	
Hvete, daa						
Annet korn, daa						
Oljefrø og tørre erter, daa						
Korn i alt, daa	319,2	313,0	294,3	344,8	320,0	
Grovfôr, daa	14,3	18,7	294,3	344,8	31,3	
Annet areal i alt, daa	1,4	1,4	1,4	10,7	9,5	
Jordbruksareal, daa	334,9	333,1	315,2	367,8	360,8	
- herav leid areal, daa	134,3	133,2	124,5	139,2	134,1	
Bygg, kg pr daa	295	401	251	425	438	
Havre, kg pr daa	215	334	240	289	393	
Hvete, kg pr daa						
Oljefrø, kg pr daa						
Korn ialt, FEm pr daa	1)	283	388	242	395	421
Grovfôr, FEm pr daa		310	272	336	365	224
Jordbruksareal, FEm pr daa		282	380	246	395	408
Husdyrproduksjon						
Antall avlsgriser	60,9	58,9	52,0	54,3	58,3	
Antall smågriskull	108	111	99	108	115	
Salgbare smågriser	1155	1190	1093	1220	1344	
Antall smågris omsatt	325	276	362	341	435	
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	63 722	63 037	55836	73718	72 948	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	1 944	1 934	1 933	2 063	1 992	
Ektefelle	343	338	233	113	153	
Barn under 17 år	26	28	36	31	9	
Sum familie	2 313	2 300	2 201	2 207	2 154	
Leid arbeid	663	631	622	701	702	
Sum timer i jordbruket	2 976	2 930	2 823	2 907	2 856	
Sum timer familie i skogbruket	78	74	45	78	48	
Sum timer i tilleggsnæring	96	96	88	53	63	
Familiens arbeid på nyanlegg	13	13	17	42	29	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 207	1 219	1 204	1 308	1 304	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	2,26	2,38	2,39	2,42	2,44	
Havre, kr pr kg	2,21	2,26	2,15	2,21	2,24	
Hvete, kr pr kg	2,17					
Oljefrø og tørre erter, kr pr kg						
Smågris for salg, kr pr stk.	776	939	1033	972	934	
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	25,28	25,65	28,83	28,50	27,68	

Tabell 12b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	-1 885	2 493	-1 823	68 530	19 924
Driftsbygninger	126 934	-154 934	-59 503	176 533	-78 501
Maskiner og redskap	17 802	-16 475	72 393	18 491	149 931
Sum nettoinvesteringer	142 852	-168 916	11 068	263 555	91 354

1) Inkl. nytet halmavling

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform korn og svin

Tabell 12c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Bygg	199 354	282 204	159 569	306 504	340 079
Havre	7 199	5 824	6 306	20 975	9 994
Hvete	-229				
Annet korn, oljefrø og tørre erter					
Andre planteprodukter	6 382	4 690	165 875	327 479	162 146
Planteprodukter i alt	212 707	292 718	172 664	463 207	512 219
Smågriser	236 153	305 947	383 580	323 038	437 305
Slaktegriser	1 606 138	1 648 087	1 614 194	2 100 834	2 008 731
Avlsgriser	150 624	195 895	351 725	391 602	384 042
Andre inntekter, husdyrholdet	443	1	65	- 171	- 680
Husdyrprodukt i alt	1 993 359	2 149 930	2 349 434	2 815 645	2 830 758
Kulturlandskapsstilskudd ²⁾	59 565	63 746	61 051	64 673	62 163
Arealtilskudd, grovfôr	1 181	1 798	1 667	1 192	1 269
Arealtilskudd, korn	74 374	78 152	71 070	74 230	81 262
Arealtilskudd, annet				687	707
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	42 147	50 611	49 493	37 623	28 082
Bunnfradrag	-3 000	-4 250	-6 500	-6 750	-6 000
Beitetilskudd	50	118	74	248	207
Regionale miljøtilskudd	12 914	16 809	14 484	13 361	14 569
Refunderte avløserutgifter	66 904	70 565	73 291	72 992	67 216
Andre tilskudd	8 774	13 228	3 687	30 143	5 077
Tilskudd i alt	262 908	290 776	268 317	289 085	255 357
Leieinntekter, traktor og redskap	23 960	21 920	15 743	19 626	25 802
Andre inntekter	2 617	1 667	11 189	64 309	7 007
Produksjonsinntekter i alt	2 495 550	2 757 011	2 817 346	3 651 871	3 631 143

Tabell 12d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	1 094 437	1 151 398	1 082 952	1 285 321	1 287 701
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	1 910	584	750	2 312	238
Såvarer	21 725	24 924	23 938	33 581	38 601
Håndelsgjødsel og kalk	39 320	37 201	49 805	57 714	45 624
Plantevermidler	11 566	17 301	12 530	20 850	25 607
Konserveringsmidler		249	2 370	3 078	- 28
Andre forbruksartikler m.v.	138 255	145 806	145 188	161 132	183 918
Kjøp av gris	121 284	145 459	138 162	272 639	290 908
Kjøp av andre husdyr					375
Sum variable kostnader	1 428 497	1 522 921	1 455 695	1 836 627	1 872 944
Leid arbeid	106 028	104 314	104 244	129 399	149 510
Drivstoff	34 345	37 474	29 496	39 146	39 278
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	6 387	7 699	7 505	6 668	12 782
Vedl.h. driftsbygninger	32 925	40 911	31 701	69 146	68 216
Vedl.h. traktor og maskiner	54 653	56 616	69 155	81 811	74 929
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 885	2 115	1 823	2 082	3 240
Avskr. driftsbygninger	159 354	157 829	161 542	200 252	200 257
Avskr. traktor og maskiner	69 863	71 056	74 866	90 880	106 526
Maskinleie	34 031	42 520	37 194	62 604	67 030
Leie av dyr ³⁾					
Leie av bygninger ³⁾			375	206	345
Leie av kvote ³⁾					
Andre faste kostnader	203 713	198 913	206 818	238 548	264 088
Sum faste kostnader	704 183	719 446	724 719	920 742	986 201
Kostnader i alt	2 132 680	2 242 367	2 180 414	2 757 369	2 859 144
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,99	1,62	2,68	1,87	1,90
Netto mekaniseringskostnader pr daa	563	613	660	739	778

2) Var tidligere en del av arealtilskuddet

3) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform korn og svin

Tabell 12e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	362 870	514 644	636 932	894 502	771 999
- Renter av jordbruksaktiva	4) 118 721	1 118 173	76 936	93 848	98 209
Familiens arbeidsfortjeneste	244 149	396 471	559 996	800 654	673 790
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	187 364	307 251	453 503	641 288	564 231
Lønnsevne	350 177	500 785	664 240	930 053	823 300
Lønnsevne pr. time	117,66	170,89	235,27	319,91	288,30
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	266 045	324 727	432 758	586 386	529 946
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	198 451	318 860	451 862	636 435	561 692
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	362 870	514 644	636 932	894 502	771 999
Driftsoverskudd, skogbruk	10 286	12 242	43 128	21 892	16 619
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	42 503	50 113	41 209	41 566	59 748
Driftsoverskudd, andre næringer	2 469	1 225	3 712	3 678	2 583
Lønnsinntekt	314 637	312 900	329 732	361 568	384 853
Pensjoner og sykepenger	1 914	830,00	14 997	15 595	34 344
Gevinst/utbytte verdipapir	55 138	26 030	19 803	22 008	14 698
Familiens arbeid på nyanlegg	2 157	2 311	3 235	8 106	5 823
Renteinntekter	16 172	21 565	14 566	6 176	12 790
- Renteutgifter	144 003	147 967	112 912	134 572	136 542
- Kårutgifter	10 083	9 067	9 067	12 292	13 200
Nettoinntekt	654 059	787 825	985 336	1 228 228	1 153 714
Privatforbruk ekskl. skatt	495 991	549 793	576 176	628 804	564 547
Betalte skatter	272 084	215 110	177 611	322 664	419 837

Tabell 12f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	576 889	678 144	656 524	684 538	539 159
Andre krav	186 698	149 596	139 766	223 036	215 785
Omløpsmidler, jordbruk	543 864	603 221	540 858	775 497	859 119
Omløpsmidler, skogbruk	867	867	867	867	700
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	5 148	5 148			
Omløpsmidler, andre næringer	305 948	310 743	335 179	279 746	352 979
Omløpsmidler i alt	1 619 413	1 747 719	1 673 193	1 963 685	1 967 741
Anleggsmidler, jordbruk	3 452 765	3 278 342	3 271 193	4 046 104	4 140 194
Anleggsmidler, skogbruk	110 114	109 551	107 654	118 027	135 836
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	29 381	33 110	30 839	38 334	35 412
Anleggsmidler, andre næringer					
Privat hovedbygninger	456 012	454 273	440 953	533 219	516 137
Privat, annet	331 474	335 443	402 808	481 200	549 655
Anleggsmidler i alt	4 379 745	4 210 718	4 253 446	5 216 883	5 377 233
Eiendeler i alt	5 999 158	5 958 437	5 926 639	7 180 568	7 344 974
Eiendeler i jordbruket	3 996 629	3 881 562	3 812 050	4 821 601	4 999 313
Kortsiktig gjeld	633 610	601 216	615 104	647 711	653 030
Langsiktig gjeld	3 110 156	3 121 929	2 886 868	3 640 047	3 641 364
Gjeld i alt	3 743 766	3 723 145	3 501 971	4 287 759	4 294 394
Endring i året, kroner	323 799	-20 621	-221 173	332 644	6 635
Egenkapital	2 255 392	2 235 292	2 424 668	2 892 809	3 050 580
Egenkapitalprosent	38	38	41	40	42
Endring i året (sparing)	-21 073	-51 093	189 626	232 660	157 646
Arbeidskapital	985 804	1 146 503	1 058 089	1 315 973	1 314 711
Endring i året	66 105	130 974	-88 164	227 773	180
4) Kalkulasjonsrente	3,0 %	3,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform sau

Tabell 13a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	16	17	17	16	15
Brukers alder	44	44	45	46	46
Arealfordeling og avling					
Grovfôr, daa	302,7	287,6	299,0	324,8	329,1
Annet areal, daa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruksareal, daa	305,7	300,4	309,0	335,6	335,8
- herav leid areal, daa	106,4	102,6	97,2	117,6	118,4
Korn, Fem pr daa	839,0	510,0	412,0	423,0	539,0
Grovfôr, FEm pr daa	245	252	255	241	239
Jordbruksareal, FEm pr daa	250	263	260	246	245
Husdyrproduksjon					
Antall vinterfôra sauer (vfs)	200	197	206	223	245
Antall gagnslam pr vfs	1,4	1,5	1,6	1,5	1,5
Kg kjøtt pr vfs	28	31	33	31	29
Ull, kg omsatt pr vfs	3,9	4,8	4,5	5,0	4,2
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 853	1 950	1 968	1 924	1 923
Ektefelle	281	132	134	176	191
Barn under 17 år	9	4	20	13	14
Sum familie	2 143	2 086	2 122	2 113	2 128
Leid arbeid	574	531	491	637	533
Sum timer i jordbruket	2 716	2 617	2 613	2 750	2 661
Sum timer familie i skogbruket	49	40	38	47	30
Sum timer i tilleggsnæring	68	114	89	138	145
Familiens arbeid på nyanlegg	33	71	41	22	23
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 276	1 157	1 269	1 114	1 020
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	4,00	2,41	2,24	2,44	2,58
Lammekjøtt, kr pr kg	55,76	57,02	58,47	54,84	47,75
Sauerkjøtt, kr pr kg	20,90	23,96	24,35	22,06	16,41
Sau- og lammekjøtt, kr pr kg	49,68	51,44	53,13	48,08	42,04
Ull, kr pr kg	33,23	36,00	35,48	35,95	37,86

Tabell 13b. Nettoinvesteringer

År	2013	2014	2015	2016	2017
Jord, grøfter og vannanlegg	6 092	-538	33 539	31 407	1 299
Driftsbygninger	104 696	120 203	289 504	78 690	-4 434
Maskiner og redskap	26 804	4 957	119 351	44 519	-13 764
Sum nettoinvesteringer	137 592	124 622	442 393	154 615	-16 900

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform sau

Tabell 13c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Andre planteprodukter	18 337	16 702	13 883	9 707	10 930
Planteprodukter i alt	22 370	32 648	25 030	19 023	20 309
Sauer, livdyr	12 303	12 215	14 908	16 919	7 703
Sau- og lammeslakt	346 803	367 000	420 079	378 861	289 392
Ull	26 234	33 670	34 669	41 644	36 089
Andre inntekter, husdyrholdet	18 481	533	2 941	1 875	8 670
Husdyrprodukt i alt	403 821	413 418	472 597	439 299	341 855
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	48 505	49 467	49 043	51 566	49 307
Arealtilskudd, grovfôr	47 829	44 754	45 117	48 631	49 652
Arealtilskudd, annet	4			5	
Tilsk. til husdyr (inkl. driftstilsk. sau i 2008)	168 315	182 800	230 676	180 961	122 625
Bunnfradrag	-3 000	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
Distriktstilskudd sau	31 496	32 960	34 076	34 321	40 858
Grunntilskudd sau	21 724	21 634	22 908	79 064	196 137
Beitetilskudd	92 336	97 038	100 864	110 478	125 772
Regionale miljøtilskudd	10 349	7 264	9 512	11 119	10 534
Refunderte avløserutgifter	71 553	67 538	68 610	75 045	75 527
Andre tilskudd	13 230	6 673	8 793	6 844	14 909
Tilskudd i alt	502 941	507 126	563 598	595 190	679 320
Leieinntekter, traktor og redskap	7 212	15 244	8 720	20 491	16 029
Andre inntekter	313	0	138	5 591	420
Produksjonsinntekter i alt	936 656	968 437	1 070 082	1 079 593	1 057 933

Tabell 13d. Kostnader pr bruk

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kraftfôr	67 518	70 708	92 089	90 909	100 559
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	10 880	12 082	14 837	19 412	33 066
Såvarer	7 232	6 868	5 459	6 525	9 501
Handelsgjødelse og kalk	39 058	41 255	41 193	43 813	41 620
Plantevernmidler	720	1 010	766	786	911
Kjøp av sau	2 828	4 538	8 746	10 984	6 015
Kjøp av andre husdyr	22 768	1 206	1 794	2 444	3 660
Konserveringsmidler	3 736	4 078	4 334	3 509	2 094
Andre forbruksartikler m.v.	52 452	51 134	59 322	64 541	64 569
Sum variable kostnader	207 191	192 880	228 540	242 924	261 994
Leid arbeid	86 012	74 214	75 672	89 145	78 340
Drivstoff	21 985	23 494	22 643	25 699	28 563
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	10 566	5 737	7 672	2 545	6 211
Vedl.h. driftsbygninger	29 522	33 704	28 068	35 350	26 102
Vedl.h. traktor og maskiner	42 618	53 331	52 255	57 920	51 375
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	585	550	619	657	701
Avskr. driftsbygninger	36 163	40 398	56 381	61 378	64 053
Avskr. traktor og maskiner	54 335	62 312	71 552	80 835	83 084
Maskinleie	46 416	61 628	68 940	60 764	79 311
Leie av dyr	519				
Leie av bygninger					120
Andre faste kostnader	104 144	99 996	105 297	113 185	123 405
Sum faste kostnader	432 864	455 365	489 099	527 478	541 266
Kostnader i alt	640 055	648 245	717 640	770 401	803 260
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	2,27	2,57	2,73	2,66	2,93
Netto mekaniseringskostnader pr daa	568	677	711	655	717

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

Trøndelag - alle bygder - alle bruk - driftsform sau

Tabell 13e. Resultatregning

År	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	296 601	320 192	352 443	309 192	254 673
- Renter av jordbruksaktiva	2) ²⁾ 46 421	56 282	43 687	49 954	50 322
Familiens arbeidsfortjeneste	250 179	263 910	308 756	259 238	204 351
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	202 965	218 896	253 744	203 741	163 121
Lønnsevne	336 192	338 125	384 428	348 382	282 692
Lønnsevne pr. time	123,77	129,22	147,13	126,68	106,22
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	236 264	248 704	271 784	235 589	194 352
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	212 410	231 009	254 124	205 921	161 248
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	296 601	320 192	352 443	309 192	254 673
Driftsoverskudd, skogbruk	6 040	9 018	- 4 508	- 888	- 1 533
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	26 417	50 996	48 578	70 426	65 042
Driftsoverskudd, andre næringer	29 072	5 583	18 926	13 672	19 513
Lønnsinntekt	425 380	308 777	334 663	322 737	304 026
Pensjoner og sykepenger	80 559	21 882	27 363	26 894	32 953
Gevinst/utbytte verdipapir	11 752	22 266	20 099	8 298	10 805
Familiens arbeid på nyanlegg	30 821	13 176	7 610	4 117	4 443
Renteinntekter	9 830	12 275	10 432	7 468	5 276
- Renteutgifter	57 553	69 645	72 620	71 703	77 592
- Kårutgifter	21 745	11 556	11 362	11 558	13 508
Nettoinntekt	643 369	682 962	731 624	678 653	604 097
Privatforbruk ekskl. skatt	486 151	469 488	569 582	560 644	528 344
Betalte skatter	166 981	151 407	165 753	190 002	228 231

Tabell 13f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanter og bankinnskudd	448 720	574 144	672 539	525 474	564 535
Andre krav	105 549	170 031	247 848	174 361	140 733
Omløpsmidler, jordbruk	94 592	110 437	115 529	119 088	113 975
Omløpsmidler, skogbruk	31	382	382	406	433
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		388	388	647	993
Omløpsmidler, andre næringer	185 190	251 904	222 951	271 374	200 346
Omløpsmidler i alt	834 083	1 107 287	1 259 638	1 091 350	1 021 016
Anleggsmidler, jordbruk	1 537 154	1 842 625	2 300 096	2 448 677	2 349 065
Anleggsmidler, skogbruk	131 950	143 237	142 081	146 956	126 633
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	29 326	21 499	31 655	30 023	48 763
Anleggsmidler, andre næringer	3 886	3 343	3 030	2 886	2 722
Privat hovedbygninger	448 714	538 880	725 259	514 089	488 096
Privat, annet	268 290	177 561	190 484	175 836	290 531
Anleggsmidler i alt	2 419 319	2 727 146	3 392 606	3 318 465	3 305 809
Eiendeler i alt	3 186 330	3 834 433	4 652 243	4 409 815	4 326 825
Eiendeler i jordbruket	1 631 746	1 953 062	2 415 625	2 567 765	2 463 040
Kortsiktig gjeld	120 931	172 910	219 649	171 235	163 434
Langsiktig gjeld	1 452 616	1 698 832	1 949 045	1 952 782	2 082 238
Gjeld i alt	1 573 547	1 871 742	2 168 695	2 124 017	2 245 671
Endring i året, kroner	251 282	234 788	337 658	25 080	156 669
Egenkapital	1 612 783	1 962 691	2 483 548	2 285 798	2 081 154
Egenkapitalprosent	51	51	53	52	48
Endring i året (sparing)	32 906	123 862	478 744	-21 196	-207 128
Arbeidskapital	713 153	934 377	1 039 988	920 115	857 583
Endring i året	172 336	291 876	104 203	-57 979	-71 739
2) Kalkulasjonsrente	3,0 %	3,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

10 Forklaring på faguttrykk

Anleggsmidler er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, det vil si alle eiendeler unntatt omløpsmidler. Anleggsmidlene har en funksjonstid i foretaket på over ett år. Eksempler på anleggsmidler er jord- og skogbruksarealer, driftsbygninger, maskiner og produksjonsdyr.

Arbeid: Både ubetalt og betalt leid arbeid, og familiens arbeid, registreres i timer etter medgått arbeidstid. For personer under 18 år eller over 65 år regnes arbeidstimene om til fullverdige timer etter følgende reduksjonstabell:

Alder	Multiplikasjonsfaktor
12–14 år	0,6
15–16 år	0,8
17 år	0,9
66–70 år	0,9
Over 70 år	0,7

Arbeidstid for kårfolk og familiens barn over 17 år som har arbeidet i jord- eller skogbruket, føres som leid hjelp i driftsregnskapet, selv om de ikke har fått utbetalt lønn. Familiens arbeid på nyanlegg blir ført særskilt, og vederlag for dette arbeidet blir balanseført.

All arbeidsinnsats i de ulike yrkesgreinene registreres, enten ved ukentlige noteringer eller i form av en mer summarisk årlig rapportering.

Arbeidskapital er omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er et uttrykk for familiens likvide situasjon.

Avlinger registreres som lagringsdyktig mengde. For korn vil det si kilo med 15 prosent vanninnhold. Andre vekster registreres som kilo innhøstede rotvekster og poteter, kilo innkjørt høy, m³ ferdig surfôrmasse, FEm oppfôret gras, grønnfôr og beite. Alle avlinger omregnes til FEm per daa.

Avskrivninger defineres som planmessig fordeling av eiendelenes verdiforringelse over eiendelenes forventede levetid. Verdiforringelsen skyldes slitasje, elde og teknisk utvikling.

I skatteregnskapet blir de fleste avskrivbare eiendeler avskrevet etter saldoprinsippet; det vil si med en viss prosent av eiendelens bokførte verdi. Dette prinsippet fører til at de årlige avskrivningene avtar etter hvert som eiendelene blir eldre. De avskrivbare eiendelene er delt i ulike avskrivningsgrupper. Bygninger og anlegg avskrives individuelt, mens inventar, redskaper og maskiner avskrives kollektivt.

I driftsregnskapet benyttes lineære avskrivninger, slik at den nominelle verdiforringelsen blir like stor hvert år i avskrivningsperioden. De avskrivbare anleggsmidlene avskrives individuelt, og avskrivningstiden fastsettes ut fra sannsynlig varighet eller brukstid. Brukt utstyr avskrives dermed over kortere tid enn nytt utstyr.

Avvirkningsprosenten er årets totale avvirkningskvantum i skogen i prosent av balansekvantumet.

Balansen er en oppstilling for brukerfamiliens eiendeler, gjeld og egenkapital per 31.12.

Balanseføring, grenser: Varige eiendeler balanseføres dersom kostprisen inklusive eventuell investeringsavgift er minimum 15 000 kr. Dette er samme beløpsgrense som i skatteregnskapet

Maskiner og redskap som brukes lite, kan det være aktuelt å balanseføre selv om kostprisen er mindre enn 15 000 kr.

I skatteregnskapet balanseføres bare en eventuell standardheving ved større reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. I driftsregnskapet vil ofte en betydelig del av slikt arbeid bli balanseført og gjort til gjenstand for enten ordinære avskrivninger eller kostnadsfordeling over en kortere tidsperiode.

Balanseskvantumet er det høyest mulige kvantum, målt i m³ uten bark, som kan avvirkes hvert år i en skog, uten at avvirkningskvantumet i framtida blir mindre. Det forutsettes en bestemt investeringsinnsats i primærproduksjonen.

Bruk er en driftsenhet i landbruket. Den kan bestå av eid og/eller leid areal.

Brukeren er den som administrerer driftsenheten. Han eller hun vil som oftest være eier av hele eller deler av den faste eiendommen, og er vanligvis den som har flest arbeidstimer på bruket.

Brukerfamilien: Se *familien*.

Buskap: I skatteregnskapet er hele buskapen klassifisert som omløpsmidler og verdsatt etter standardiserte enhetspriser for variable oppdrettskostnader (tilvirkningsverdier). I driftsregnskapet verdsettes buskapen, som hovedprinsipp, til slakteverdi, med unntak for verpehøns, smågriser og hester. Okser, smågriser, slaktegriser og fjørfe til slakt blir klassifisert som omløpsmidler, mens resten av buskapen blir regnet som anleggsmidler (produksjonsdyr). Både i skatteregnskapet og i driftsregnskapet blir voksne dyr stående i balansen med den verdien de en gang er gitt.

Dekningsbidrag er produksjonsinntekter minus variable kostnader.

Driftsoverskuddet er produksjonsinntekter minus kostnader. Driftsoverskuddet er den godtgjørelsen familien får for innsatsen av eget arbeid og eventuelt ubetalt leid arbeid, og for egen og lånt kapital. Driftsoverskudd landbruk brukes som betegnelse på driftsoverskudd fra jordbruk, skogbruk, tilleggsnæring og familiens arbeid på nyanlegg.

Egenkapitalen (EK) er den delen av totalkapitalen som tilhører brukerfamilien. Egenkapitalen beregnes ved å trekke samlet gjeld fra samlet verdi av eiendelene.

Eiendeler: Se stikkordene *anleggsmidler* og *omløpsmidler*.

Familien består av bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner og deres barn under 17 år.

Familiens arbeidsfortjeneste (beregnes bare for jordbruket) er driftsoverskuddet fratrukket kalkulert rente av eiendelene i jordbruket. Dette resultatmålet viser hva familien har igjen som godtgjørelse for egen arbeidsinnsats og for innsatsen til eventuelt ubetalt leid arbeidskraft. Som uttrykk for jordbrukseiendelenes verdi brukes gjennomsnittet av inngående og utgående balanse.

Familiens arbeidsvederlag er et kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats. Familiens registrerte arbeidstimer er utgangspunkt. En beregner hva det ville ha kostet å leie arbeidskraft i like mange timer, til tarifflønn, inkludert feriepenger og betaling for bevegelige helligdager. Arbeidsgiveravgiften som er regionalt differensiert, tas også med. Derfor vil arbeidsvederlaget per time variere mellom ulike områder.

Faste kostnader er kostnader som i en gitt periode ikke endrer seg nevneverdig med omfanget av produksjonen. Eksempler på faste kostnader er avskrivninger og vedlikehold av driftsbygninger.

Frasalg: Salgsinntekter fra aktiverte anleggsmidler blir behandlet forskjellig i skatteregnskapet og i driftsregnskapet. I skatteregnskapet blir gevinst eller tap ved salg av ikke avskrivbare anleggsmidler eller anleggsmidler med individuell avskrivning, periodisert over gevinst- og tapskontoen. Ved salg av anleggsmidler som avskrives som gruppe, er det ikke mulig å fastsette eventuell gevinst eller tap. Hele salgssummen blir derfor nedskrevet i vedkommende saldogruppe. I driftsregnskapet blir gevinst ved salg brukt til nedskrivning, og tap ved salg avskrives.

Ved frasalg av jord eller skog skal den bokførte verdien av det solgte arealet nedskrives til null i driftsregnskapet. Overskytende verdi føres som verdiregulering.

Gjeldsprosenten er familiens gjeld i prosent av totalkapitalen og viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med fremmed kapital

Inngående balanse (IB) er balanse ved regnskapsårets begynnelse.

Jordbruksareal: Arealet av hver enkelt vekst registreres i dekar med en desimal. Areal med natureng og overflatedyrket beite reduseres for uproduktivt areal slik at en kommer fram til et produktivt nettoareal. Andel av fellesbeite regnes som del av bruket. Jordbruksarealet omfatter både eget og leid areal, og det er registrert hvor stort det leide arealet er.

Kortsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling innen ett år fra regnskapsavslutning, eller som er direkte knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Kostnader er verdien av varer og tjenester som er satt inn i produksjonen i regnskapsperioden.

Langsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling ett år eller mer etter regnskapsavslutning, og som ikke er knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Lønnsevne beregnes bare for jordbruket og forteller hvor mye jordbruket kan betale for samlet arbeidsinnsats når all kapital har fått sin godtgjøring. Den angis i kroner per bruk eller kroner per time.

Nettoinntekt er samlet driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet, med tillegg av lønnsinntekter, pensjoner, kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats på nyanlegg samt renteinntekter. Rente- og kårutgifter er trukket fra.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivninger, frasalg og investeringstilskudd.

Netto mekaniseringskostnader omfatter alle kostnader vedrørende maskininnsatsen (traktorer, skurtresker, yrkesbil og andre maskiner og redskaper), inklusive rente av bokført verdi, men fratrukket inntekter fra utleie av maskiner:

Avskrivninger og vedlikehold

+ Drivstoffkostnader

+ Leieutgifter til maskiner og redskaper

+ Rentekrav

= Brutto mekaniseringskostnader

–Leieinntekter av maskiner og redskaper

= Netto mekaniseringskostnader

Omløpsmidler er eiendeler som ikke er anskaffet for varig eie eller bruk. De har enten en funksjonstid i foretaket på under ett år, eller de er knyttet til den kortsiktige omsetningen av varer og tjenester. Eksempler på omløpsmidler er bankinnskudd, kontanter, andre krav, slaktedyr og varelager.

Produksjonsinntekter er verdien av varer og tjenester som er produsert i løpet av året. Produksjonsinntektene omfatter derfor både hva som er solgt eller tatt ut til forbruk i løpet av året, og endringene i lagerbeholdningene av disse produktene.

Produktivt skogbruksareal: Som produktivt skogbruksareal regnes all mark som har en produksjonsevne som minst tilsvarende produksjonskravet i laveste klasse på en bonitetskala.

Rentekrav er kalkulert rente av gjennomsnittlig verdi av eiendeler i jordbruket. Rentekravet var 3 prosent i 2013 til 2014, og 2 prosent i 2015 til 2017. Bakgrunnen for beregningen av rentekravet er alternativ plassering av kapitalen. Det er gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR-rente i regnskapsåret som er benyttet i beregningene.

Sparing er økning i egenkapitalen i løpet av året.

Ubetalt leid arbeid er arbeid utført på bruket av personer utenom familien. Det er ofte kårfolk og andre slektninger som utfører ubetalt leid arbeid.

Utgående balanse (UB) er balansen ved utgangen av regnskapsåret.

Variable kostnader er kostnader som i en gitt periode forandrer seg proporsjonalt med omfanget av produksjonen, slik som f. eks. såfrø, gjødsel og innkjøpt fôr. Drivstoff regnes som en fast kostnad.

Vederlag til arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet pluss kostnadene til leid arbeid minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår. Jordbrukets andel av utgifter til renter og kår settes lik den prosentandelen som verdien av eiendelene *i jordbruket* utgjør av sumverdien av *alle* eiendeler.

Vederlag til familiens arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår.

Årsverk: Et årsverk i jordbruket er satt til 1 845 timer.

NOTATER

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.